

310444

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 13 వ తేది శనివారము

No. 35.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస బహుళ ద్వితీయ ౨.

సంచిక 3౩

హిందూదేశచరిత్రము

(1)

రెండవ పాఠము, మూడవ పాఠము

ఇవి రెండును

విజయనగరము మహారాజా కాలేజి ప్రొఫెసరు ఎమ్. వెంకటరంగయ్య ఎమ్. ఏ., గారిచే వ్రాయబడినవి.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్, అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మద్రాసు.

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras.

హిందూదేశచరిత్రమును సంపాదించిన

కావ్యాధికములగు విద్యావంతులు ఆయతక విద్యార్థులు యె

యజ్ఞదేవి.

(8058)

ప్రకటన.

[స్థాపకము ౧౮౬౩ సం॥

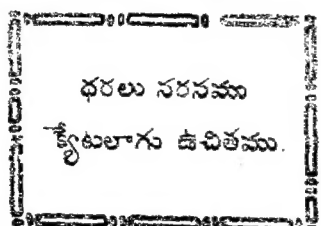

౧౨ నెలలద.

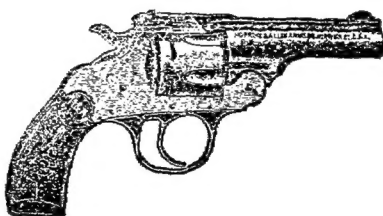
కాలము ౩౨, ౩౪, ౩౬ అంగుళములలో దొరుకును.

చిన్నవి. కేలులో కట్టబడినవిగాను బాడ దొరుకును.

యక. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ధరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd., Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.

Will be Given Without Interest and Without Security To 200 Bondholders Every Year.

Houses from Rs. 1,000 and Upwards will be Purchased Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders. For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon, 57, Thambu Chetty Street, MADRAS.

ఇసానఫెలే

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగర్జన కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయం కాలములందు పూటకు ఒకమోతాదుచొప్పున తీసుకొనవలెను.

అస్టాగ్రా

తిమురునాయువు, యూరిక్ ఆసిడ్ మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటికి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఫోర్టు - బొంబాయి. Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలీనుకు పోల్ ఏజెంట్లు.

(25)

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జన్మనీ గారడీ, యోగదృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతనైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చిట్టపేక తమాషాలు విదిత విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని చూడముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీరముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటులాడించుట భూమిపైన గజముయెట్లైన గాలిలో మనుష్యుని నిర్వాహముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్పరముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (2118-688)

బి. ఆర్. జవార్దనంబాయడ, బెంగళూరు, గుంటూరు జిల్లా.

(3081) "కత్తికట్టలు"

పెద్దకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి సొగసైనవి 1-కి రూ 4-8-0

పడను కొనుదాకి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చులువేరే వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి ఆద్యున్న వంపకలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో

కట్టయ్య అండ్ లాక్ మేకర్స్ బెం.

పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

కెలిగ్రాఫిక్ ఆడెను: "ఇండస్ట్రీ" పెద్దాపురం.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సోపాబు డాక్టరు దాసుగారి

నుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy, 30-2 Harrison Road, Calcutta.

పలునిధ సాదాబంగారు

ఉంగరములు కంఠాలు, పువ్వులొగములు చేర్చి కట్టబడిన

ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి

వివాహ సమయములందు,

త్రాహ్, స్కూలు, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శ

సవలకు బహుమానముగా నిచ్చుటకుతగినవి

సవరం బంగారుకు పూచీ నిత్యము దును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి (1842) అండు కంపెనీ, నగలవర్తకులు

కైసాబాదుకోట్ల, మద్రాసు.

హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా

కుదుర్చును.

ఎన్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదర్స్, మద్రాసు

(1729)

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ కాన్సెప్షన్ సబ్బు

ఏదో ఒక సబ్బునువాడి, సంవత్సరానికి, 1000 మార్లు, ఇంక ఎక్కువ పర్యాయము లో మీరు మీ దేహసౌందర్యమును కాపాడేయవలయును, లేదా పాడుచేయవలయును.

ఎరాస్మిక్ కాన్సెప్షన్ సబ్బు చర్మమునకు మంచి ఆహారము. చర్మముందలి విషములను శుభ్రపఱచి, ఎక్కువ కాలము ఎక్కువ కాంతితో ప్రకాశించునట్లు చేయుగలదు. చర్మము మంటలేకుండ, చల్లగా నుండును. (ఎఫ్)

ఈ మాదిరి సబ్బులను జూచి మోసపోకుడు! అన్నిచోట్ల విక్రయించబడుచున్నది.

(873) "కాంతామదహరణి"

అను యానాని వైద్యకాస్త్రప్రకాశము రచయించిన ఇంద్రపుష్పికి విద్యమైన లేవనాము. దీనిని సేవించుటచే, నిస్సత్తవ, శేషశక్తిలేకుండుట, స్వప్నమందు స్థలము, రతిలో కీడుస్థలము, కాదులేకుండు లాగుట, పోగొట్టి నిత్యయావన శుభము నిచ్చును. నీ గృహముందు యేల సిగ పడెదవు? దీనిని సేవించి స్వర్ణశుభములను పొందుము. పథ్యములేదు.

వీక్షించు చూచిన మీరే తెలియును. నెల 1 దబ్బా 4-0-0 ఆంధ్రప్రదేశ్ చదువరులకు రూ. 3-0-0 మాత్రమే.

తామరమందు:- శతేతామర, గజచర్మము, తామరలకు ఆహారము నెల దబ్బా 0-8-0

ది రెడ్డి అను కంపెనీ, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

THE
Kalapatharu Ayurvedic Works
FOUNDED AND DIRECTED BY
**MAHAMAHOPADHYAYA KAVIRAJ,
GANANATH SEN, SARASWATI M A., L M**

**Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength** (8894)

If not you are in urgent need of radical
remedy to regain your strength and
Manly Power Try

BRISHA JOGA
Prepared on the basis of the Makaradhwaj,
Gold, Musk, etc., in assimilable form
It Guarantees Results

It quickly renews VIGOUR and VITALITY
and restores power of SUPER-MANHOOD.

Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6-4 Per V. P. P. Rs 6-10.

64, Grev Street, CALCUTTA

INDIA'S OWN VEDIC RISHI'S
GIFT FOR ALL AGES.

The proved best tonic for all unfit con-
ditions of the Body Mind and Higher Centres.
Stops Mind wandering, Forgetfulness
and develops a magnificent never-forgetting
Memory.

Makes you feel fit as a Prize Fighter all
the day no disappointment. Price per phial
Rs. 1/8, Dozen Rs. 16/8, Literature Free.

The Hindu Medicine,
Post Box No. 841, Calcutta.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్క చక్రముగాని (2) పుట్టినతేది, జననకాల భువీయముగాని (3) జాతకునియొక్కజన్మ నామము, ప్రస్తుతపు వయస్సు, మాకు ఉత్తరము. వాయువయముగాని, ఈమాటిలో నేదియో యొక్కటి మాకు పంపినయెడల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగ్యము, భవనంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, శ్రవణము మొదలగు 25 సంకతులు రాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ. 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినసంకతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు, జయగోవు ప్రతిసంగర ఫలములు, అనగా, మహాదీక్ష, అంశిర్భాగఫలములు గల పూరా జాతకము, కాస్త్రసమర్థముగా రాయించుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రూ. 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రూ. 2 లు, అద్దము ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు రాయించుచేసి తక్కిన రూ. 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం. రం వరకు ముందు జరుగజోవు ఫలములు వ్రాయించి, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మచక్రముగాని, జన్మనామముగాని, మాకు పంపిన చాలును.

జాతకమార్పాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషముందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈగ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూకర్మవిషయద్వారా మాఫలములు అతిశుభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది అమృతార్థియై సిద్ధముగా నున్నది. 300 పేజీలు. ఇందు లగ్నస్థులు, గ్రహస్థులు, భావస్థులు, వర్షలములు, పాదశక్తి, అష్టకర్మ, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదీక్ష అంతర్భాగఫలములు, ఇంకను అనేక సంకతులతో మిక్కిలి శుభశక్తిని అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంకతులు పూర్తిగా తెలియును ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి పాము జాపము చేయుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు భరణాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల రెంటునీ వి. పి. గా పంపెదము. దీనివల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ. 2-0-0 లు.

అలగ్యమైనవో ప్రతులు దొరకవు.

ఆ కేళ్ల వెంకట శాస్త్రి.

(8512) గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

మేము స్వతహాగా రాయించుచేసిన

ఐయోడైడ్ సరసవరిల్లా

రక్తమును బాగుగా శుభ్రపరచి వృద్ధిచేయును. మొటిమలు, చుచ్చులు, పాత్రప్రణములు, కురుపులు, గండ మాలులు, కఫము మున్నగు వ్యాధులు గలవారు దీనిని వాడిన రక్తమును బాగుగా శుభ్రపరచి బలమును గలిగించును.

సరసవరిల్లా అన్ని తెగలవారిచే చాలాకాలమునుండి వాడబడుచున్నది. చాలాశ్రేష్ఠమైనట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు జోషభ మని నిరూపించబడినది. ఆ నేక యోగ్యతా పత్రికల నిచ్చి యున్నారు. క్రమముగా చేర్చినవో దానివలన గలుగు గుణము అత్యద్భుతము. అట్లుచేర్చుటకుమంచి చతురత, జాగ్రత్తవసరము.

ఈ స్వంత సరసవరిల్లా శ్రేష్ఠమైన సామగ్రిలనుండి రాయించబడినది. వైద్యులచే ఆమోదించబడిన ఎల్లోడాల్ సిల్లింగ్, డ్రీక్లెఫ్, మాన్డ్రేక్, సెన్నా, లికోరైస్, సాస్ట్రాసు మున్నగువాటితో చేర్చబడినది.

మా సరసవరిల్లా అనేకవైద్యులచే వాడబడి, ఖ్యాతిని బడసినది. ప్రస్తుతకాలములో రయారగుచున్న బూటకపు జోషభమురే గాక మంచి గుణము నిచ్చును.

50 మోతాదులు గల బుడ్డి 1-కి రూ. 3.

ఐయోడైడ్ ఆఫ్ పొటాషియం, లోహము.

Sri Krishnan Bros.,
Chemists & Opticians
Post Box No 166 Madras.
3361

POLINES

18 సంవత్సరముల నుండి చాలాప్రసిద్ధి చెందినది.

ఈ జోషభము గ సేరియా మొదలగు అన్ని విధములైన గమలకు గ్యాంబిగా చెప్పబడినది. ఇది ముప్రసిద్ధమైన వనమాతకలచిత్ర ముత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక నా తాము సేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని అపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడిలేదు. ఒక సామానును రెప్పించుకొని సేవించినవరకు రోజులకే అనుభవముమీద గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జితో సహా బుడ్డి 1 కి రూ. 3-7-0 రెండింటికీ రూ. 6-10-0 మూడింటికీ రూ. 9-12-0 మాత్రమే.

[8458] ఉత్తరములు యింగ్లీషులో వ్రాయుట యుచితము

D. polines & Co.
Chemists, No. 5 Harimohan Roy La.
Calcutta

ఆయుర్వేదవైద్యగ్రంథము

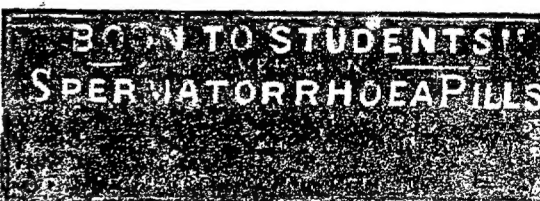
చెరక, శుశుమ్న, నుతానుసారముగను, అనుభవ సిద్ధము గను, సులభ సాధ్యములగు 600 చిత్రములు తెలుపు వైద్యగ్రంథము. దీనియందు సమస్తవ్యాధులకును, వైద్యుని సహాయ మన సరము లేకుండా చేయదగిన లఘుతరయోగములే గలవు. ప్రతి వారివద్దనుండ దగినది. 1 కి 1-4-0 వి. పి. చూ. 0-6-0 ఆయుర్వేదచక్రము వైద్య, ఆంగ్ల, వర్ణములు, కారీర్, నిదాన చిత్రము మొదలగు విషయములను వ్రాయుచు మాకు సంవికముగా ప్రకటించబడును. మాదిరి యుచితము. సొలి చందా రూ. 2-8-0 వి. పి. 0-4-0 రెంటునీ కొరక రెంటికీ రూ. 3-12-0. వి. పి. చేయబడును. (8851)-2

ఆయుర్వేద గ్రంథముందలి, పెరిడేసి నెల్లూరుజిల్లా.

నీ కంటియందు ఏమిటిబాద యెవను కలదా?

అట్లుండిన అన్ని విధముల శస్త్రవ్యాధులకు నిర్భయమైన నట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు జోషభముయొక్క గుణములను తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు ఏల వ్రాయుకొదదు? (8897)

L. H. Saller Dept., 4 Samta Bengal.

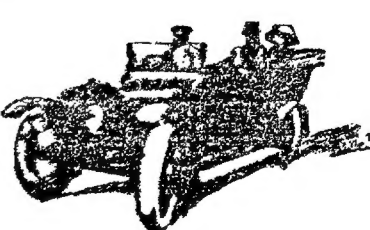

వనాషధిసరసవరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట యందు శ్రేష్ఠమైన గాంధీగది. ఖర 1-10-0 ఇండియా సిలోగోమందు ఎచ్చటికైనను తపోలాభపు పులితముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 ఘనపవాడి, బొంబాయి

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా రయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ. 16 లు చొప్పున చెల్లించవలెను. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

వేమన

(సంపూర్ణ జీవితము, బోధనలు)

కర్త: పంగూరి సుబ్బారావు.

[వ్యాయమూర్తి శ్రీ శేషా రామేశ్వరగారి కీర్తన]

ఇదివఱకు వేమనను గూర్చి ప్రకటించిన చరిత్రాంశములు వెల్లడియై. చిత్రపటములతో

1-కి రూ 2-0-0

ఆంధ్రక్షత్రియులు

ఈ చరిత్ర జరిగిన వాదోపవాదములు అద్భుతము.

రూ 1-3-0

వెంటనే ప్రాయుడు.

(8268)

కమలకుటీరము,

త్రిప్పికేను - మదరాసు.

ది ఇన్ డెపెన్ డెంటు

ప్రేడింగు కంపెనీ

75-భార్గవిధి, బొంబాయి.

మాది, నాలు, బంగారము, వెంటి, కాంతానామములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమిషను తీర్పు కొని ప్రతిజాగాలోను అద్భుతము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజంట్లు కావలెను. వివరములకు జాలు వ్రాయవలెను. (57)

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధగలలు, వెండిసామానులు అద్భుతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఆర్డరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. సగలు స్వచ్ఛతరముగా లేనివో వాపసు తీసికొని వైదిమియ్యబడును. (6)

వర్క్యూపాపు 198 } యర్రాపు శ్రీనివాసులు
టంకకాలపిథి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
పెరిపోసు నెం. 880 } నాయుడు అందుసన్ను
నగలవర్తకులు 87 వైసాబజారు మద్రాసు.

నర్వవృశ్చిక విషనంజీవిని (రిజిస్టర్)

తేలుకుట్టిన తరువాత ఈ ఔషధమును వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక బాధను తూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకట్టు రు. 0.8-0 పోస్టేజీ 0.6-0, 4 పాకట్టు కొను వారికి పోస్టేజీ ఇనాం. 1 డజన్ ప్యాకెట్లు 5.0-0. పోస్టేజీ ఇనాం.

చిరునామ:—రాజ్యలక్ష్మీ కంపెనీ, నెం. 44 నంబులయ్యర వీధి, మద్రాసు

ఆయుర్వేదమోక్షణ నోరి రామశాస్త్రి

వ. కే. వ. సి. వారి

చిరవదన

ఈ దివ్యాత్మతము తల్లులకు పాలను పుట్టితేజోవీరికి తీర్చిన కలిగించును.

పిల్లలకు సంజీవి. పత్యము లేని రుచిగల రసాయనము. మార్మిక్యమిల్లన్న బుడ్డతో పనిలేదు పిల్లలు, పిల్లలు ముగ్ధులుగనుట. బలహీను లగు పిల్లలకుచ్చిన జబ్బులు పోయి చేపొత్తు ప్తి కలగును. వెల బుడ్డి 1-కి 1-8-0 (8268) వి. సి. లో కలసి రూ 2.

మావద్ద ఆయుర్వేదము ఆయుర్వేదమోక్షణ చిక్కిన ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

మలబారుపరిస్థితులు.

బొంబాయి, మే 11:— అల్లయు జరిగిన మండలమధ్య మునకు వెల్లెన సి. ఆర్. రెడ్డి, కవునాథరావుగారల అభిప్రాయ మలను వెలువడు సత్వభావాలవారపు, కవునాథరావు, మాధవరావుగారల ముగ్గురు బొంబాయి నగరమండున్న శ్రీయుక్త దేవధారుగారికి ప్రత్యేకముగ అతిపీర్లు మగు తండ్రివారలను జంపిరి. ఈ తండ్రివారల ప్రకారము ఇప్పు డొక 2000 అడుగుల సహాయము గాక, మలబారు మండలము నందలి హిందువులు మామిడిలింగ సంఘములకారితర విభజనముల సహాయమును గోరుచున్నారు. బొంబాయి మలబారు నివారణ సంఘాధికారుల కేరకు దేవధారుగారు శ్రీ యుక్త చందాలను సహాయచేయుటకు అంగీకరించుచున్నాడు. ఈ కేరహిందూస్థానమునందలి మలబారుకు వెల్లెన కుంజ్రా, కర్మగారలతో దేవధారుగారు స్వయముగ కలసి మాట్లాడిరి. మండలమధ్యమున కాలముంది తమ గృహములను, ఆస్తిని పోగొట్టుకొని విశేషముగ బాధపడుచున్నట్లు కండ్లారాచిన రైతులనెబ్బింపి. యాక్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారితోబాధ దేవధారుగారు కలిసి మాట్లాడిరి. వైసాడు శ్రీలు సుమారు 100 మంది తమకిప్పటి కంటే మించినసహాయమును చేయవలెనియు, ఇంక కాలముగైరు మానుమలకు కీసహాయమును అపగూడదని దేవధారుగారికి ఒక లేఖను వ్రాసిరి. మలబారునానన్న కర్షపంతు వైరగుమారు సహాయముచేయించుటకు అత్యవసరమని తలచి, ఇంక ఎక్కువప్రయత్నమును ప్రోగుచేయుటకు దేవధారుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. బొంబాయినిధిలో ఇడుకు 165000 లు గలవు. ఇటీవల ఇచ్చిన కొన్ని చందాలను జేర్చినవచ్చును.

కానా గోవిందలూ పట్టిగారు 2000 లు, అలహాబాదు "తీదరు" వ్యారా రు.1700 లు, సర్ బాంసెట్టి శేషభాయి రు 500 లు, ఎమాన్యుయల్ బాకెల ఉన్నతపాఠశాలవారు వేసిన నాటకమునకు వచ్చిన లాభములో సగం రు 200 లు, లండన్ నగరమందలి మళయాళీ సహాయమువారు రు 331 లు, లక్నోవారు రు 551 లు, చెరంపూరు కళాశాలాధికారి సి. యాస్. ప్రభుచంగాడు వసూలుచేసిన వెలము రు 88 లు, బొంబాయి బాక్సరు రు 250 లు, గొల్లూభాయి శామల్లూసు రు 500 లు, మధ్యరాష్ట్రముల కాసన శాసనసభ్యుడగు యాక్. ఎ. వ్రావిదు యం. ఎ. గారితోబాధ దేవధారుగారు శ్రీరిగ మలబారు మండలమునకు బయలుదేరి వెళ్లెను. ఆరెడవృత్తికి వెళ్లిన తరువాత ఇకమిడట ఎట్లు ప్రజలకు సహాయముచేయవలెనో తీర్మానించెను.

భారత కేంద్ర ప్రతిసంఘము

బస్తారు 4 అణాలవన్నును సిఫారసు చేయుట బొంబాయి, మే 11:—మార్చి 1921 లో భారతప్రభుత్వ మువారు నిర్మించిన భారతకేంద్ర ప్రతిసంఘమువారు ఒకరివేది కను తియారచేసి పంపిరి. దూదిని చేర్చుచు ప్రములు నిర్బంధ ప్రతిపంతు సంఖ్యలు మున్నగువానిని స్మరించి యావద్భారత కాసన మండలాలెని కమిటీవారు కిఫారసు చేయుచున్నారు. ప్రతిపంతులను గురించిన విషయములను కమిటీవారు ప్రకటించుచు సామ్రాజ్య ప్రతిపంతుల సమాజముతో సంబంధము కలుగజేసికొనిరి. ప్రతిభా కలితీలేంద చేయుటకు అవసరమగు కొన్ని చర్యలను వారు; నూచింతుచున్నారు. ప్రతిపక్రయమునకు, పరిశోధనకు వారు కొన్ని పద్ధతుల నరలం బింపవలెనని చెప్పుచున్నారు. విశయమును గురించి కమిటీవారే రెండు కార్యములను నిర్వహింపవలసి యందురు. వచ్చెలప్రతి విభజనమును గురించి నేర్చుకొనుట, నెండవది మంచినూలును వడకుటకు కొన్ని గరియైన మార్గములను నిర్ణయించుట. మంచిప్రతి పంతుకు తోడ్పడు శ్రవసాముపు పరిశోధన సంప్రదికరముగ జరుగుటలేదని కమిటీవారు అభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇట్టి పరిశోధనాభివృద్ధికి ఏరానిట్లు చేయుటకు కమిటీకి అధికార ముండవలెనని కమిటీవారి అభిప్రాయము. ఈకమిటీ సామ్రాజ్యపు ప్రతిపంతుల సంఘమును బోలీయించవలెను. శాస్త్రసంబంధమైన సాంకేతిక పరిశోధనకును ఎక్కువ కృషి సాచుపు పరిశోధనకును, కమిటీయొక్క ఇరవయలకును దూకి బస్తా 1 కి 4 అణాల చొప్పున పన్నును ఇంక 5 పింద వకు విధించుచుండవలె నని కమిటీవారు కిఫారసు చేయుచున్నారు. తిరిగి కమిటీవారు కొంతకప్పు డీబస్తా పన్ను తగ్గించి చేయుటకు సభాయుతులైన గవర్నరు జనరలుగారికి అధికార ముండవలెను.

కలకత్తా చెరసాల అల్లరుల విచారణ కలకత్తా, మే 11:— కేటివికారణలో ఇంక నలగురు ఖయిదీలు సాక్ష్యము చెప్పిరి. మహమ్మదీయఖయిదీ ప్రార్థన చేయుచుండగా వాగ్దారతని కొట్టుటను గురించి తమకేమి తెలియదని. సామూఖ్యైదీలకు, రాజకీయైదీలతోబాటు మంచి భోజనమును పెట్టుట లేదని వాటిలో నిర్దడ పలికిరి. అల్లరులలో మరజించిన వారి మృతక శేజరములను గురించి కారొనరు పంతాయితిని జరపెను. తుపాకి గుండులకు బులకలన మరణములు కలిగినని చెప్పుచు, వైసుండి ఎవ్వరు తుపాకులను ప్రేల్చలేదని కలనలు మోసెన్ను అను పోలీసు సాక్షిలు చెప్పెను.

The Y. M. H. Club Cocanada.

శ్రీ యువజనానందసంఘము కాకినాడవారు

బెజవాడలో శ్రీమైలవరం

బాలభారతీసంఘమువారి హాలులో

15-5-22 సోమవారము ధ్రువవిజయము

ప్రదర్శింతురు.

పురుషులకు: రూ 3, 2, 1, 0-8-0
టీక్సెట్టు:— స్త్రీలకు: ,, 2, 1, 0-8-0
(86) సా. శేషగిరిరావు, కార్యదర్శి.

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనితర్లరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అల్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆంకి పి! వ్యవసాపకుడు.

జమా ఆయిలు

సర్వరోగ నివారిణి.

ఇంకనట్లు జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిష్టపుంజా, పలు నొప్పి, ఒడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులకున్న; ఉపయోగము వెల బుడ్డి 1-కి రు 0-6-0 డజను 1-కి రు 2-12-0 గ్రాను 1-కి రు 50-0-0

ఉర్దూతో అధ్యాత్మపండిం కలయును. 3 గ్రానులు ఒకేదబా తీయువారికి రైలుచార్జి ప్యాకింగు కర్చులు యిశాం మా యొక్క బామా ఆయిలు లక్ష్మీ బ్రాండు అడ్రసు చూచి తీయవలెను. ఆమర్ చెండు, సోబా చెండు, యంగ్లీషువెండు కలగకు అడ్డుపి వ్యాపారకులు. నెం 63, వైసాబజారుని వీధి, మదరాసు.

TRADE MARK

ZAMA THE BEST PAIN CURE

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వాయువు అను విడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుంజు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి నెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి పటా పండ్లై పోవును, అన్నిజాగా లలో విక్రయించ బడుచున్నది.

33

బహుళి కోలాచలం శ్రీనివాసరావుగారిచేరచించబడిన

ఆంధ్ర నాటకములు

హరిశ్చంద్ర	1-4-0	రుక్మాంగద	1-4-0
రామరాజు	1-4-0	చాందూబీబి	1-4-0
కుశలవ	1-4-0	దాపదీనస్తావహారణ	1-4-0
ప్రహ్లాద	1-4-0	పాదుకాపట్టాభిషేకం	1-4-0
ఆంధ్రీకృతాగస్త్య బాల భారతము	0-12-0		
ప్రహసనము			
అన్యాయధన్యపురి మహిమము	0-3-0		
నాచిపార్తి	0-3-0		
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము:—			
యా అడ్వెన్సులలో నెలకొనెను వ్రాయుడు.			
కె. శత్రుఘ్న రావు,			
మద్రాసు ఏజెంట్లు:— సివిల్ లైన్సు, బళ్లారి.			
యం. పి. శర్మ అండ్ కంపెనీ,			
(82) పోస్టుబాక్స్ నెం. 287 మద్రాసు.			

పరిశమ విద్య

చేతిపనులు నేర్చుకొనువారికి ఫోటోగ్రాఫరును, ఆంధ్ర పత్రికా ఆర్టిస్టు అయిన ఎన్. గోపాలస్వామి నాయునిచే ననుభవమును బట్టి వ్రాసిన తెనుగు గ్రంథములు. ఇంద నేక ప్రతిమలు పనులు చేయురీతిని ఉండుటచే నెట్టివారును నితరుల సహాయములేక నేర్వవచ్చును.

భాషాగ్రహణశక్తియు 1 భాగము:— ఇందు ఫోటోలు తీయువిధము, డెవలపింగు రీతిచింగు పద్ధతులున్నవి. వెల 8 అణాలు. డిటా 2 వ భాగము 1 వ భాగమున అభ్యాసులకు కఠినము లని విడిచిన వ్రామై డెవలపింగు, ప్లాటినోటైప్ విచిత్ర ఫోటోలు, చేతిగుడ్డలపై ఫోటోలెత్తుట, కంటికి కనబడకయుండి కావలసిన కనబడుటలు చేయు వివిధశక్తియు ఉన్నవి. వెల 8 అణాలు.

విద్యాగురు 1 వ భాగము:— లోహముల జేయుట ముద్రాక్షర సిరాలు, వ్రాతసిరాలు, సబ్బులు, నెంట్లు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, ఔల్, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, లైటు గ్లాసు, ఎచ్చింగ్, కొవ్వొత్తములు, అగ్నిపుల్లులు, మనమే చేసికొన నేర్చును. వెల 8 అణాలు. 2 వ భాగము:— ఫోటోలకు కావలసిన సామానులు, ఎలక్ట్రిక్ కనెక్టులు, క్రుతిపెట్టెలు, రకం వారి సబ్బులు, వివిధమైన నెంట్లు, సిరాలు, పన్నీరు, ఆ త్రులు, వార్నిషులు, వైడింగ్ పనులు ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. వెల 8 అణాలు.

చిరునామ: ఎన్. గోపాల్ అండు కంపెనీ,
7, వినాయక మొదలి వీధి, సామలూరుపేట, మద్రాసు.

For Sale Overland.

వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠ మైనవస్తువు.

మోటారు కారు, మాడెల్

90. American Car

స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారు కారు, మాడెల్ 90 ఓవర్ లాండు యూక్రింద అడ్డెను వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

వలయువారు యూక్రింద అడ్డెనువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బుద్ధివారాయణ సూర్యనారాయణ.
గుంటూరు ధరంవారు, గుంటూరు.

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులకు కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు.

జగత్ప్రసిద్ధి జెందిన దివ్యాంజనము పంచభాష చీటిమాచి కొనిన మోసము గలుగదు. ప్రతియింట నుండగలది. గొప్ప గొప్పవారిచే తేలకు వేలు యోగ్యతా పత్రములు పొందినది. అమృతాంజనము డిపో. మదరాసు బొంబాయి.

దువ్వ ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘము

(పశ్చిమగోదావరిజిల్లా తణుకుతాలూకా)
7 వ తేదీని కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశముయొక్క నిబంధనలు తీర్మానములు.

మ-రా-శ్రీ దొడ్డిపట్ల సర్వేశ్వరరావుగారి నిలకడకు నిగా నెన్నుకొనడమైనది.

హాజరైనసభ్యులు:— 6 గురు.

(క) వెయ్యి జూబ్లీగల గ్రామమునకు ఒక ప్రతినిధి చొప్పున వెయ్యి దాటి 2 వేలవరకు యిద్దరు ప్రతినిధులు చొప్పున 2 వేలుదాటి 4 వేలవరకు 3 గురు ప్రతినిధులు చొప్పున 4 వేలు దాటి 8 వేలవరకు 5 గురు ప్రతినిధులు చొప్పున ప్రతి గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శులు ఎన్నికలు జరిపి అట్టిప్రతినిధులను యీ ఫిర్యా సంఘమునకు పంపుచుండవలయును.

కోకాధికారివద్ద రు 50 లకు మించిన ధనమును వెంటనే జిల్లాబ్యాంకుగారికి పంపుచుండవలయును. కార్యదర్శులవద్ద రు 10 లకు మించిన ధనమును వెంటనే కోకాధికారికి పంపు చుండవలెను. కార్యదర్శులు రు 5 లకు మించిన ధనమును యాక్త కార్యములకు మరొక కార్యనిర్వాహకసభ్యునితో సంప్రదించి అట్టికార్యమునకు ధనమును వ్యయపరచుటకు అధికార మియ్యడమైనది.

(క) ప్రతి నెలకు కార్యనిర్వాహకసభ్యులయందు 2 నెలలకు ఒకసారి ఫిర్యాకు నెన్నుకొనబడిన అందరి ప్రతినిధుల సమావేశపు సభను జరుపుచుండవలయును. (చ, 8 గురుతో కూడిన సామాన్యసభయందు 5 గురుతో కూడిన కార్యనిర్వాహక వర్గసభ తూర్తి సభలుగా పనిజరిపవలయును.

తీర్మానములు
ఈ ఫిర్యా గ్రామాదులలోని గ్రామసంఘ కార్య దర్శులు అధ్యక్షులు వారివారిధర్మములను కడు శ్రద్ధతో నిర్వహించుచున్నందున యీసభవారు వారి నభినందించుచున్నారు.

కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేరుటలోను తిలక్ స్వరాజ్యనిధి విరాళము నిమిత్తులలోను కాంక్షిసేనలో చేరుటలోను వెనుకంజ నేడుతుండ ప్రతిగ్రామములోని ప్రజలు నిర్వహించుచున్నందు లకు ఈ సభవారు వారినభినందించుచున్నారు.

ఈ ఫిర్యా గ్రామాదులలో అగు శుభకార్యములకు ఖద్దరునే వాడవలయుననియు వానికి తోచినధనమును తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి కట్టుచును చదివించి యీ ఫిర్యా సంఘమునకు గాని తేక ఏ గ్రామములో ఆ గ్రామసంఘకార్యదర్శిగారు గాని పంపవలెనని కోరుచున్నారు.

ప్రతి నెల 18 వ తేదీ మహాత్ముని శతవిధించిన ది-ము గావున ఆ శోభా మహాపరివ్రేదినముగానున్న ఆ శోభా సంపాదనకు ప్రతినిధి తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి చేర్చవలెనని తీర్మానము అభిలఖించి కాంగ్రెసు సంఘమువారు చేసిరి గావున యీ తీర్మానమును ప్రతి గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శులు వారి వారి గ్రామములలో ఆచరణలోనికి. జెట్టి అనాదు యీసభకై కష్టపడి అట్టిధనమును యీసంఘమునకు పంపించవలెనని తీర్మానించడమైనది.

ప్రతి గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులు వనూలు చేయు సభ్యులు చందాలున్న తిలక్ స్వరాజ్యనిధికిచ్చిన విరాళములను ప్రతి నెలాఖరునకు యీసంఘమునకు పంపవలెనని తీర్మానించడమైనది.

ప్రతి గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘమునకు కావలసిన ధనమును గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘములకు చెండు జేడల మొత్తమునకు మించకుండా యీ ఫిర్యా సంఘమునుండి అవసరమైనపుడు రాబట్టుకొనవచ్చునని తీర్మానించడమైనది.

గ్రామసంఘము లుంచవలసిన పుస్తకములను యీ ఫిర్యా సంఘ కార్యదర్శులు ఆలోచించి వాటిని తయారుచేసి యీ నెల 25 వ తేదీలోగా గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘములకు పంపవలెనని తీర్మానించడమైనది.

ఈ ఫిర్యా సంఘమునకు నొక ఖద్దరుడిపోను నెలకొల్పుటకు నొక కమిటీ నేర్పించి అట్టికమిటీవారు డిపోకు తగిన ధనమును తగునిబంధనలను యీ నెలాఖరునకు ఏర్పరచగలండు లకు తీర్మానించి యీక్రిందివారిని నియమించడమైనది.

(1) యిందువారి లక్ష్మీపతిరాజుగారు (2) యీ కితారామరాజుగారు, (3) తేజలి సీతారామయ్యగారు, (4) కతారి అయ్యతారామరాజుగారు, (5) తిమ్మరాజు రామచంద్రరావుగారు.

దొడ్డిపట్ల సర్వేశ్వరరావు,
అధ్యక్షుడు.

ప్రకటన

తిరుపతి దేవస్థానమునకు ఈ క్రింద వివరించిన ప్రకారము రత్నములు కావలసియున్నవి. వర్తకులు వాటిని తిరుపతి దేవస్థానము కచ్చేరీలో 5-6-1922 తేదీ లోగా హాజరుపరచవలెను. వాటిని పరీక్షించి తగుమైన వాటిని యేర్పాటుచుకొనబడును. అట్లు పరీక్షించుటకై హాజరు పరుచుటకు వర్తకులకు తగులుబడి కాగల రైలుచార్జి వగైరా ఖర్చులు యావత్తున్న వర్తకులే భరించుకొనవలెను.

వివరము.	రత్నముల సంఖ్య.
(1) సీమకవలములు. క్యారట్టు 1-3 1, 2, 3 రాళ్లు తూనిక గలవి	260
(2) రత్నపలము. మంజూడి 1-3 1, 2 రాళ్లు గాని, తేక క్యారట్టు 1-3 1, 2, 3 రాళ్లు గాని తూనిక గలవి	1300
(3) కంఠము. కం. 3 వ పువ్వు వురువు కనగపత్త వురువు, అనకపత్త వురువు, చింతగింజ వురువు గలవి	1800
(4) నచ్చులు. ఒక్కొక్కరాయి 1, 2, 3, 4, 5 రత్నము తూనిక గలవి	450
(5) నీలములు. ఒక్కొక్కటి మాడు క్యారట్టులు తూనిక గలవి.	10
(6) వైహార్యము. ఒక్కొక్కటి రెండు మాడు క్యారట్టు తూనిక గలవి	10.
దేవస్థాన ఆఫీసు తిరుపతి	(Sd) శ్రీమహంత ప్రయాగదాసుజీ వారు, విచారణ కర్త.

నోటీసు

కృష్ణా జిల్లాకు బందరు తాలూకా నడువూరు శివారు నెలకేపాతం అను ఖండ్రిక ఈ నాం బీ రిజిస్టరు ప్రకారం యి 284-82 లు గలది అయి వున్నది సదరు భూమిలో యి 162-46 మామూలు పల్లమున్ను రు 25-5-6 లు క్విటు రెంటుగలది. మిగతాది మొక హెడ్డునవున్నది. ఇందులో కొంత పల్లపు సాగు అగుచున్నది. ఇటీవల ఆంక్షట్టు మూడు అరవై యకరములపై చిల్లర పెరక భూమి పల్లపు హెడ్డులో చేర్చబడినది. జిరాయితీ హక్కులలేవు. ఈ యావత్తు భూమిని జాబరు ఖజ్జిలిపేటలో తాడేపల్లివారి భర్తసర్రములో ఆన 1922 సంవత్సరము మే నెల 27-28 తేదీలను పట్టుకు వేలం వేయబడును గనుక వలయువారు వచ్చి కొనుక్కొనవచ్చును వేలం వరకులు పాటకాలమందు తెలుపబడును. తగు ఖరీదు. తానియడల వేలంపాట కొట్టి వేయబడదు. లైటింగ్ వగైరా విషయమైన తేజస్వి మూర్తి ముందు కనుగొనవచ్చును. సదరు నెలకేపాతం రైతుబాడనుంచి బందరుకు వచ్చు రైలుమార్గములో పెడన స్టేషనుకు రెండు మైళ్లలోపు దూరములో వుండిఉన్నట్టి పాటపాడుటకు ముందు మాడువేల రూపాయలు డిపాజిట్టు కట్టవలెను. పాట కొట్టి వేయబడిన వెంటనే పాటమొత్తములో నాలుగోవంతు మొత్తం ఇల్లించవలెను.

మచిలీ పట్నం } తాడేపల్లి సుబ్బారావు.
7-5-1922 }

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3½ హెచ్. పి. హరన్స్ ఆయిలు ఎంజినులు (వాడినవి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిజేయుచు ముందెక్కిరియం దున్నవి. 16 అడుగుల పాప్లింగు, రెండు పుల్లీలు, పెద్ద నూనెతోట్టి, 2½ అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

చిరునామా
ఆంధ్ర పత్రిక
7, తంజుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

వాటాల బాపితా పూర్తియైనది!

వ్యాపారము ప్రారంభమైనది!!

ఓం

The Mysore Government Security Life and Marriage Assurance Company Ltd., Mysore.

ది మైసూరు గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అండ్ మ్యారేజి అన్యూరన్యూకంవెనీ, లిమిటెడ్, మైసూరు.

ప్రజలకు మంచి లాభకరమైన వర్తమానము

ఈ కంపెనీకి కావలసిన రూప 5,00,000 లకు వాటాలు పూర్తిగా అమ్మకము చేయబడెనని తెలుపుటకు నేను చాలా సంతోషించుచున్నాను. చాలా దరఖాస్తులు వాటాలు పూర్తియైన పిమ్మట తిప్పి వేయబడినవి. ఇక వాటాలు లేవు కావున వాటాలకు దరఖాస్తులు ఎవ్వరును పంపకూడదు. ఇంతవరకు వాటాదారులవల్ల రూప 1,25,000 లు వసూలైనవి. ఆ మొత్తములో రూప 90,000 లకు దొరతనమువారి పత్రములను కొనిరి. ఇండియా లైఫ్ అన్యూరన్యూ కంపెనీల 1912 చట్టము ప్రకారము 1922 సం॥ మార్చి నెలాఖరుకు రూప 75,000 లు వెలగల దొరతనమువారి పత్రములను ఇండియాదొరతనమునకు పంపడమైనది. ఆ చట్టము ప్రకారము ఇండియా దొరతనమునకు పంపవలసిన లక్షదూపాయల ధరావత్తుక్రింద తక్కిన రూప 25,000 లు కూడ వారికి చెల్లించుటకు ఏప్రిల్ నెలలో మాన్యాయకర్తకు మేము పంపినాము. రూప 5,00,000 ల వాటాలను పూర్తిగా అమ్మగలిగినట్టియు, ఇండియా దొరతనమువారివద్ద రూప 1,00,000 లు ధరావత్తు గట్ట గలిగినట్టియు లైఫ్ అన్యూరన్యూ కంపెనీలో ఒక్కమైసూరులోనెగాక ఇండియా దేశమందంతటనుకూడ ఈకంపెనీ యొక్కతీయే మొదటిది. ఇంక వలస పాలసీహోల్డరులకు మంచి ధైర్యము కలుగగలదు.

హిందూదేశీయులకు అతిచౌకధరలకు లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు పత్రమును అమ్ముటకును, వారికి చాలా లాభకరము లగు సౌకర్యములను ఏర్పరచుటకును అట్లు చేయుటలో కంపెనీకి ఏ విధమైన నష్టమును కలుగకుండ చేయుటకున్న ప్రీమియముల క్రింద అధిక మొత్తము ఈ దేశమునుండి విదేశములకు పోసేకుండ చేయుటకు, పాలసీ హోల్డరులకు వారి స్థిరాస్తులను, లైఫ్ పాలసీలను తనకా పెట్టుకొని తక్కువ నడ్డీమీద బడులు యిచ్చి, ఆ బడులను నెలకు స్వల్ప మొత్తము ద్వారా వారు తీర్చునట్లు ఏర్పాట్లు చేయుటకు, ముఖ్యముగా ఈ కంపెనీ ఏర్పాటు చేయబడినది. ఇండియాదేశములో ఏర్పరచబడిన విదేశీయ, స్వదేశీయ భీమాకంపెనీలలో వేటియందునుకూడ ఇట్టి సౌకర్యములు లేవు. పాలసీ హోల్డరులు ఇండ్లను కొనుటకు, వారికి బడులను యిచ్చుటకు, ఏర్పాటు చేసిన భీమాకంపెనీలు ఈ దేశములో ఒకటి, రెండు వుండవచ్చును. గాని వాటికి ధనము చాల తక్కువ. కాబట్టి హెచ్చునండికి ఆ కంపెనీలవారు బడులు యివ్వజాలరు. మా కంపెనీలో బడులు యివ్వజాలరు. మా కంపెనీలో బడులు యిచ్చుటకు వాటాదారులవల్ల వసూలైన మొత్తములో రూ 3,00,000 లును, లైఫ్ అన్యూరన్యూ ఆదాయములో నూటికి రూ 50 వంతునను ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటు చేసియున్నాము. అదిగాక మనవి 1-కి రూ 50 లు చెల్లించే పద్ధతిని, వారికి ప్రతి సంవత్సరము లాటరీచీట్ల పద్ధతిమీద రూ 1000 మొదలు రూ 8000 లు వరకు తనఖాలేకుండా బడులు యిచ్చే ఏర్పాటులపైని, బాండు హోల్డరులనుండి 25 సం॥ల వరకు వడ్డీ యివ్వని పద్ధతిపైని లక్షలకొలది సొమ్ము వసూలు చేయుటకు పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు స్క్రీనుకూడ ఏర్పాటు చేయబడి యున్నది.

వాటాదారులవలన వసూలైన మొత్తములో రూ 2,00,000 లును లైఫ్ అన్యూరన్యూఫండులోనుండి 100-కి రూ 50 వంతునను, పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు ఫండులోనుండి 100-కి రూ 25 వంతునను,

దొరతనమువారి పూచీగల పత్రములను కొనుటయందు వినియోగింపబడును. తక్కిన వాటాదారులవల్ల వసూలైనసొమ్ములో రూ 3,00,000 లును, లైఫ్ అన్యూరన్యూఫండులో 100-కి రూ 50 వంతునను, పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు ఫండులో 100-కి 75 వంతునను లైఫ్ ఇన్సూరన్సు పాలసీ హోల్డరులకు వారి లైఫ్ పాలసీలను స్థిరాస్తులను తనఖా పెట్టుకొని వారు భీమాచేయించుకొనిన మొత్తమునకు మించకుండా వంతు ప్రకారము వారికి బడులు యిచ్చుటకు ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటు చేయబడును. కాబట్టి పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు బాండు హోల్డరులకు తనఖాయున్న, వడ్డీయున్న లేకుండా లాటరీచీట్ల ప్రకారము బడులు యిచ్చే మొత్తము కంపెనీవారు ఖరీదు చేసిన దొరతనమువారి పత్రములు, యితరపత్రములయొక్క వడ్డీక్రింద వచ్చే మొత్తములోనుండి యే యియ్యబడును. ఈ రీతిగా పాలసీలను కొనదలచుకొన్నవారికి లైఫ్ అన్యూరన్యూ లాభమే కాకుండా బడులు పుచ్చుకొనే లాభము కూడ కలదు. అప్పుడే బడులు యిచ్చుట ప్రారంభమైనది. అందుకొరకు ప్రత్యేకించబడిన సొమ్ములోనుండి వారివారివంతు వచ్చినప్పుడు వారికి బడులు యియ్యబడును. కాబట్టి పాలసీలను కొనదలచుకొన్న వారు వెంటనే వ్రాయుకోరెదము. తనఖాయున్న వడ్డీయున్న బడులు పుచ్చుకొనగోరువారు కూడ త్వరగా పర్సనల్ ఇన్ వెస్టుమెంటు పత్రములను కొనినచో 31-12-22 తేదిన జరిగే లాటరీలో వారి పేరులను కూడ చేర్చబడుటకు వీలగును.

మైసూరునగరమున వ్యాపారము విరివిగా జరిగేవిధిలో మైసూరు బ్యాంకు కట్టడములకు ప్రక్కన రూ 45,000 లు విలువగల ఒక భవనమును మైసూరు కంపెనీవారు కొనిరి. కంపెనీవారి హెడ్క్వార్టర్స్ లో కార్యనిర్వాహకులుగా నున్నవారు భీమా వ్యాపారములో చాలా అనుభవము, సామర్థ్యము గలవారుగా నున్నారు. డైరెక్టరుల సంఘమువారు ఈ కార్యనిర్వాహకులు చేయుపనిని జాగ్రత్తగా పరిశీలించుచుందురు. కంపెనీవారి లెఖలను ప్రతిసంవత్సరమును లెక్కఅవరీక్ష నిచ్చి, పట్టము బడసిన ఒక పాశ్చాత్యసంఘమువారు తనిఖీ చేయుచుందురు. భీమా విషయము జి. ఎన్. మరాఠే ఎం. ఏ. (బాంబాయి) ఏ. వి. ఎ. (లండను) కల్ సల్టింగు ఆక్సువరిగారి సలహా ప్రకారము కంపెనీవారు నడుపుచుందురు. ఇండియాదొరతనమువారికి చెల్లింపవలసిన రూ 2,00,000 లు పూర్తిగా చెల్లింపబడిన పిమ్మట కొనబడే దొరతనమువారి పత్రములు ఇండియా దొరతనమువల్ల కాని, మైసూరు దొరతనమువల్ల కాని నియమింపబడే ఆఫీషియల్ ట్రస్టీ పేరిట నుండవలెనని కంపెనీ క్రొత్తనిబంధనలలో ఏర్పాటు చేయబడినది. ఈరీతిగా ఏవిధమైన నష్టము కలుగకుండాను కట్టుదిట్టములు చేయబడెను.

చెన్నపురి రాష్ట్రములో ప్రతిముఖ్యపట్టణములోను ఏజన్సీలను ఏర్పాటు చేయుటకు ఉద్దేశించి యున్నాము. ఏజెంట్లకు షరతులు చాలా అనుకూలముగ నుండును. కాబట్టి లిగిన పదివి పలుకుబడి గలవారు ఏజన్సీలకు దరఖాస్తులను పంపి కోరెదము. ప్రాప్తికొనుట, ఫారములు ఏజన్సీషరతులు తెలియగోరువారు ఒక ఆణా పోస్టేజిబిల్లను పంపుచూ ఈ క్రింది చిరునామాలను వ్రాయవలెను.

Messrs P. K. Rao & Sons, Chief Agents, 57, Thumbar Chetty Street, Madras.

మెసర్స్ పి. కె. రావు అండ్ సన్స్, చీఫ్ ఏజెంట్లు,

57, తంబరచెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఎమ్. పి. భోగయ్య, బి. ఏ. బి. ఎల్,

చేక్ మెన్ ఆఫ్ ది బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టరులు.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

దేవదాసు గాంధిగారికి 18 నెలలు విడిచివేయ

పండిత జనహరలాలు నెహ్రూగారిని అలహాబాదు తీసుకొని వెళ్లుట

పండిత మాలవ్యాగారు ఛరసాలలో శిక్షితులను చూడగోర, పంజాబు గవర్నరు నిరాకరించుట

మూలీ పేట సత్యాగ్రహాలు - 2 రోజులలో 47 గురిపై కేసులు చేయుట - 29 మందికి శిక్షలువేయుట

గుజరాతు రాష్ట్రీయసభ - శ్రీమతి కస్తూర్బాయిగారి అధ్యక్షత

రైలు హాసరములు వి. ఎస్. కాస్త్రిగారికి వీడ్కొల్పువిందు - సిమ్లాలో రాజప్రతినిధి విందుచేయుట

ప్రభుత్వముపై దేశీయులకు నమ్మకము పూర్తిగా పోయినదని కాస్త్రిగారు నిర్ధారణగా తెలుపుట

దేవదాసు గాంధిగారికి శిక్ష

18 నెలలు విడిచివేయ

12 వ తేదీని అలహాబాదులో విచారణ జరుగుట గాంధీమహాత్ముని కడసారపు కుమారు డగు దేవదాసు గాంధిగారు ఈమేనెల 10 వ తేదీని సౌర జిల్లా జరిగిన మహాసభలో వలంటీరులుగా చేరుడని పౌరులను హెచ్చరించుచు నుపన్యసించి నందులకు క్రిమినలులూ ఎమెండుమెంటు చట్టము 17 (1) శిక్ష స్ఫూతి 117 నెక్కునుల ప్రకారము దేవదాసుగారిపైని చేయబడిన కేసు విచారణ 12 వ తేదీని అలహాబాదు జిల్లా జ్యులులో జరిగినది. పుష్కలము మేజిస్ట్రేటు జమీయన్లను ఖానుసాహెబుగారు విచారణ చేసిరి. సి. వి. డి. హ్రస్వలేఖకుమారు దేవదాసుగారి యువ న్యాసమును వినిన హబీబుల్లా అను సతమును ప్రభుత్వము పక్షమున సాక్ష్యమిచ్చిరి. "వలంటీరు లుగా చేరుడని కేసు ప్రజలకు బోధించినమాట సత్యము" అని దేవదాసుగారు నుడివిరి. "ముద్దాయి నేరము చేసెను. ఆతడు న్యాయనిబంధనలను బహి రంగముగ నుల్లంఘించి బూనెననుట నిస్సందే హముగాన 18 నెలలు విడిచివేయ వేసితిని" అని మేజిస్ట్రేటు నుడివెను.

పండిత జనహరలాలు నెహ్రూగారు

11 వ తేదీ గాత్రి రైలులో పండిత జనహరలాలు నెహ్రూగారిని లక్నోనుండి అలహాబాదు చెజుసాలకు తీసికొని పోయిరి.

పంజాబు కారాగృహములదుస్థితి

పండిత మాలవ్యాగారు శిక్షితులను చూడగోరుట పంజాబుగవర్నరు నిరాకరించుట

"మాంటగోమరీ చెజుసాలలోని శిక్షితులకు చాల యిబ్బంది కలుగజేయుచున్నారని 8 వ తేదీ వంశేమాతగం ప్రతిలో ప్రకటించబడెను. కాన నేను మాంటగోమరీ దేశాగాతీభాను చెజుసాలల కేగి అచటి శిక్షితులతో స్వయముగ మాటలాడగోర దను" అని పండిత మహామోహన మాలవ్యాగారు పంజాబు గవ ర్నరుకు మర్రీనుండి రింటివార్త వంజిరి.

గవర్నరు ప్రత్యుత్తరము

"మారు 10 వ తేదీని పంపిన రింటివార్త చదివెడి. వానిని గుర్చి చెజుసాలల యిబ్బందులను విచారణచేయుట ప్రభుత్వముచే నిమింపబడిన విజిటరులకు రిక్కిన ప్రజాశాసకులు కారాగృహముల పరిక్షించుటకు నిబంధన లంగీకరింపవు. కాన మీకు ప్రత్యేకానుమతి నొసంగ వీలులేదు." అని గవ ర్నరు మాలవ్యాగారికి రింటిపంపెను. ఇబ్బందులకు మాలవ్యా గారు మాంటగోమరీ, దేశాగాతీభాను, మూల్యాలకు ప్రస్తుతము కెట్లు మానివేసిరి. 15 వ తేదీకి అలహాబాదు వచ్చెదరు.

లాహోరు లిలకు రాజకీయ పాఠశాల

ఉద్యోగుల చార్జన్యము

అయిదుగురు విద్యార్థులు పాఠశాలను వదలుట పాఠశాల గుమస్తా ఒక విద్యార్థిని కొట్టెను. క్రమశిక్షను గూర్చి గూడ డైరెక్టరుకు విద్యార్థులను అభిప్రాయభేదము కలిగిడి. అందువలన 5 గురు విద్యార్థులు తమ అసమ్మతిని దెలుపుచు పాఠశాలను వదలిరి. ఈ పాఠశాల లాల్ లజపతి కాయగారిచే నేర్పరుడబడెను.

* * * * *
మూలీ పేట సత్యాగ్రహాలు
నిర్మాణమును నిరోధించుట
శ్రీలకుగూడ శిక్షలు

రెండురోజులలో 47 గురిపై కేసు చేయబడెను. 29 మందికి వివిధశిక్షలు వేయబడెను. ఒకటి మొదలు మూడు నెలల వరకు విడిచివేయు కఠినశిక్షలు వేయబడెను. ఒకమూలీ శ్రీకి ఒకనెల కఠినశిక్ష వేయబడెను. మరియొక శ్రీపై తేడవ కేసు కొట్టివేయబడెను. భూసావాలు జాతీయపాఠశాల ప్రధానో పాధ్యాయుడు ఎన్. ఎమ్. గోస్వామిగారికి 8 నెలలు కఠి శిక్ష వేయబడెను.

మీర్జాసంస్థాన రాజకీయసభ

కాశా సాహెబు వైద్యగారి అశ్మశుక్రక్రింద సీసభ జరిగినది మీర్జా సంస్థానములోని ప్రజలయిబ్బందులను సత్కా నసంఘాభ్యుత్థికు గోవిందరాయ పట్టవత్తుగాను వివరించిరి. పరిపాలనమున చాలమార్పు కలుగవలెనని నుడివిరి. పిమ్మట నభ్యుత్తు దుపన్యసించెను. బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమును తెలకొల్ప వలెను. వాక్యాస్య రింక్రెము నొసంగవలెను. స్వదేశీవతము నవలంబించవలెను. అప్పుకేసలను తొలగింపవలెను. అను తీర్మా నము లామోదించబడెను. ఎస్. సి. కెల్కరు, డాక్టరు హరీ కరు, డాక్టరు సుబ్బాగూర్లు మున్నగువారు సభకు వచ్చిరి. అరెస్టుచేసి చేతులకు బెడీలువేయుట

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

నిబంధనల నుల్లంఘింపరాదు

విచారణలో నున్న వారితోలకు బెడీలను వేయుచున్నారని తెలియచున్నది. ఈ విషయమున పోలీసులు నిబంధనలు గ మనింపవలెను. పోలీసు లానిబంధనల నుల్లంఘింపరా దని బక్కా దొరతమువారు ప్రకటించిరి.

రా॥ బి॥ వైకుంఠ నాథనెనుగారు

చాల జబ్బుగా నుండుట

వెనుకటి కాంగ్రెసు నాయకుడు యిబ్బవాడకు వైకుంఠ నాథనెనుగారు కడపటిసారి కలకత్తాలో జరిగిన తేజోమహాసభకు శక్తిగా సహాయ భ్యుత్తులుగా నుండెను. అటుపిమ్మట కాంగ్రెసులో సంబంధము వలకుకొనెను. ఇచ్చట నెనుగారు వంగరాష్ట్రమున జర్నలిస్టు మున చాల జబ్బునీతితో నున్నాడు.

చేకదాటివన్ను చెల్లించకుండుట

శిక్షితులు హైకోర్టులో ఆపీలుచేయుట కలకత్తా హైకోర్టువారు శిక్షి తగ్గించుట రంగపూరు ప్రజలు వాకీదారీపన్నును తెలింపకుండు టకు నిశ్చయించిరి. స్కూలు ఆఫీసు పోలీసులతో పెళ్లగా గ్రామస్థులు వారిని కొట్టబోయిరి. ఆ సంకల్పమున గెండా ప్రధాను అబ్దు ప్రధాను అను వారిద్దరిని అరెస్టుచేసిరి వారికి రంగపూరు పెనున్నాడెత్తి 9 నెలలు శిక్షవేసెను. వారు కల కత్తా హైకోర్టులో ఆపీలుచేయగా చెరి 8 నెలలుమాత్రమే శిక్ష వదులించునట్లు వారు తీర్మానించిరి.

రై.హా.వి.ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

రాజప్రతినిధి వీడ్కొల్పుట

సిమ్లాలో విందు

ఆస్ట్రేలియా మాన్యుగు అధినివేశములలో భారతీయు లకు సమానగౌరవము చూపబడవలెనని ఆశక్తులవారిని కోరటకు శాస్త్రిగారు బయలుదేర నుండుటకే 12 వ తేదీ కాత్రి సిమ్లాలో రాజప్రతినిధి శాస్త్రిగారి గౌరవార్థము విందుచేసెను. ఆవిందుసభలో రాజప్రతినిధి శాస్త్రిగారికి అండులకు తగినవారిని చాల ప్రశంసించెను. శాస్త్రిగారిొక్కచే తగినవారిని ప్రశంసించుచు యిండియామంత్రి పంపిన రింటివార్తను చది వెను. శాస్త్రిగారిపుడు వెల్ల ప్రయత్నించిన వెంటనే అధి నివేశములవారి గంగిరింతురని తోచుచుగాని ఆ ప్రయత్నము నకు శాస్త్రిగారు ప్రారంభకలగుదురు. కాలక్రమమున కార్య సిధి కలుగవచ్చును. ఈ విషయమున ఇండియా దొరతము వారు సచుగ్రహం శాస్త్రిగారికి సహకారులై యున్నారని రాజప్రతినిధి నుడివెను. అధినివేశముల మంత్రుల సభాప మున ప్రశంసించెను.

శాస్త్రిగారు

అంతర్జాతీయసభలో ప్రతినిధిగా ప్రజలలో నమ్మనియ మించుటచేతనే యిటీవల ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా ప్రజలతో శక్తిభవింపని తెల్పెననిది. విదేశములలో భారతీయు లకు గల అసౌకర్యముల విషయమున యిండియా దొరతము కేరలము జాతీయప్రభుత్వమే శివదగును. అధినివేశముల ప్రభు త్వములతో స్వయముగ స్వదేశీయుడగు ప్రతినిధి శాస్త్రిగారి సమానలానర్పు రీతిని వ్యవహార పరిష్కార మొనరింప గారత దేశమున కోరుట మరింత గౌరవాధికర్యమును చూపుటచే. తేకి యు లీవిషయమున బాగుగా తరుచుగా గ్రహించియుండలేదు. అధినివేశముల మంత్రులుగూడ సభాపమును వెల్లడించిరి. సామ్రాజ్య సభలో చివరకు లాకుకు జార్జిగారి యుపన్యా సము వలననే సమర్థు తీర్మాన మామోదించబడినను ఉగాండా కెనియాలో భారతీయులగౌరవమునుగూర్చి లాకుకుజార్జి గారి ప్రభుత్వమువారు ప్రతికూల నిర్ణయము చేయుదు రనియే తోచి చాన్పదని చెప్పకకప్పకు. నుఅతి చాల హానికరము. అట్లురిగిన చాల యిబ్బందులు కలుగు నేనిపుడు వెళ్లు గూడ నిశ్చయి యోజనమే అగును (ప్రా కృష్ణ మ తే కి యు లకు గల జాతీయ భవత్తుకు సంబంధించిన వివాదములను పరిష్కరించుటకు ప్రపంచమున గల రాజ్యాంగప్రతిష్ఠాపనలతో బ్రటిషురాజ్యాంగప్రతిష్ఠాపనకే శ్రేష్ఠతయు. ఆసమస్యపిం దుదేశములోనే పరిష్కరింపబడవలెను. అందులకు పాశ్చాత్యు లును భారతీయులును గూడ సభాపముతోను సామరస్యము తోను సమర్థసాధరభావమును పూర్తిగా గ్రహింపవలెను.

ప్రజలకు నమ్మకము పూర్తిగా తొలగుట

నేను ప్రభుత్వముపై భారతీయులకు నమ్మ కము పూర్తిగా తొలగిపోయినది. బ్రిటిషు ప్రభు త్వమువారి ఉద్దేశ్యములను గూర్చియు భారతీయుల కు లనమాత్రమైన నమ్మకములేదు. ఈ రీతిగా ప్రభుత్వముపై నమ్మకము పూర్తిగా భ్రంశమగుట కలిగె నధికమగు దుస్థితి వేరేదియును లేదు. గాన పాలక వర్గమునకు సంబంధించినవా రందరును మహాదారభావమును పురోవృద్ధిని స్పష్టముగ క్రియారూపకముగ దేశీ యు ల కుచూపి మరల వారికి నమ్మకమును కలిగించుటకు గట్టిప్రయత్నము చేయవలెను. ప్రతి ఉద్యోగియును పురోవృద్ధి నిరంతర పురోవృద్ధినే ఆదర్శముగా నుంచుకొన వలెను. చాల దుర్భరస్థితి దేశమున నేర్పడినది. పాల కులును పాలితులును గూడ ఓర్పును త్తమను అత్యధికముగ పూనవలెను. ఉద్యోగులను గాని ప్రజలను గాని నిరుత్సాహపరుచుటకును వారివిరోధ ముల పెంచుటకును నేను ప్రయత్నించువాడనుగా నుగాని సిరాస్తులు ధనసంపద సంస్థానముల గల్గి వారిని వూడ గట్టుకొనినంతమాత్రమున యీ అన ర్థము తొలగునది గాదని నేను చెప్పక తప్పదు. ప్రత్యేక హక్కులకు లాభములను కాపాడుటయే ఘనకార్యము కాదాయ బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమున భరతఖండమును నిలుపుటయే ఘనకార్య మని యు ఆంగ్లేయులందరును బాగుగా గ్రహింపవలెను. ఇట్లు మెలగిననే భరతఖండమునకును ఆంగ్ల దేశము నకును విశ్వమానవ ప్రపంచమునకును నాగరక ప్రపంచమున కంతటివని గూడ నాంగ్లేయులను తమ విధిని చక్కగా నెరవేర్చినవారగుదురు." అని శాస్త్రిగారు నుడివిరి.

గుజరాతు రాష్ట్రీయ రాజకీయసభ

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగాంధీ అధ్యక్షత

ఆనందుల 25-26 తేదీలను జరుగును.

ఆనందుల 25-26 తేదీలను గాంధీ సభి శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగాంధీ అధ్యక్షత క్రింద గుజరాతు రాష్ట్రీయ రాజకీయసభ జరుగును. ఆ సభకు మితవాదులను స్వతంత్రపక్షమువారిని గూడ ఆహ్వానించెదరు. స్వతంత్రపక్షము విస్తరణను, శ్రీమతి, నిన్నుబాతుల అనాగరక బాతుల సభలుగూడ జరుగును.

* * *

అలహాబాదులో మరికొందరిని అరెస్టుచేయుట

దేవగాను గాంధీగారి సేగాక ఇండిపెండెంటు పత్రికకు వెనుక సహాయుడిటగు నున్న వేంకట్రాంగాని, కే. డి. మాల గారిని అలహాబాదునగర భిక్షాభతుసంఘ కార్యదర్శి భాను చరి పెట్టుమందిని గూడ అరెస్టు చేసిరి. ఈ నెల 13 వ తేదీని న్యాయాధికారి జరుగును.

* * *

మూల్కీవ్యవహారములు

క్రాంతి శిక్షలు

సత్యాగ్రహాల మనోనిశ్చయము

“హిందూ రాజకీయ” పత్రికా పూనా విశేషము మే 9 వ తేదీని ఆపత్రిక కిట్లు వ్రాసెను:—

నిన్న మధ్యాహ్నము క్రాంతి పరంజి, డాక్టరు ఫాటక్ మున్నగు సత్యాగ్రహాలకు మేజిస్ట్రేటు కిట్లను విధించిన పిమ్మట, వారందఱోక మోటారులారీలో చించాకాతు గొనిపోయిరి. ఆమోటారులారీ 10 అడుగులు పొడవు, 5 అడుగులు వెడల్పుగలిగి. తాతాకంపెనీ వారిది. ఈమోటారు లారీలో 32 మంది ఖైదీలు, 8 మంది పోలీసులు ఎక్కిరి. స్థలముదొరకక డాక్టరు ఫాటక్ గారు నిలిచి యుండిరి. చించాకాలో ఖైదీలందరచ్చటిపడచే ప్రముఖులాలంకృతులు చేయబడిరి వారికి ఫలాహారములు కూడ ఇయ్యబడెను. అచ్చటనుండి వారు యరవాడ చెరసాలకు గొనిపోయిరి.

447 కిలోగ్రాముల క్రింద ఆరెస్టుచేయబడిన 32 మంది సత్యాగ్రహాలలో, 10 మందికి నిన్న మూల్కీ మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటు నాయకుగారు చెరి తెందుమాసముల కఠినితీసు విధించెను.

రియోమార్కెట్ల మైదానమునం తొక గొప్పపహారంగ సభ జరిగెను. సత్యాగ్రహాద్యయనాంతుడు పి. యం. బొప తుగారచ్చట ఉపన్యసింపుడు, 10,000 మంది సత్యాగ్రహ వాలంటీర్లు జెరసాలకు వచ్చుటకును, 100 మంది సత్యాగ్రహాలు తమప్రాంతాల నన్నియవరకుగాని ఉద్యమమెన్నటికి మానవని దృఢనిశ్చయముగ బలికెను. కఠినపక్షము 5 ఏండ్లు ఈఉద్యమమును జరిపితిరవతెను. అతడు మహారాష్ట్రలదగ్గజ 5 లక్షల సహాయము నుగోరెను. మహారాష్ట్రనాయకులు గోపియెడల, సత్యాగ్రహ కార్యక్రమమును మార్పుటకు తమకధ్యం కరముంద ద ని బాపతు గారు నుడి విరి. సభాసదులందరు సత్యాగ్రహముగ వేరవలెననిఉపన్యాసకులంద రుగోధించిరి.

ఈ సత్యాగ్రహ ఉద్యమము సేమార్గముల ననుసరిత నో చర్చించి తీర్మానింతుటకు మహారాష్ట్ర వేదమందలి బా యనాయకులందరు చెరి ఒకసభ చేసెదరు. నాగ్పూరు లీ గారు జాతీయనాయకులంద రిచ్చటికి ఒకటి రెండు దినములలో వత్తురు.

పున్నగిరి స్వామిలనారి బలవ నర్తనము

(నెల్లూరు స్వకీయవిశేషము)

మే 12:—శ్రీ జగ్గయ పున్నగిరి శంకరాచార్య స్వామిలనారి పొదిలె డివిజనులో సంచారము చేయుచుండ నొక గ్రామమున హిస చేసెదరితము మరణించినియు తెలియుచున్నది. వివరము లింకకు తెలియతెను.

బల్లారిమండలకాంగ్రెసుసంఘము

అధ్యక్షులకు కార్యదర్శికి నోటిసులు

క్రీ. ప్రా. కోడు 122

మినతేనియనుకేను 12-1922

2 బల్లారిమండల మేజిస్ట్రేటు కేసు 5-2-22

క్రీ. ప్రా. కోడు 132 క్రిందబల్లారిమేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు దేనిని ప్రకటించిన 153 ఏక్రింద కిత్తుచేయవచ్చునో అట్టి కరపత్రమును జి. భీమారావుగారు ప్రకటించి క్రీ. ప్రా. కోడు 108 కేసు నుండి కిట్లను పూచీకత్తు నియమితము విచారణ బల్లారి కలెక్టరు కచ్చేరిలో 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1-30 కు జరుగును. కరపత్రముతో ప.పబడెను. కే. సి. మొలనీ, బల్లారిమేజిస్ట్రేటు.

కరపత్రముతోని విషయములు

జాతీయ సేవకు నిర్ణయించబడిన వాతమువిషయములు

ఏప్రిలు 6 వ తేదీ మొదలు 13 వ తేదీవరకు

13 వ తేదీ గురువారమునాడు కుళాణములను మూసి వారటాలు జరుపవలెను. ఈ దిగువ వివరింపబడిన కార్యములను జరుపవలెనని కాంగ్రెసుసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

1. ఈ సంవత్సరమునకు తిరిగి కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుట (గునుము సంవత్సరమునకు నాలుగణాలు).
2. భద్రుబట్టలను వికయించుట.
3. తిలకుస్వరాజ్యనిధికి ధనమును సమకూర్చుట. ఏప్రిలు 13 వ తేదీ న జరియ ను వాలా బా గు లో 1500 మంది భారతీయులు కదింపబడిరి. ఆనాడు భారతీయులను జంతువులవలె (ఉద్యోగులు) చూచిరి. వారిప్రాణములను తృణప్రాణముగ (ఉద్యోగులు) భావించిరి. ఈ అవమానమును తొలగించి ఆత్మగౌరవమును నిలబ్రతికింతుట గాంధీ మహాత్ముడు ఆసహాయోద్యమమును ప్రారంభించెను. మహాత్మునకు ఆరేండ్లు కారాగృహవాసము విధింపబడెను. మహాత్ముడి పుడు తెరసాలలో నున్నాడు. ఆసహాయవారులు 25 తేలమంది కూడ తెరసాలలోనున్నారు. వారిని విడుదల చేయగోరువారును స్వల్పముగనైన దేశసేవ చేయగోరువారును యారీతిగా దేశసేవ చేయ ప్రార్థితులు- బి. భీమారావు, అధ్యక్షుడు- గూడతూరు తిమ్మప్ప శ్రీకృష్ణ సంతకరావు, కార్యకర్తలు. (స్వరాజ్య).

స్వారిసులో సినిమా తమాషా

ఒక స్వారిసు విశేషము డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఒక శుందరమైన శ్రీ కోడ్లవెంటు వెట్టెలిన శానిత పరకాత్ముడు. ఆమె ఒక రివాల్వరును తీర్చెను. వెంటువెంటునే కాలసాకులు వాటికాల్పెను. జనము పిచ్చుగ గుంపునూడి ఆమె వెంటుబడుదురు. ఆనుంజరశ్రీ గభాలన ఒకకల్లంగడిలోకి కూడెను. ఎక్కడికిని కన్పించదు. ఆమెవెంటు నానాబాతులు గల జనము గుంపునూడుదురు. వాకిలి కద్ద శోక గుంపు ఆమెఅరచునేమోయని వేచియుండురు. పిధిములనున్న పోలీసు కదలక నిల్చునియుండును. ఒకటిరెండు నిమిషములలో ఆనుం దరశ్రీ చక్క- చివనవ్యవస్థను కల్లంగడివాకిలివద్ద నిల్చు నును. ఆమెచేతిలో నింకను రివాల్వరుకలదు. గుంపుతెనుకకు కగును. మిస్ వెల్ వెట్టు (ఆనుందరశ్రీ) రివాల్వరు నిరపాకు కరమైనదనియు, ఆదబోవు సినిమాలో ఒకరంగము పూర్తియాయెనని చెప్పెను.

అతిథుడు ముగ్ధి విశ్వవిద్యాలయమునకు వైశాంప్రభు నొసంగుచున్న గ్రాంటు సంవత్సరానికి రు 86000 లు చేయబడెను.

జటీవల ఈస్తు ఇండియన్ రైల్వేసమ్మెట్టు జరిగినపు గు మహమ్మదు యానీ ఇంకొకరితో గూడ బామంగాచీ కూలిలను కొట్టెను. హారాడిపూట్టిమేజిస్ట్రేటు వారిద్దరికి చెరి రెండు మాసముల కఠిన శిక్షను విధించెను.

సాకాల - భగవంతులై నులో ముత్తాపురి, చిన్న కుంతపల్లి ప్రేమనులద్య 13/2 వ మొదల 12 వ తేదీ ఉదయము 10 నుం 15 నిమిషములకు 207 సామానులబండి ఇంజను ఒక సామాను బండితో సహా క్రిందికి దొర్లెను. 2 గంటలలోపల లైను బాగుచేయబడెనని సాకాలరైలు నూపరింకెండెంటు తెలుపుచున్నాడు.

శ్రీమ పురమహంప పరివ్రాజకాచార్యవర్యే త్యాగి సకలవిరుదావలీ విరాజమాన శృంగేరి శ్రీవిరూపాక్ష శ్రీపీతాధీశ్వర శ్రీవిద్యాశంకరపదమా 22 వేళ ప్రకాశిత జగద్గురు శ్రీబోధానంద భారతీ మాంతాచార్య మహాస్వామిలువారు:—

ఆస్థానశ్రీయంతేవాసు లగు శ్రీకాకుళం వాస్తవ్యుగు వైద్యకాశ్రీ, ఈశ్వర సత్సవారాయణ కర్మగారికి— ఇతోధిక శ్రేయోభివృద్ధికి శ్రీపీతాధీశ్వర నిత్యము అనేక నారాయణస్మరణములచేసి వ్రాయించిన శ్రీమభిప్రతిక:—

మీరు శ్రీకాకుళం మహామునిడి 4-5-1922 తేదీని వ్రాయించిన విజ్ఞాపనపత్రక 7-5-1922 తేదీని యేనుగుల మహల్ మహాములో శ్రీపీతాధీశ్వర మహా శ్రుతమయిడి అందుల సంగతులను మీ బోల్లెట శ్రీపీతమంతురు అభిమాన తీతయమున గ మనించి యీశ్రీమభిప్రతి జారీ చేయించినవారము. “అభినవ విరూపాక్షపీఠము, ఉత్తర సగ్నారు” అను కీర్తికతో శ్రీమభిములను వెలువరుచును నొక పీఠముతో శ్రీవిరాజందస్వనింహ భారతీ స్వామిలనార (పూర్వార్థమున ఉప్పలూరి కృష్ణమూర్తిగారు) సంచారము చేయుచు, నుమారు రెండుమాసములనుండి మీగ్రామములో నున్నట్లును పీఠములకు జరిగెడి మర్యాదలను వారు జరిపించు కొనుచున్నట్లును సంస్కరింపబడరలనైన సంఘవిషయములను కొన్నిటిని వారు పరిష్కరించు నున్నట్లును మీరు వ్రాసిన విజ్ఞాపన పత్రికవలన తెలియుచున్నది. జనవరి 30 వ తేదీని వెలువడిన ఆంధ్రపత్రికయందు వారిపీఠమును గూర్చియును అధికారమును గూర్చియును కవిప్రభుగా వ్రాయబడియే యున్నది. అందువలన వారిపీఠము కల్పితము. వారు చెప్పినవి అన్నియును ఆసత్యములు. వారికి పీఠప్రయుక్తతయొక అధికార మేవిధమయినదియును లేదు. వీరికే కాదు. వీరి గురువులకు కనకదండి స్వామిలనారనవారికి కూడను లేదు. ఇట్లు సదరు కనకదండి స్వామిలనారు మాత్రై రాజమండ్రి కోర్టులో తెచ్చిన దావాలోని ఆకనకదండి స్వామిలనారి వాద్యాలమువలననే కృష్ణమగుచున్నది. ఇకనానూ, “హాపిహూపాక్ష పీఠములు మాకధికారము నిచ్చినవారని” చెప్పిన మాటవైని కోర్టువాద విచారించి హాపిహూపాక్ష పీఠములకుగాని శృంగేరి గాని ఇతర పీఠములకుగాని మనపీఠమువైన కవిధమయిన అధికారము తేదని యును అందువలన వారు యిచ్చిన అధికారములు యెంతమాత్రమును చెల్లెగనివినియును. పరిష్కరించి దావాను ఖర్చుతో కొట్టివేసినారు. అందువైని కనకదండిస్వామిలనారు అపిలు చేసినారు. అపిలుకూడా ఖర్చుతో కొట్టివేయడమయినది రెండుకోర్టుల ఖర్చులను వారు మారు ముజరా యిచ్చుకొన్నారు. ఇట్లుండగా పౌండ్రక వాడుకేవునవలె వారు వేయసానా గమునకు మేమత్యంతాశ్చర్యమును పొందుచున్నారము. వారట్లు చేసినను మాఃస్యము వారికి లోబడుట యుక్తమకాదు. ఏమన “శ్రు. మోవై స్వాం దేవతా మత్యుజతే. ప్రస్యాదై దేవతాయై వచ్చతేన పరాం ప్రాప్నోతి హాపీయాన్ భవతి” అనుగుతిచే, “కామయదందమా లేగయతి: పూజ్యోన సంతయి:” అనిమీరు వ్రాసిన సామాన్యయతి విషయక మగు కవనము-ఇచ్చట కుంకిత మగుటయే గాక యిట్టి యతులను సత్కరించుటచే యీసందర్భమున “హాపీయాన్ భవతి” అనుపూర్వకతిప్రసక్తమగుచున్నది. కావున అభిజ్ఞులగు మీబోల్లెట ఇతోధికమృత వ్రాయబనిలేదు. లో.ద చల్లాపల్లారావు అనుకవిడు మాపీఠపుపేదవెట్టుకొని పీతాధిపతిని, మీరు వ్రాసినవై కీర్తికల శ్రీమభిములను జారీచేయించి ఆసకాపల్లి వైపున సంచారము చేయునంతలో లాలంకోడూరులో నిజయ నగరవాస్తవ్యులగు మహారా. కామకుర్తి కృష్ణారావు పంతులు గారు మాచి వైకి కోగరు చేయుటపల్ల ఆయన (దొంగసన్యాసి) పట్టుబడి-విచారించుండి-యెనిమిదిమాసములశిక్షను పొందినారు. ఇంకొకటి:—లో.దపకోడిస్వామిలువారు అని వాడుకగల యొకరుఇట్లునుంటి కల్పితమయిన వెంటువెట్టుకొని పకలపూడిలో నొకరికి ఆంతుపత్రికను జారీచేయించినందునకై కేసుచేయబడి, అసాధికారముగా ఆంతుచేసినందుకు రెండుమాసముల శిక్షయను నూరురూపాయలు జరిమానాయను విధింపబడగా బహువిధముల ప్రార్థించుకొనగా నూరురూపాయల జరిమానాతోనే వడ్డెక్కివారు. ఇట్లనేకము లున్నవి. అవి యన్నియును వ్రాయబనిలేదు. ఈవైవిషయముల నన్నిటిని అచటిప్రముఖు లయ్యిట్టియు శ్రీపీతాధీమానగాలు వైట్టియు గురుం క్రి ప్రతులై కట్టియును. రా. శ్రీ. బుద్రాకొండరాశ్రీ, గారు, కూచిపట్టు సభాపతి పరబ్రహ్మకాశ్రీ, గారు, జటప్రోలు సర్వధ్రుంగారు మొదలగు ఆస్థాన ఆది ప్రముఖసేవాములకుకూడ, మూరభిన శ్రమయని యాచించుటకు మీరు తెలుపరలసినది. శ్రీపీతాధీశ్వరుగా యేనుగుల మహాస్వామిలనారనే ప్రస్తుతము మేము నిరసించి యున్నాము. ఇంక నారాయణస్మరణ.

జగద్గు (శ్రీ) బోధానందభారతీమాం
అచార్యమహాస్వామిలువారు.

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ మే నెల 13-వ తేది

శనివారము

రొనాల్డు ప్రభువు

క్రియలు లా సనరణ చట్టము క్రింద కలకత్తాలో వేలకొలది వాటంటిలను, చిత్తరంజన బాగు, జతేంద్రలాల్ బెనర్జీ, శ్యామసుందరచక్రవర్తి మొదలగు సుప్రసిద్ధ నాయకులను కారాగృహమునకు బంపుటకు, కారణభూతులగు రొనాల్డు ప్రభువుగారు, జెంగాలు గన గ్ని రు పడవిని ముగించి ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలిన పిమ్మట, హిందూదేశ స్థితిగూర్చి విచిత్ర వ్యాఖ్యానము గావించుచున్నారు. ప్రస్తుతాందోళనము ప్రజాసామాన్యమున వ్యాపించి వారిని ప్రేరేపించుట రొనాల్డు ప్రభువుగారు తెలిపిరి. ప్రజాసామాన్యమునందు నిరాకరణోద్యమము వ్యాపించుటబట్టి, దీనిని ప్రజల యుద్ధమని చెప్పవచ్చును. ఇది వరకు నలె, విద్యార్థికులు కొందరు మాత్రమే, రాజకీయోద్యమమును నడుపుట లేదు. అన్ని తరగతులవారిలోను ఈ యుద్ధమము నాలుకొని యున్నది. ఇందుకు కారణ మెద్దియో రొనాల్డు ప్రభువుగారు నిరూపించుట కారణము లేకుండ కార్యముండదు. కేవలము పెద్దపర్ల వలననే ఇంతటి యశాంతి ప్రబలిన దని దాటుకొన వీలు లేదు. ప్రజలకు దుర్భర మగు కష్టములు గలవు. వారి నివాసమునకు ఎన్ని ప్రయత్నముల జేసినను, లాభము గలుగట లేదు. పంజాబు, కిలాఫత్, స్వరాజ్యసమస్యలును, అధిని వేత రాజ్యభారతీయుల సమస్యయు, వీరియందు ప్రధానస్థాన మాక్రమించినవి. ఈ సమస్యలు పరిష్కార మగు సాధనము గనుపించక, గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద ప్రజలు దౌర్జన్యరహిత సహాయనిరాకరణోద్యమమును చేపట్టిరి. ఇప్పుడ మున ను, ప్రజాభీష్టమును నెరవేర్చుటకు మారుగ అధికారు లి యుద్ధమము నణచివేయ బ్రయత్నించుచున్నారు. ఇందుమూలమున దేశమునందు ఆశాంతి దగ్గుటకు మారుగ మరితగ సతిశయించు చున్నది. రొనాల్డు ప్రభువు వంగదేశమునం దవలంబించిన తీవ్రనిర్బంధములవలన, నిరాకరణోద్యమము వంగ రాష్ట్రమునం దతిత్యంతముగ వ్యాపించెను. కాని, మహాత్ముని యపదేశములను జవదాటక, వంగ దేశీయులు అహింసావ్రతమును నిష్కర్షగ కొన సాగించిరి. ప్రాతమార్గములను పూర్తిగ విడనాడిరి.

ఇటులనే దేశమందంతటను, ఎన్నికష్టములు తలసిరించున భారతీయులు నిగ్రహము నవలంబించిరి. గాంధీమహాత్మునినంటిలోకోత్తరపురుషుని నిర్బంధించిన పిమ్మటగూడ, ప్రపంచమంతయు ఆశ్చర్యమునెందునట దేశము ప్రశాంతముగనున్నది. ఉదేశము ఎక్కడను గనుపించదు. అహింసకు పూర్ణవిజయము గలిగినది. మహాత్ముని మనము సంతృప్తిపెందినది. భారతీయుల కార్యదీక్ష మరిత బలపడినది. సుదర్శము లిటులుండ, గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టు ఎట్టి అల్లరి లేకుండ గడచె ననియు, ఇండియా ప్రభుత్వపుపద్ధతి విజయము బడసె ననియు, గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుతో ప్రజలలో నాతనిపలుకుబడి తగ్గె ననియు, రొనాల్డు

ప్రభువు చెలుపుచున్నాడు. మహాత్ముని అరెస్టు సమయమున అల్లరు లేమయిన జరిగినచో, నిరాకరణోద్యమము అపజయముగాంచె నని, విమర్శకులు తప్పుక గేలిజేసెడి వారు. అల్లరుల కవకాశము లేక, దేశమంతయు ప్రశాంతస్థితిలో నుండినను, గాంధీమహాత్ముని తగ్గినందులకును నిర్బంధవిధానము జయముగాంచినందులకును ఈ స్థితి నిదర్శనమని విమర్శకు లిప్పుడు తెలుపుచున్నాడు. ఇంతకన్నను వ్యర్థవాదముండదు. దేశమునందు ప్రశాంత వాతావరణము వ్యాపించియుండుట గాంధీమహాత్ముని యుద్ధమమునకు విజయ చిహ్నమనుటకు సందియములేదు. సాధుపుంగవుడు మహాత్ముని నిర్బంధించి పలసివచ్చుటయు, నిర్బంధము జరిగినను మహాత్ముని యపదేశానుసారముగ దేశము ఉదేశ రహితముగ నుండుటయు, ఉద్యమబలమునకును, ప్రజలలో జనించిన క్రొత్తమార్పునకును ఇతి ములు. గాంధీ నిర్బంధానంతరము, నిరాకరణోద్యమము పునరుద్ధమము కోల్పోవుటకు మారుగ మరిత ప్రయత్నముచున్నది. మహాత్ముని యపదేశానుసారము లతిశయించుచున్నది. మహాత్ముని సందేశము ననుసరించి, కద్దరు వ్యాపనముకొరకు దేశ మెక్కడు శ్రద్ధ వహించి పనిచేయుచున్నది. అరెస్టు మూలమున వారి పలుకుబడి తగ్గె ననుట గాని నిర్బంధముల మూలమున దేశము శాంతముగ నుండునుటగాని, సత్యవిరుద్ధములు. రొనాల్డు ప్రభువు ప్రతిపాదనము నిస్సారమైపది.

గాంధీమహాత్మునియెడ ప్రజల కదివర కత్వంతి భక్తి గలదనియు, వారిని భగవదంతస్తుభూతు డని ప్రజలు భావించుచుండిరినియు, రొనాల్డు ప్రభువుగారే యంగీకరించిరి. అట్టివారిపై గల భక్తి నెటనే తొలగుటకు కారణము గనుపించదు. గాంధీమహాత్ముడు సంపాదించిన అఖండశాసనము నకు, అమానుషప్రజ్ఞలు గాని, అసాధారణమేధా శక్తిగాని, ధనసంపదగాని, వక్రత్వసామర్థ్యముగాని, ఉన్నతోద్వేగపదవులుగాని కారణములుగావు. మహాత్మునిగుణసంపదయు, సచ్చిలమును ముఖ్యకారణములు. వీనివలనకలిగెడి భక్తి భావము శాశ్వతముగ నిలిచియుండును గాని తాత్కాలిముగ నుండి పిమ్మట దొలగిపోవదు. మహాత్ముడు భగవదంతస్తుభూతు డనుటకు, భగవద్గుణములు వారియందు గనుపించుటయే కారణము. గాంధీమహాత్ముడు జేసిన వాగ్దానమునకు రొనాల్డు ప్రభువు విపరీతార్థము జేయుచున్నాడు. స్వరాజ్యసిద్ధికొరకు నిర్వహించవలసిన విధులను కొన్నింటిని మహాత్ముడు చేర్చొనెను. వానిని నిర్వహించిన, స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధింపకతిరదని నుడివెను. దేశ మా విధులను నిర్వహించనిచో, దోషము మహాత్మునిది కాదు. మహాత్ముడు విధించిన సూత్రములు ఇప్పటికిని లేపటికినిగూడ సత్యములే. వానినెప్పుడు నిర్వహించిన, స్వరాజ్యముపుడే సిద్ధించును. మహాత్ముని సందేశమును దేశము పూర్ణముగ నిర్వహించక బోయినను, అందుకొరకై విశేషప్రయత్నములను సలుపుచున్నది. చిత్తరంజనదాసు సతీమణి చెలిపి నటుల, స్వరాజ్యమును దేశము చాలవరకు సమీపించుచున్నది. తగు ప్రయత్నముల గావించి పాటు బడుచో, గమ్యస్థానమును త్వరలో జేరగలదు. రొనాల్డు ప్రభువుగారు తాము వంగదేశములో నవలంబించిన నిర్బంధచర్యలవలన, ఆరాష్ట్రమున శాంతి జనించినదని సుతెసించుచున్నారు. కాని, శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు బొంబాయి మితవాదుల సమావేశమున దెలిపినటుల, అరెస్టుల పరంపర వలన దేశమున అల్లరులు గలుగకబోయినను, అంత రంగమున నిజశాంతి గలుగలేదు. దండనములవలన

జనించెడి శాంతి నిజశాంతిగాజాలదు. ఆశాంతి కది వై పూతబూయునుగాని హృదయపు గాయములను మాన్యుజాలదు. వానిని మరిత వృద్ధి జేయును.

గాంధీజీ పాటు సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిని బడయ నెంచెడి నాయకులలో అద్భుత మేధావంతులు గల రినియు, వారు తమ ప్రాచీనచారిత్రకవైభవ మును గ్రహించిరినియు, రొనాల్డు ప్రభువు గారి యుద్దేశము. పాశ్చాత్యనాగరిక సంఘర్షణము వలన తమ నాగరిక మడుగంటె నని, నాయకులు భావించుచున్నారు. తమ మనోభీష్టము నెరవేరుటకు వారు అవలంబించెడి పద్ధతులు రొనాల్డు ప్రభువుగారి కష్టము లేకబోయినను, వారి దృక్పథముపట్ల మూత్రము వీరికి సానుభూతి గలదు. ఇది కొంతమేలే. వంగదేశనాయకులు ప్రభుత్వపరిపాలనమును తీవ్రముగ విమర్శించుచుండు రని రొనాల్డు ప్రభువుగారు తలచినను, కొంతకాలమునకు వీరుశాసనసభలలోజేరి ప్రభుత్వవిమర్శన గావించెగ రని, వీరు ఊహించుచున్నారు. సురేంద్రనాథ బెనర్జీ గారి పక్షమును వీరు ప్రశంసించుట మితగము. వెనుక సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు వంగదేశమున కు మూర్ఖాభిషిక్తుడుగానిరాజగ నుండిరినియు, ఇప్పుడు మంత్రిగ నుండిరినియు, రొనాల్డు ప్రభువుగారు వర్ణించిరి. కాని, బెనర్జీగారు వెనుక నాక్రమించిన మహోన్నతస్థానమునకును, ఇట్టి స్థానమునకును ఎంతటి వ్యత్యాసము గలదో ఊహింపవచ్చును. రొనాల్డు ప్రభువుగారి ప్రశంసకు, బర్మాకరాజు గారు గూడ సాత్రులయిరి. నిరాకరణాందోళనము ఇంకను సాగుచుండు నని, రొనాల్డు ప్రభువుగారు నమ్ముచున్నను, తుట్ట తుడకు మితవాదపక్షమే జయము గాంచు నని, చెలుపుచున్నాడు. ప్రజల కష్టములీడేరనంతవరకు, నిరాకరణోద్యమము కొన సాగుట నిశ్చయము. నిర్బంధములవలన ఈ యుద్ధమమును రూపుమాప యత్నించుట వ్యర్థప్రయత్నము. దేశమున వ్యాపించిన శాంతికి, నిరాకరణోద్యమశక్తి కారణము గాని నిర్బంధవిధానము కారణము గానేరదు. ఉద్యమము ధర్మబద్ధ మగుటచే, అయ్యది ధర్మపథమున నడుచుచున్నది. ఈ సంగతులను రొనాల్డు ప్రభువుగారు గ్రహింపరు. విగిలిన యధికారులును సత్యమును చూచుట లేదు. కాని సత్యము వేదో దేవో దానియంతట యది యే ప్రత్యక్షము గాకమానదు. రొనాల్డు ప్రభువు ముందేమిచేయుటకును ఇంకను నిశ్చయింపలేదు. కాని హిందూదేశపుసొమ్ము తినుచు, హిందూదేశముపై పగసాధించెడి సింహాహంప్రభువు, సర్మైకే ఓ డ్వయరు, మొదలగు రిటర్డు గవర్నరుల మార్గమును, రొనాల్డు ప్రభువుగారు గూడ అవలంబించెదరో లేదో, చూడవలయును.

మహాత్ముని కొనియాడుట

టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు నిరాకరణావలంబులు గారు. బెంటుగారు తయారుజేసిన స్వపరిపాలనా విధానము, గూర్చి యభిప్రాయ మొసగుచు, గాంధీమహాత్ముడు భారతవర్షమునకు జేసిన సేవ నుగడించిరి. మహాత్ముడు రాజకీయరంగమున బ్రవేశించిన దాదిగ దేశమునకు మితిలేని నష్టము వాటిల్లె నని సంతతము బోధించుచున్న బెంటుగారికి, శేషగిరి అయ్యగారి వాక్యములు వెగటుగ దోపక మానవు. దేశమున శాంతిశాసనము మొదలగు నిర్బంధశాసనములను నిర్మించుటచేతను, పంజాబు దురంతములు తలసిరించుటచేతను, ప్రజలకు ప్రభుత్వమువారియెడ విశ్వాసము దొలగి, ఏమి జేయుటకును దోచక పరితపించుచున్న సమయ

మున, గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయరంగము బ్రవేశించిన నది శ్రేష్ఠగిరి అయ్యరుగారు సూచించిరి. గాంధీమహాత్ముని పద్ధతులతో తా మేకీభవింపక బోయినను, అయ్యరుగారు వారు చేసిన సేవను గుర్తించిరి. స్త్రీలు, పురుషులు, రైతులు, భూస్వాములు, ధనవంతులు, కార్మికులు మొదలగు ప్రజలెరికిని, రాజకీయపరిజ్ఞానము గలిగిన దనియు, మహాత్ముని ప్రబోధము ఇందుకు కారణమనియు, అయ్యరుగారి యుద్దేశము. ప్రస్తుత సమయమున హిందూ దేశ ప్రజలలో గలిగిన రాజకీయప్రబోధము, ఏదేశ ప్రజలలో గలుగలేదని వీరి తలంపు. దేశమునందు ఒకకొననుండి వేరొకకొనవరకు అద్భుతసంచలనము గనుపించుచున్నది. ఇందుకు, మహాత్ముడే కారకుడని, అయ్యరుగారు స్పష్టముగ చెలుపుచున్నారు. అక్కరునకు పిమ్మట, హిందువులలో మహాత్ముడియులలో ఇంతటి యొకమత్య మెన్నడును కుదిరి యుండలేదు. హిందువులను, మహాత్ముడియులను వేరు జేయుటకు అధికారవర్గ మిదివరకు బ్రయత్నించెను. నార్మల్ ప్రభువుగా రిప్పుడు మరల నట్టి యత్నము గావించుట కుద్దేశించు చున్నారు. దేశ నాయకు లనే కులు, హిందూమహాత్ముడియ సంయోగముకొరకు చిరకాలమునుండు కృషి పలుపుచుండిరి గాని, విశేషలాభము గలుగక బోయెను. ఉభయసంఘములమధ్యను హృదయ సంయోగము గుదుర్చుటకు గాంధీమహాత్మునికి ఒక్కనికే సాధ్యపడెనని, శ్రేష్ఠగిరి అయ్యరుగారు భావించుచున్నారు. భారతీయులలో పలువురకన్న, మహాత్ముడు ఎక్కువదూరము వీక్షింపగలడు. దేశీయుల భక్తికి పాత్రులగు మహాత్ముని నిరసించుట, పాడిగాదని శ్రేష్ఠగిరి అయ్యరుగారు మందలించుచున్నారు. మహాత్ముని నిష్కారణముగ నిరసించెడి ప్రతిపక్షులు నిష్పక్షపాతబుద్ధితో పరిశీలించుచో, శ్రేష్ఠగిరి అయ్యరుగారి వలెనే, మహాత్ముడు చేసిన మహోపకారమును గుర్తించ గలుగుదురు.

పదునెనిమిదిమాసములు

గాంధీమహాత్ముని కుమారులగు దేవదాసు గాంధీగారికి క్రిమినలులా సవరణచట్టముకింద పదునెనిమిదిమాసముల విధిఖయిదు శిక్ష విధింపబడినట్లు, నేడు చేరిన తంతివార్త చెలుపుచున్నది. దేవదాసుగారు పదియవతేదిన ఒసంగిన యపన్యాసముకున, ఈశిక్షవిధింపబడెను. దేవదాసుగారు సంయుక్తరాష్ట్రములలో నుండినిజేయుట, అక్కడి యధికారులకు కష్టముగ నున్నదని తలంపవచ్చును. దేవదాసుగారి నిపుడు తొలగించుటచే, వారికి సంతృప్తిగలుగవచ్చును కాని, దేశభక్తులను నిరోధించిన మాత్రమున, అధికారుల తలంపు నెరవేరునని తలంచుట, భ్రమగాని వేరుగాదు. దేవదాసుగారి స్థానమును మరియొక రాకమింపకమానరు. దేవదాసుగారు, తండ్రికి దగిన పుత్రుడు. వారి కార్యదీక్ష, శాంతస్వభావము, సత్యప్రియత్వము, త్యాగశీలము, మనోధైర్యము, ఇటీవల బాగుగ వెల్లడియయ్యెను. ఇకాడిపెండెంటు పత్రికను నడుపుటయందేమి, చౌరీచౌరాసాథిని గూర్చియు, షోరత్ గంజీసాథినిగూర్చియు తాను నిజ మని నమ్మిన విషయములను వెల్లడిజేయుటయందేమి, దేవదాసుగారి సుఖము వెల్లడియయినది. తన భర్తయు, సుతులును స్వేచ్ఛను గోల్పోయినను, కస్తూరి బాయి గాంధీ గారు స్వరాజ్యస్థితికి సంతతకృషి పలుపు ననుటకు సందియములేదు. మహాత్ముని నిర్బంధమున కనంతరము, కస్తూరిబాయిగారు బర్మోలో ప్రచారము పలుపుచు నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణమునకై మిగుల దీక్షతో పాటుబడుచున్నారు.

భర్తసందేశమును నిర్వహించుట కమితోత్సాహము జూపుచున్నారు. దేవదాసుగారి నిర్బంధము ఆమె కార్యదీక్ష ఇంకను బలపడుటకుతోడ్పడును. ఈ నెల, 25-26 తేదీలందు ఆనందగ్రామమున జరిగెడి గుజరాతు రాష్ట్రీయ సమావేశమునకు, కస్తూరిబాయి గాంధీగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. త్యాగదూపిణియగు ఆమె సందర్శనము గుజరాతు రాష్ట్రవాసులను కార్యశూరుల గావించునని యూహించెదము. దేవదాసుగారు “కద్దరును ధరింపుడు” అను సందేశమును భారతీయుల కొసగిరి. కద్దరవలన స్వరాజ్యము లభించు నని, మహాత్ముడుపదేశించి యుండెను. ప్రజలు నిర్వహింపవలసిన ప్రభావకార్య మిదియే. ఇకార్యమును పూర్తిచేసిన, ప్రజలు ధన్యులయ్యెదరు. దేశము మోక్షము బడయును.

పంజాబు ప్రభుత్వము; మాలవ్యాగారు

మాంటుగామి జయిలులో ఖయిదీలయెడ జూపెడి ప్రవర్తనముచుగూర్చి వందేమాతరం పత్రికలో కొన్ని వివరములు ప్రచురింపబడెను. మాలవ్యాగారు పంజాబు గవర్నరుగారికి పైవేటు సెక్రటరీగా రిద్దారా తంతివార్తను పంపుచు, ఆవిషయమును గూర్చి చెలిపిరి. జయిలునకు బోయి, ఖయిదీలలో నివిషయమై ప్రసంగించుటకు తమ కవకాశ మీయగోరిరి. ఇటులనే దేరాగాజిఖాను జయిలు లోనికి బోయి అక్కడి ఖయిదీలలో మాటలాడుటకును అనుజ్ఞ నడిగిరి. కాని, పంజాబు ప్రభుత్వము వారిందుల కంగీకరింపరయిరి. మాలవ్యాగారి తంతివార్తలోని ఆరోపణలను కారాగృహముల ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారే విచారించెదరనియు, ప్రభుత్వ నియమితులుగానట్టి అనధికారులు జయిల్లోనికి బోవుటకు రూల్సు అంగీకరింపవనియు, మాలవ్యాగారి కొరకు రూల్సును సడలించుటకు లెమిక్ష్టుములేదనియు, గవర్నరుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. వ్యవహార మింతకన్నను వేరుగ జరుగ నేరదు. జయిల్లో నిర్బంధితులెంత బాధపడుచున్నను, అందునుగూర్చి విచారించకుండుటయే మేలు. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో, జయిలు కష్టములను నివారించుటకు మార్గములేదు. అవినీతికార్యము లొనర్చిన నేరస్థులతో పాటు దేశ భక్తులను జయిలు కష్టముల సనుభవింపవలసి యుండును. మాలవ్యా వంటి దేశనాయకులే జయిలు ఆవరణలోని కడుగిడుటకు వీలు లేకుండ, ఇతరుల సంగతి జెప్పవలె?

రుష్యా ప్రత్యుత్తరము

జినోవాలో మిత్రమండలివారు రుష్యాకు పంపిన విజ్ఞాపనమునకు, రుష్యా యిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము విదేశవార్తలలో గాననగును. సోవియటు ఆదర్శములను మిత్రమండలివారు భగ్గుముజేయ నెంచినట్లు, ఈ ప్రత్యుత్తరము సూచించినది. రుష్యాను శాశ్వతముగ బహిష్కరించుట అసంభవమని, రుష్యా ప్రతినిధులు చెలుపుచున్నారు. విదేశములలో ప్రచారము జేయగూడదను షరతును రుష్యా అంగీకరించుట లేదు. రుష్యాను, ఎవరును జయించి యుండనపుడు, ఓడిపోయిన దేశమువలె పరిగణించుట భావ్యముగ లేదని, ప్రత్యుత్తరము ఆక్షేపించుచున్నది. రుష్యా ప్రత్యుత్తరము ఆశాభంగకరముగ నున్నను, మిత్రమండలిదేశములవారు దానిని నిరాకరింపబూనుట లేదు. ఇందువిషయమై చర్చ జరుగవచ్చును. ప్రాన్సు ఎక్కువ అసంతృప్తి గనుబడుటకు

కారణము గలదు. బెల్జియము ప్రాన్సు త్రొక్కిన దోవనే త్రొక్కును. ఇంగ్లండు, ఇటలీదేశములు మాత్రము విషయము నెక్కువ సామ్యముగ చర్చింపవచ్చును. ముం దేమి జరుగునో చూడవలయును. జినోవా సమావేశమునందు రుష్యాతో మిత్రమండలికి సమాధానము గుమరనిచో, రెండు కక్షలు యూరపుఖండమున నేర్పడి మరల కల్లోలము జనించుట సహజము. రుష్యా, జర్మనీల కలయిక నూతనోపద్రవకారణ మగును.

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు శాసనసభ కార్యక్రమము, — మే 1వ తేదీ నుండియు, వచ్చేయేటెం 80వ తేదీ వరకును ఒక సంవత్సరం మద్రాసు శాసనసభ కార్యక్రమము, పోస్టేజీ లేకుండ 20 రూపాయలకును, పోస్టేజీతో సహా 24 రూపాయలకును గవర్న మెంటు ప్రెసు నూపరింపెండెంటుగా రి ఆఫీసులో ఆమ్మబడును. (ప్రకటన సంఘము).

గవర్నరుగారికి సెల్యూటు చేయుట: — గవర్నరుగారు ఉదయమండలమునందు తన మోటారుబండిపై పోవునపుడు కెలవువెన్ను నైనికోర్కొగులు సెల్యూటు చేయుట లేదని తెలియచున్నది. గవర్నరుగారి మోటారుబండిని యీ క్రింది గుర్తులవల్ల తెలిసికొనవచ్చును. బండి తోలవాడు నీలపురంగు ఉడుపులుధరించును. రొమ్ముముందుగాము ఎర్రకప్ప వేయబడియుండును. బండికి ఓడివైపున ఒక చిన్న ఎర్రతెండు యుండును. గవర్నరుగారు బండిలో నున్నప్పుడు రెండు వైపుల ఎర్రజండా లుంచబడును. గవర్నరుగారికి సెల్యూటు చేయలేదని తిరుగ రిపోర్టు వచ్చిన నైనికోర్కొగులు తగువిధమున శిక్షింపబడుదురని చంద్రానుజ్ఞానమండెంటు ఆఫీసును గుర్తించునని. (మద్రాసు మెయిలు)

క్రి. శ్రీశేషులగు మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యంగారు బర్మాలో వ్యాపారముచేసి చాలధనమును గడించి విశేషముగ ధర్మములచేసి విఖ్యాతిగాంచిన మల్లాది సత్యశింగంగారి కుమారుడు సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఈ నెల 8వ తేదీ ఉదయమున కాకినాడలో విషపడినెను (దబ్బల్ న్యూస్ పాపియా) వలన ఎనిమిది నారని వినుటకు చాల చింతితున్నాము. వీరి మంచి యావకదశలోనే ఆకాలమరణము నకు పాలగుట మరింత సంతాపకరము. వీరియను శిశి ఏండ్లు మాత్రమే. వీరికి బిడ్డలులేరు. దత్తతాధికరము నిచ్చుచు వీలు వ్రాసిరి. వీరికులమువారగు అగ్నికుల తీత్రయల (వల్లెవారు) విద్యాభివృద్ధికి 4 లక్షలను యానామునుండి కాకినాడకు పోవు రోడ్డు ప్రక్క ను మాతులను త్రవ్వించుటకు నుచితేంద్రపాకలను వేయించుటకును 1600 ను యిచ్చునట్లు వీరు వీలుచేసిరి. భార్య ఒకపిల్లవానిని దత్తత చేసుకొనక పోయినను దత్తత చేసుకొనినను ఆ దత్తకుమారునకు బిడ్డలు కలుగకపోయినను తన యావదాపైని ధర్మములకింద వినియోగించవలెననిగూడ సుబ్రహ్మణ్యంగారు వీలు వ్రాసిరి. వివాసులవాడరు యుగనేటి శ్రేష్ఠగిరిరావు, ఎక్. కృష్ణమూర్తి నాయుడుగార్లను ధర్మకర్తలనుగా నియమించిరి తెలియచున్నది. సర్వేశ్వరుడు సుబ్రహ్మణ్యంగారి ఆత్మకు శాంతినిసంకూగాక!

10వ తేదీ ఉదయము జోదాబాదు నుండి రుక్మవంతు వెల్లమన్న నెం 6 రు ప్రయాణికుల రైలులు గుక్కాట నుండి సిరీకి వెల్లమన్న నెం 18 రు సామానులరైలులతో డిక్కాటావెను. 3 రు ప్రయాణికులు మృతినొందిరి. 7 మందికి గాయములు రిగిలెను.

పల్లికుసర్వసుల కమిషన్ వారి శిఫారుసుల ప్రకారము అస్సాం ప్రభుత్వమువారు సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రేషను, పరిశీలన, డైరెక్టురు పని ప్రావిన్సులు సర్వసువారికి ఇచ్చివేయుటకు తీర్మానించిరి. మొదటిది తల్లెణమే ప్రావిన్సులు సర్వసు ఉద్యోగియన కిచ్చివేయుటకును. కొంతకాలము గడచిన పిదప రెండవదిగూడ వీరికి ఇవ్వబడును.

గాంధీమహాత్ముడు

అనేకసార్లుగా సుప్రసిద్ధులైన వానిని గూర్చి జి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు న్యాయవిమర్శనలో తమ యభిప్రాయముల వెల్లడు వ్యాసమధ్యమన గాంధీమహాత్ముని గూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

“ఇతను రాజకీయాభివృద్ధినిగూర్చి చెప్పెదను. చూడ కన్నులున్న వారు కొలదికాలములో జరిగిన మార్పులను గనిపెట్టి యుండును. విరాళరణి వారు ఈ ప్రభుత్వమును ప్రభుత్వమేనీ, నాశము చేయవలెనను నుద్దేశముతో స్వల్పసంఖ్యాకులగు ప్రజాసామాన్యమునకు తొంగునటుల చేయుటకు, యిష్టముచచ్చినటుల నుపన్యసించుచుండుటచే నిట్టి స్థితి వచ్చినదని మీరు డెల్లు నభిప్రాయముతో నేనేకభింప జాలరు. ఇందువలన, మీకుగాని, మీరు విమర్శించు ఉద్యమము నకుగాని వ్యాధియగుజేయుటలేదు. అటుల జెప్పించుటకు మీరు పవలయును. నేను మీ విషయమును విశదపరచెదను. నేను కళాకాల పీడితమైన ప్రజాజీవము ఒకభాగమునకు సం దేను. జనసామాన్యము విందులకును ముచ్చటలకును పెదలి నటుల కీలు పగలించియును బని చేసి, ఆ సందించుట కై వాద్యులందఱులకు పెట్టును. ఆయన కావిధముగ కాలము గడియెను. కాంగ్రెసు వచ్చిన పితవ ఆ రేమాను ఆయన నాక ర్శించెను. అంతటను నూతనయుగపు విత్తనములు నాటబడెను. అంతర్ముఖ మొలక తెత్తుచున్న ఆయన కాసంగతి గోచర ము గా లేదు. కిప్పున ప్రభువు దయవలన జేకభావలలోని పత్రి కలు ప్రజాసామాన్యమునకు దెలియునటుల వ్యాసముల వ్రాయు చుండెను. ఆ పత్రికలు గ్రామస్థులకును, పట్టణవాసులకును ఒక విభముగనే ప్రజోదముజేయమెదలిదెను. ఆయనను ప్రజలతోమె యుచలనము గలుగలేదు. గోతమున్ను, ఆయనతోటి ప్రజారక్షణ నువారిని కొంతవరకు కదలించిరి. ఇతను గొప్పప్రయత్నము జ రుగవలసి యుండెను. మహాకావ్యోద్యమమునకు తలకొంతప్రాణమును బోసెను. భారతదేశములో నిరంతరభాగములలో స్వల్ప ప్రయత్నములు జరిగెను. మద్రాసులో మీరు భారతదేశమును సమర్థించుచు వ్రాసియుండిరి. విశ్వత్రిక క్రమరణకు విలపడక మూడు నిర్బంధావాసమున కంప బడితి. ఆ పప్పు చే మొదటి పర్యాయము, భారతదేశము ఆజేత పుత్రుల చే పాఠంపపడ వలయునన్న పాపమెందులకోయని పిడులలోని ప్రజాభావ్యర్థ పడకొచ్చిరి. మీ నిర్బంధావాసము మిమ్ముల గొప్పవారలజే ను. ప్రజలవై ముద్రణకాసమును, రౌటుకట్టమును మరొన్ని కాసములును ప్రయోగింపబడెను. పంజాబు విమరము, యె త్కుమగ వావిద్యమును భగ్నపరచెను. ఇట్టి ప్రబోధ సమ తుమున వృద్ధులపరిభోధనకాలమున లగిన పురుషుడు త్రత్యక్షు చు యొను. నే నాయన కార్యక్రమము నిచట సమర్థించుట లేదు. ఆయన కార్యక్రమ ములోని కొన్నియంశములతో నాయనంగీకారమును దాత తప్పియైన నుండలేదు. ఆయన సామాన్యమనుష్యుడు. ప్రజలు తన్ను పొగడవలెననుగాని, తనతోటి వాల్కన్న మిన్నగనుండ వలయుననిగాని ఆయన కేవలమును కోరికగాని ఆలోచన గానిలేదు. ఈగుణసంపద యుండుటచేతనే ఆయన నే నెరిగిన భారతీయు లందఱికన్న నుత్కృష్టులగు నున్నాడు. ఆయన రాజకీయప్రబోధమున కెంతయేని సహాయము జేసెను. పురుషు లును స్త్రీలును, రైతును, యజమానును, కార్మికుడును, భగ్గుడును, యిప్పుడు భారతదేశమున కేమికాలమునో, భార తదేశస్థున మేనియో, యెటుల పరిపాలింప జరుచున్నదో, యెటుల దోపిడి చేయబడుచున్నదో తెలియునని నమ్ముచు న్నాడు. నేను యిండియాను తాటితోడను. ఆయనను ప్రపంచ ములోనేనేకమునకుగాని, యిప్పుడు భారతదేశములోకత రాజకీయవర్తనలను తెల్లముగ్లి నుండలేదని నేను సాహసించి తే స్పగలను. ఇందులకు ఆ మృక్ సభ లేని దగ్గరము. ఈ ప్రజలు పరపక్షము ను మాత్రమే జూచు చున్నారనుట. అటులగావచ్చును. అయితే దేశములో నితర నుండి ఆవిరకు, నిరంతరకార్యక్రమ గలదు. పరియెండ్లక్రింక కాలవ్యాపకముగనున్నది, యిప్పుడు భాతీత్రతయైనది. దీనికంత కును మూలకారకు లేకరు! బాంబాయి అల్లరులును, చాకిచారా మరెంతయులును, యువరాజునవ్వుపట్టి వారలములును, కాన నాతిక్రమభాగమును యువయన్నియును, యువకొన్నియును జేర్చి ప్రానులో నొకతైపుంచి, రెండవతైపు గాంధీకులచిన, గాంధీయో యెక్కువ జరుపుగనుండి లేవకుండనుండును. హింజూజేతముయొక్క నిజావారిము తెప్పడైనను వ్రాయునని

చరిత్రకారుడు విమర్శమును సుదియములేక, దేశమును మిక్కుటముగ ప్రేమించిన స్వాధీనహితజేత భక్తుని మూలముననే, నిరాణముగ నున్న దేశము ప్రజోదము గాంచి, చాలపనికేయ చున్నదని వ్రాసి తీరును. ప్రపంచజ్ఞానమును సాధారణ మను మ్యలు కోరుతును. మనుష్యులకుల కట్టివిచారణ లేదు. భారత దేశ చారిత్రియులో చాలకాలము, మనలో శ్రేష్ఠుల ప్రయత్న ములే భగ్నమైన విషయ మొక కానిలో గాంధీ మహాత్ముని విజయముండెను. అప్పుడకాలమునకు పిదప హిందువులను మహమ్మదీయులను చాలవిషయములలో నేకభింప రైరి. బ్రిటిషువారు క్రమమగు ప్రభుత్వవిధానమును స్థాపించిన పితవ, ‘విభజించి పాలించు’ విధానము వారి ముఖ్యోద్దేశమని జేతములో నమ్మికగల్గెను. ఇందువలన హింజువులును మహమ్మదీయులను వేరైరి. రాజకీయాభివృద్ధిప్రయత్నము లన్నిటిలోను ఒకతెగవారు యంగ్లీకతెగవారి కడ్డుపడిరి. నార్తక్లిపు ప్రభువే రాజప్రతినిధి యొనవో పరిస్థితులను మరింత ప్రోత్సాహపరచి యుండును. మననాయకులు చాలమంది రెండు తెగలవారికి నన్యోన్యము గురువునటుల జేయుటకు ప్రయత్నించిరి. వారంత గ విజయము బడయలేదు. రెండు జాతులకును అన్యోన్యము గుదిరి పనిజేయునటుల గాంధీ జేయగల్గెను. ద్వేషమంతయును బోలు, అనుమానములుగాని, అవిశ్వాసము గాని లేదని నేను జెప్పుట లేదు. ఇంజులకు నులబాతే నిద్రానము. ఇప్పటికిని మహమ్మదీయప్రముఖులు తమ యువవ్యాసములలో సహకార స్నేహముల విడనాడుక మన నుద్దేశములు గావించును కిలా ఫతు సమస్య పరిష్కారము నాగానే మహమ్మదీయులు, కాంగ్రెసు మొదటిరోజులలో సర్ సయ్యదు అహమ్మదు ప్రోత్సాహపరిచిన విధానమునకు గడంగడ రని మహమ్మదీయ ప్రముఖు డొకడు కొలదిమాసములకింద నాతో జెప్పెను. ఈవిషయ మును కరాచీలో నొక దీర్ఘదృష్టిగల మహమ్మదీయప్రముఖు నితో జెప్పితిని. ఆ విషయములోనే భయము గలదని ఆయన ఒప్పుకొని, యింజుకు నిరుగడు హిందువులును మహమ్మదీయు లును యేకాయమునకు కప్పపడుచున్నారని చెప్పెను. ఆయన కాంతముగ నిట్లని చెప్పెను. “ఇంకను ఒకటి రెండు సంవత్సర ములు యీ విధముగనే మన నాయకులు నిర్బంధంపబడినందు. అప్పుడు స్నేహము దృఢపడి రిగిపోకడ నుండును.” మనము వాస్తవప్రకటనలో ను ఉ ప వ్యాసములలో ను ఖండించువిషయములు నిర్ధకములు గావని ఆయన జెప్పెను. అది యెట్లున్నను, ఇదివరలో అపూర్వమేధావులు చేయలేని పనిని గాంధీమహాత్ముడుచేయగల్గె ననునది నిర్వివాదాంశము. మనతోటి మహమ్మదీయజాతికులతో గలసియుండవలెనని నేను కోరగా భావిదృష్టి తిక్కువయని నన్ను నాస్నేహితులు నిందించిరి. ఈమిత్రులకు నులబాతవలన చాలవరకు నిర్మలదృష్టి లేకపోయెనని చెప్పవలయును.

నేనిప్పుడు ఒకటిరెండు విషయములు నడిపెదను. మన యాచర్యము అధినేతరాజ్య స్వపరిపాలనమేనా? అదియే వాస్తవమైనదో, మనమందరము నేకముగానికే, పరిపాలన సాధ్యమగునా? గీతగీచి యిచ్చుచున్నవో యెప్పటి కయిన స్వపరిపాలనము వచ్చునా? మనమహింజువులకు పూర్వ మండను యిప్పుడును ఆగ్రహమున్న దనుకొందము. ఇతే మతతత్వముల నేరమును పెదపిజేయుట. రాజకీయ విజ్ఞానమా? రాగజ్యేషములచే మన మంభులము గాగుడదు. ఆయన తోటి వారలకన్న గాంధీ దూరకృష్టి గల్గి యు న్నాడు. ఆ పురుషుని మానకృత్యమును, స్వాధీనహితమును, కార్యోత్సాహ మును, జేకభక్తియు, ప్రజలను, అన్నితరగతుల వారిని జాతులవారిని అకర్షించెను. ఆయనను అతమానందములకు మంచి పాలనావిధానము గాదు. ఆయన భావప్రేరితుడు గావచ్చును. ఆయన అంతియే. ఆయన జెప్పనవి ఆ సభ వ రొగ్గుములు గాకపోవచ్చును. ఆయన ముండివాడను జేయు వాడు గావచ్చును. అయితే ఆయన హృదయమంతయు జీవిత మంతయు జేకనేపజేయుటకు అర్హునిగానిది. నేనిదిమయమై యింత జెప్పినందులకు తుమాపణ గోర నవసరములేదు. విజేతము లలో ప్రజలజీవనమునందు సదభిప్రాయము గలుగజేయుట మీయుద్దేశ మగుటచే, మీ పుస్తకము లో భారతీయుల ఆన్ని పక్షముల వారి యభిప్రాయములుంట్లు వాంఛనీయును. కావున నేను గాంధీని సగము మనస్సుతో సమర్థించిన వాక్యములందు అప్రస్తుతములు గావు. ఒక్క విషయములో నేను మీ యభిప్రాయములలో నేకభింపించెదను.

బ్రిటిషునాకాదళము

వ్యయమునెవరు భరించవలెను

లీప్రభు ప్రసంగము

లండను, 10:— కిలోనియలు ఇన్వెంటూరీలు సంఘ వాషింగ్టను సమావేశమును గురించి యుపన్యసించుచు లీప్రభు విటులనుడి తెను:-

విశిఖజాతుల దృక్పథములు మారెను. సంగ్రామ దృక్పథ ములు మారి కాంతిదృక్పథములేర్పడెను. ఈ దృక్పథముల నడుస రించియే యుడంబడికలు గావించుకొన బడెను.

బ్రిటిషువారు తమసాంప్రదాయములను వదిలి చాలతక్కువ నాశల సంగీకరించినను అందులకు దగిన గౌరవ మీయబడలేదు. కాంతిస్థాపన నిమిత్తమేగాక పాతులపన్నుల భారమును తగ్గించు నుద్దేశముతో బ్రిటిషువారి విధాన మవలంబించిరి. బ్రిటిషు నాకాదళభారమును అధినివేతములు గూడ కొంతవరకు భరించు నను సామ్రాజ్యసభవారి నూచన లింతలో కార్యరూపము కాల్పు నట్లులేదు. సామ్రాజ్యసభావేతమువారు దీర్ఘచర్యల గావించి సామ్రాజ్యము వారందఱును ఈభారమునుసహించవలసియుండెని యు యెకరెంకెంత భరింప వలసినది వాషింగ్టను సమావేశా నంతరము నిర్ణయింపబడవలెననియు తీర్మానించిరి ఈ సమావేశ ము ముగిసినను అధినివేతములనుండి బ్రిటనునొక్క పదార్థము వచనమైనను రాలేదు. అంతిముగాకకన్న నాకాదళమునుగూడ తగ్గింపవలసి వచ్చునట్లు గనించుచున్నది.

అధినివేతముల వారు ఇటీవల నాకాదళము గెట్కర జేసుకొనినను అది తిరిగి మొదటికెక్చెను. ఏరు నాకాదళవ్యయ మును భరింప జేనుకతుదగ్గ మున్నారు. అంతుకే బ్రిటిషునాకా దళమే సామ్రాజ్య సత్తాభారమంతయు వహింప వలసినవెను. పినికంతకును బ్రిటిషు పాదుడు పన్నునిచ్చుకొనవలెను. బ్రిటిషు వరిపాలనక్రిందలేని ఈప్రభుత్వములవారి చర్యలను త్రక్కించుట కారని కట్టి నాక్కునులేదు. సామ్రాజ్యమంతకును కావలసిన నాకాదళవ్యయభారమంతను బ్రిటిషుపాదుని తలపైనిడి యాకనిని పీడించు టుచిరముగాను. ఇట్టిపని ఇకసాగించుట అసాధ్యము సాధ్యమయినంతకాలము బ్రిటను వడుచుతేమచు గెట్కభార మును వహించును. కాని కాలము మించినోక పూర్వమే అధి నివేతములు తగు సహాయమొనర్చు టుచిరము. ఇంతలో వాషిం గుటను సమావేశమువలన కొంతభాగము తగ్గినందులకు సంత సించు చున్నాను.

నార్తక్లిపు ప్రభు ప్రసంగము

లండను మే 10:— నార్తక్లిపు ప్రభువు తన ప్రపంచ పర్యటనమును ముగించి ఇంగ్లండునకు జేరిన తరువాత ఎంపైరె ప్రెస్సు యూనియనువారు వారికి వింవోసర్పిరి. జరన్ హాము ప్రభు వధ్యక్షుల వహించెను.

జరన్ హాముప్రభువు ప్రసంగము ముగిసిన తరువాత నార్తక్లిపుప్రభువు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు నిట్లు ప్రసంగించిరి:

కెనడానుండి పశువుల నెగువతిజేయరాదని కెనడా యందు బయలుజేరిన యుద్యమముపై ఇంగ్లండునం దిటీవల కొంతసంకలనము గలిగెను. ఈ యాటంకమును దొలగించెదనని కెనడా వ్యవసాయమంత్రి సంగ్రామ సహాయమున వాగాన మొనరెను. ఈ వాగానమును కెనడా ప్రభుత్వమువారు నెర చేర్చుకొనవలెను. అంగ్లేయుడు అను పదమును అధినివేతరాజ్యము లందు కాల గౌరవముగ జూచెదరు.

అమెరికా యుండలి బ్రిటిషు అధిని వేతములు ఒక్కటొకటిగా సామ్రాజ్యమునుండి జారుటకు ప్రారంభించెను. ఇందుచేతనే నన్ను 1917 సం॥ ప్రభుత్వమునంతు జేరలేనని కోరినను నేను జేరలేదు. అంగ్ల చక్రవర్తిగాని యెడల నధినివేతమునందు గౌరవ మత్యధికము.

భారతదేశమునంతటి పూర్వాచారపరాయణు తెవ్వరును ప్రజాస్వామ్యము నభిలషింపరు. అధికారచిన్నమునవారు ప్రేమించి గౌరవించురు. భారతదేశము నింతకాలమువరకు బ్రిటనుతో కలిపినది బ్రిటిషు సార్వభౌముని కిరిటమే

ఇదివరకు కంటే సామ్రాజ్యమున ఎంపైరెప్రెస్సు యూని యెనియనువారి కార్యభారము అధికమాయెను. సామ్రాజ్యమునం దన్ని భాగములందును రజాదారిల నభివృద్ధిచేయవలెను ఇండో చై నాగవర్మరు ఎప్పుడును తమ ప్రభుత్వమువారితో వాయు వార్తలవ్యాతా క్రమంగించుచుండును. భారతరూప నిత్యగు రీతింగుప్రభుత్వదృక్పథున్నప్పుడు నేనొకరింతలాగ్గరం నింగ్లం డునందు మాడుకోవలవరకు జేరలేదు.

మలబారువునర్మిర్మాణము.

స్పెషలుకమిషనరు నాపుగానివేదికము.

మలబారు స్పెషలుకమిషనరుగ పనిచేయుచున్న నాపు గారిటీనల కాన్సులర్ ప్రభుత్వభ్యుత్సాహ నియమింపబడిరి. మల బారునందలి పరిస్థితుల విషయమై వీరిక్రిందివేదికమును ప్రభు త్వమునావికపేరి.

కడచిన అక్టోబరు మాసమున నేను కలబారు స్పెషలు కమిషనరుగ నియమింపబడితిని. శీఘ్రకాలములోనే విప్లవప్రదేశ మలంకు యుద్ధము నిలిచిపోవు నని నేను తలచితినిగాని అట్లు జరుగలేదు. వైశాఖమాసము పిల్లవరి రేపటివరకు ఆమలుపడుచుండెను. ఆ తేదీకు మలబారు నంకలి విప్లవప్రదేశముల పరిపాల నము మిలిటరీవారిస్వాధీనమునందుండెను.

సివిలు పరిపాలనము

ఫిబ్రవరి 25 న తేదీనుండి సివిలు ఉద్యోగులే మలబారు జిల్లానందలి పరిపాలించుచుండిరి. ఇంకను కొంతమంది విప్లవ కారులు పోలీసువారికి చిక్కుపడక యండుటచేతను, కాంతి రిసీటులు కలెక్టర్లముగ స్థాపితము కాకుండుటచేతను ఉద్యో గులకు ప్రత్యేకాధికారములు ఇయ్యవలసివచ్చెను

నిరాధారులకు సహాయము

విప్లవము ప్రారంభమైనపుడు వేలకొలది ప్రజలు మలబారు నుండి కొన్నినకు పారిపోయిరి. కొంత ప్రభుత్వమువారు వారికంతరకు తగు సహాయ మొసంగిరి. మలబారు జిల్లాయం దున్న నిరాధారుల కొరకు మలబారు సహాయ సంఘమువారు కళింగట, పాలపూటలు మున్నగు ప్రదేశము లందు కాంపులను స్థాపించిరి. ఈ సంఘమువారి సందత్తుడైన ప్రకృంసనీయమగు నేన చేసినని వ్రాయుటకు మిగల సరిపేసిండు చున్నాను. కాగ్రేసు సంఘమువారు బియ్యము పంచిపెట్టుటకు తగు ఏర్పాటులు గావించిరిగాని విషయము నాకు తెలియవు.

ప్రాంతకర్తృప్రసాదాధారులకే సహాయ మొసగుటకు చుండెనుగాని మాపిలాల విషయమై ఎవరైనా శ్రద్ధవహించితేవని కొందరు నేకాభిప్రాయ మొనర్చిరి. విప్లవమువల్ల మాపిలాలలో అనే కులకు జీవోపాధి లేకుండెనుట నిజము. అందు విప్లవమునం దెట్టి జోక్యముచున్నారోనని మాపిలాల, మాపిలాస్త్రీలు, శిశువులు అనేకులు అడచుచున్నాను. అయినను మాపిలాలందు ప్రదేశములు అధికముగ విప్లవకారుల స్వాధీనమునందుండుటచే పిరికెట్టి సహాయముచేయుటకు వీలులేకుండెను. ఇతర స్థలములందు మాపి లాలసితి చక్కగనందెను ప్రభుత్వమువారికి తెలియుటచే వారికి సహాయమొసగుట అవసరమయ్యెను. అట్లుకాక సహాయ మపే షించి కాంపు, కలెక్టరువారికి తగు సహాయ మియ్యబడుచుండెను. వేలకొలది మాపిలాస్త్రీలు శిశువులు ఉద్ధృష్టచే మలబారునందు పరితపించుచుండిరి ఇటీవల ప్రబలి న వ దం తి కే వ ల ము నిరాధారమైనది. ఎర్పాడునందలి పరిస్థితుల నియంక గమనించిన మాపిలాల విశ్వరూపంతులై నుఖముగ కాలము గడపుచుండి రని తెలియవచ్చును. విప్లవసమయమునందు కొల్లగొట్టబడిన ధనము ధాన్యముతో వాకెట్టి శిశువులతో కాలతేకము చేయుచుండిరి.

మాపిలాల పరిస్థితుల నరయుటకై జనవరిమాసమున ఒక విచారణ సంఘమేర్పరపబడెను. మిలిటరీవారి సహాయముతో తెరుజిల్లానుండంతయు పర్యటన మొనర్చిరి. విప్లవసమయమునందు మరణించినవారియొక్కయు, నిర్బంధింపబడినవారియొక్కయు కుటుంబమునకు సహాయ మొసగుట అవసరమని వీరి నివేదికలల్ల నెలిపిరి. ఈ విషయము సహాయసంఘమువారికి తెలుపబడెను. వారు ఒక ఉపసంఘము నేర్పరచిరి. అయినను శీఘ్రకాలములో కొంత పరిస్థితులు స్థాపింపబడు ననియు ఇట్లు సహాయ మొసగు చుండుట అవసరమగు ననియు నేను తలచుచున్నాను. అవ సరమగు విషయములందు సహాయసంఘమువారు తగు సహాయ మొసంగుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు.

హిందువులందరు ఇంకను తమ స్వగ్రామములకు పోతేదు అనేక గ్రామములందు గృహము లన్నియు ధ్వంసము చేయబడి యున్నవి. గ్రామవాసులు గృహముల నిర్మించుకొనుటకై కృషి సాయవారుల ఋణాచటము ననుసరించి ఒక సంవత్సరమువరకు షడ్డీ తేకుండా కొంత అప్పు ఇయ్యవలయునని ప్రభుత్వమువారికి సలహా వహింపబడినది. గృహనిర్మాణము ప్రారంభింపబడినది. ప్రత్యేకాధికారులు యీ విషయమై అన్ని పనులు చేయుచున్నారు. శీఘ్రకాలములోనే గ్రామములన్నిటి యందును వసతు తేర్చునని నమ్ముచున్నాను. ఇండ్లు కట్టుకొ నుటకే కాక రైతులకు పంటగింజలు కొనుటకును కృషిసాహి పరిగమలను తయారుచేసికొనుటకును, రాబోవు పంటకాలము వరకు జీవనము చేయుటకు తగు ఆహారపదార్థములు కొనుటకును కొంతమొత్తముకూడ ఇయ్యబడుచున్నది. విప్లవకారుల గృహ ములను తిరుగనిర్మించువిషయము కొంతకొద్దిమైనట్లు ప్రధమమున తోచెను. ప్రజలభవనము విప్లవకారులకొరకుపయోగించుట యుక్తమాయని మొదట కొంతసందేహము కలిగెను. కాంతిరతి ప్థితుల శీఘ్రకాలములో స్థాపితము కావలయునని ఇట్టి జంతు నాముల కడమందగుటకూడ దని నేను తీర్మానించుకొంటిని. గ్రామ జీవనాధిపతికి మాపిలాల జీవనము నలుపుటకు తగు సౌకర్యముల

కలుగ జేయుట అవసరమౌచునా? కావున మాపిలాలకు కూడ కొంతమొత్తము అప్పుగ ఇచ్చుటకు తీర్మానింపబడెను.

ధ్వంసముచేయబడిన కచ్చేరీలు, రోడ్లు బ్రిడ్జిలు

ధ్వంసముచేయబడిన ప్రభుత్వ కచ్చేరీలలో ముఖ్యమైన నాటిని తిరుగ కట్టుట నవంబరుమాసమున ప్రారంభింపబడెను. మొత్తముమీద ఇందుకొరకు 1 1/2 లక్ష రూప్యములు కావలసి యుండును. ధ్వంసముచేయబడిన బ్రిడ్జిలను రిపేరుచేయు విష యమై జిల్లాబోర్డువారు తగు ఏర్పాటులు చేయుచున్నారని. ఇందుకొరకు దాదాపు 50 వేల రూప్యములు కావలయునని తెలియుచున్నది. రోడ్లను కొంచెముగ రిపేరుచేయవలెను. వరము ప్రారంభముకాగానే రిపేరుపనులు ప్రారంభింపబడినవి.

పరిహారములు.

విప్లవమువల్ల నష్టము చెందినవారికి చట్టము ననుసరించి ఎట్టిపరిహారము ఇయ్యవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువారికేలేదని తీర్మానింపబడెను. అయినను విప్లవకారులవద్దనుండి కనూలుచేయ బడిన జరిమానానగ్నప్రభుత్వమువారిస్వాధీనమునందున్న విప్లవకారుల ఆస్తులన్నవి విప్లవమునందు నష్టముచెందిన రాజభక్తిగలవారికి పంచిపెట్టుటకు తీర్మానింపబడినది. ఇప్పటికి 50 వేల రూప్యములు జరిమానాలకేంద్ర కనూలుచేయబడినవి. విప్లవకారులకు కారాగృహ శిక్ష విధించక జరిమానా విధించవలయు ననియు, వారు జరిమా నాను నిర్దేశకాలమునందు తప్పక చెల్లించుచుండవలయు ననియు, అట్లుచెల్లించని వారు కారాగృహమున శిక్ష ప్రభవించు వలయు ననియు ప్రభుత్వమువారికి సలహా ఇచ్చినాను. ప్రభుత్వమువారి సలహాను ఆమోదించిరి. ఇందువల్ల భవము అధికముగ చేరునని యు విప్లవమునందు నష్టము చెందిన వారికి కొంతపరిహార మిచ్చుటకు వీలుండు ననియు నమ్ముచున్నాను. 21 లక్షల రూప్యములవరకు పరిహారము లియ్యవలయునని కొరచుచు దరఖాస్తులు పంపబడినవి. అనేకులు అధికమగు పరిహారము కొరి యున్నారు.

ఫైదీల విచారణ

వైశాఖమాసపరిపాలన మంతమొందిన పిమ్మట మాపిలా ఫైదీల కేసులను విచారించుటకు మూడు ప్రత్యేక న్యాయస్థా నము లేర్పరపబడినవి. 16 మంది మాజీఫైదీలు నియమించుట కు తీర్మానింపబడినది. ప్రస్తుతము కి మం ది మా క్రమే పని చేయుచున్నాను. ఫైదీలను నిందితుల నుంచుటకు కారా గృహములందు కావలసిన చోటు లేకున్నది. యుద్ధము సంపూ ర్ణముగ ముగియుటకే విప్లవకారులను నిర్బంధించుట కేసుల విచారణ మున్నగు పనులు శీఘ్రముగ జరుగుచున్నవి. పాలపూ టునంకలి సభ కేసులు వృద్ధిచేయుచున్నవి. కళింగట కానకూరు లందు క్రొత్త సభ కేసులు కట్టబడుచున్నవి. కారాగృహ మలంకు కావలసిన ఎడము తేనందన కొంతమంది విప్లవ కారులకు నిర్బంధించుటకు శిక్షించుటకు వీలులేకున్నది.

ఈ ఏర్పాటులవల్ల యాభియుని తొలగినది నమ్మచు న్నాను కారాగృహవరకుల నేర్పరచుటకై ప్రత్యేకాధికారిగ నియమింపబడిన కలనలు కామేశ్వరయ్య త్వరతో కావలసిన వసతుల నేర్పరచవని చెప్పియున్నారు. ద్వీపాంతరవాసశిక్ష పొందినవారిని ఆడమాన్యుడివుల కంపబడుదురు. కావున యీసమస్య శీఘ్రకాలములోగ పరిష్కరింపబడు నని నమ్మ చున్నాను.

ధ్వంసముచేయబడిన రికార్డులు

ధ్వంసము గాబడిన రికార్డుల విషయమై ఏమిచేయ వల యునో ప్రభుత్వమువారు చింతించుచున్నాను. రిజిస్ట్రీషను విషయమై నేను కొన్ని సలహాలు ప్రభుత్వము వారికి వహించి యున్నాను. ఈవిషయమై పరిశీలించుటకు ప్రభుత్వసభ్యులగు గౌ. శ్రీనివాసయ్యగారు మలబారునకు వెళ్లెదరని తెలియుచున్నది ఈవిషయమునం దెట్టిచిక్కు లేదని తలచుచున్నాను.

రెవిన్యూరికార్డులు.

రెవిన్యూరికార్డులను తయారుచేయుట జీవంబయమాసమున ప్రారంభింపబడెను. ఈసంవత్సరము జమాబందీ ముగియువరకు యీవిషయమై అధికముగ గ్రాయుటకు వీలులేదు. ఈసందర్భ మున నెట్టిచిక్కు నుండదని తలచుచున్నాను. జిల్లానుండంతయు భూమిపన్ను వసూలుచేయబడుచుండ కొందరుకోరిరి. అట్లున్న టకు వీలులేదు. అనేకప్రదేశములందు పంటలు చక్కగ పండి నవి. రైతులు పంటలఫల మనుభవించుచుండ భూమిపన్నును ప్ర భుత్వమువారేల వసూలుచేయబడుచుండో తెలియుచున్నది పన్ను అన్నిచోట్ల నమూనా చేయబడవలయునని తీవ్రమున ఆసక్తుగారి ఉత్తరవు లేక రైతులు పన్నువసూలు చేయునందర్భమున ఎట్టి నిర్మాణము పెట్టుకూడదని ఉత్తరవు లొంగియుంటిని. పన్నును లభ్యముగ ఎర్పాడునందు వసూలు కావడెను. విప్లవము జరిగినకే క్రమేకము నందు మాన్యుల వాయిదా, వాయిదాతీకాటికీ, సంపూర్ణముగ చెల్లింపబడెను. పన్నులు తిరుగ ఇయ్యవలసికే విష యమై కలెక్టరు తగువిధమునవిచారించి ఉత్తరవిచ్చించుకొనెద

అటవీ పరిపాలనము

ఈ ప్రపంచమువల్ల నిలబూరు అడవులయందు గొప్పదోడి జరుగునని భయపడుచుంటిని అట్లుజరుగలేదు కొంతకాలమునం దీ కేవులకు పంపుటకు వీలులేనందున, అటవీకాఖా కార్యాలయములు ధ్వంసము చేయబడటచేతను కొంచెము నష్టము కలిగిని ప్రభుత్వకార్యము కొంత తగ్గినది.

మాపిలాల భావిప్రవర్తనము?

మున్ముందు మాపిలాల ప్రభుత్వోద్యోగులపట్లను హిం దువుల పట్లను ఎట్లుపవర్తించెదరో ఈహిందువులకు వీలులేదు పిష్ట వ ము నం పూర్ణ ము గ అం త మొం ది న ప్రదేశములందు నివసించుటకు ఇంకను హిందువులు భయపడు చున్నారు. మాపిలాల నిర్బంధింపబడుచు మేమో యని భయ పడుచున్నారు. కావున నిర్బంధింపబడవలసిన వారందరు నిర్బం ధింపబడినగాని కాంతి పరిస్థితు లేప్పటి హిందువులకును మాపి లాలకును ఒక విధమగు సఖ్యత ఏర్పడునని తలచుటకు వీలు లేదు.

గ్రామకాంతి జీవనమును భంగము కలిగించు విప్లవకారు లందరు శీఘ్రకాలములో నిర్బంధిం ప బ డి యి టి ం ప బడుదురు. స్వల్పకేరములు గావించిన మాపిలాల మాత్ర ము వైననూచింపబడిన విధమున జరిమానాతో విడుదలచేయబడు దురు. ఇదేనూత్రము కారాగృహములందు ప్రస్తుతము శిక్ష నను భవించుచున్న ఫైదీలకుకూడ అనువర్తించును. ఈయేర్పాటుతోచి తమకు లేదని కొందరు వాదించుచున్నారుగాని మలబారునందు అనేకులు యీఏర్పాటును ఆమోదించుచున్నారు. అధికాక నిం ది తు ల గు మా పి లాల నం ద ర ను కారా గృహమున క్షిప్తవుటకు వీలులేదు. కావున యీఏర్పాటు అన్ని విధము ల ఉచితముగ నున్నదని తలచుచున్నాను. బలవంతమునై మా లాలచే మహమ్మదీయులనునందు జేర్చుకొనబడిన హిందు/ విషయమై కొంతమాత్రాభిప్రాయమైనది. వారు స్వగ్రామము వెళ్లిన మాపిలాల వారిని బాధించుచున్న ప్రభుత్వమునాకు నిజముగ గూడ కొన్ని ప్రదేశములకు వారు ప్రస్తుతము పోవుట కే కరముగాదు. ఈ సందర్భమున నిట్లు పరమతమునందు తేర్చిన మాపిలానాయకులకు మలబారునుండి తీరివేయు విష యమై జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు చాలాచింతించుచున్నారు. ఇందు వలన పరమతమును స్వీకరించిన హిందువుల భయము కొంత వంతు తగ్గిందె. ఇట్లు మతమునందుతేయుట మహమ్మదీయుమత నూత్రములకు విరుద్ధము. నున్నదని మాపిలానాయకులకు చక్క గ తెలియజెప్పబడెనను.

మాపిలాఖయిదీలు

మాపిలా ఖయిదీలచేత పనిచేయించువిషయమై కొంత జరకు ఆశించితిమి. ప్రభుత్వమున రామేశ్వరము కెనాలు క్రమస్థాయిందు వారిని నియమింపవచ్చునని యూహించితినిగాని కాననభవారు కెనాలు విధానమును నిరాకరించినందున లాభ ము లేకపోయెను. పొల్లాతి ఉడుదులకేట రైల్వేనిర్మాణము నందు వీరి నుపయోగించుట యుక్తమని తలచుచున్నాము. వల్ల వంతు కార్మిలయందు 500 మంది మాపిలాఖయిదీలు పనిచేయు టకు వీలుండును పోనూరు నిలబూరు రైల్వేనిర్మాణము ప్రస్తు తము కొనసాగుటకు వీలులేనందున కొంచెము ఇప్పిరిది గలిగినది. అడమాన్యుకు పంపబడిన ఖయిదీలు అచ్చట అటవీ అభివృద్ధి కొరకుపయోగింపబడుచున్నారు.

నేను స్పెషలు కమిషనరు కనియంజే యుండియున్న యెడల నీసందర్భమున అన్ని యేర్పాటులు జేసియుండును. ప్ర స్తుతము మలబారు ఆర్థిక ప్రసక్తిర్మాణమున కవసరమగు విధా నము లన్నియు ప్రారంభింపబడెను. కొన్ని బాపములలో నీయే ర్పాట్లన్నియు కొనసాగును. పంటలు పండుటకు ఇంకను కొంత కాలము పట్టును. అంతవరకు పొరుకులకు తగు సహాయము నొసం గుచుండుట అవసరము. క్రొత్తకన్నులను ప్రారంభించుటకూడ అవసరము. పంటని త్రేనములను రైతులకు పంచిపెట్టు విషయమై తగుయేర్పాటులు చేయవలెను. సాధారణముగ కాంతిపరిస్థితులు స్థాపితమగుటకు కొంత కాలముపట్టును. తొందరపడుటవలన లాభ ములేదు. అయినను జిల్లానుందు జరిగినవిప్లవము కొన్ని వారములలోనే అంతమందునని తలచుటకు వీలులేదు. రాబోవు పంటలసమయము అనగా ఆగస్టు లేక సెప్టెంబరు మాసములతో మలబారునందలి ఆర్థికవిషయస్థితి అంతరించును. అంతటితో కాంతిపరిస్థితిగూడ స్థాపితమై ప్రజలు నుఖముగ జీవితము గడపుచుండెదరని దలంపవచ్చును.

ఎ. ఆర్. న

నార్మల్ పుష్కర హచ్చరిక

శ్రమ చెందకును

“సంక్షేపము” పత్రికా విభాగము లండనునందు నార్మల్ పుష్కర హచ్చరిక ప్రభుత్వము ద్వారా ప్రకటించగా వా రిట్లు నుడివి:-
మహమ్మదీయులు అనుమానియొక్క అర్జునును గ్రహించి తేలవలయును కాంగులు పడియుండుట నా కార్యమును గర్హించుచున్నది. పోవును అవమానపరచుట చాల అపాయకరమని మన కిప్పటికి దెలిసినవైనను, వ్యక్తియభిప్రాయములెల్లన్నను, విర్రుండులానైనను మరయొక్కదైనను సత్య, పోవు అనుమానింపబడినప్పుడందరును ఏకమై తగినట్టి తప్పుదడు, మహమ్మదీయులందు, సరిగా పోవునంటి స్థానము నాక్రమించువారెవరును లేనిమాట నిజమే కాని మహమ్మదీయులలో చాలమంది తురుష్క నుల్లనును తమవలె కలిపాగా పరిగణింతురు. బ్రిటిషు తక్కుల ప్రకారము 25 కోట్ల మహమ్మదీయులుగలరు. మహమ్మదీయుల తక్కుల ప్రకారము 40 కోట్ల మహమ్మదీయులు గలరు. చైనాయందుగూడ అత్యులది మహమ్మదీయులుగలరు. మహమ్మదీయులందరును మత మను పోకముచే నొకటికట్టబడియుండిరి. మిరు గ్రీకులకు భజమునిచ్చినచో మహమ్మదీయులను చంపించిన యెడల వారందరును విశిష్టప్రహసాస్వాద్యైతికులవలె కనబడినవోట్ల మిమ్ములను ముక్కులతో పొడిచెదరు. చాకగొట్టెరు. మహమ్మదీయులు ప్రపంచమునందు చాలవరకాక్రమించియుండుటచే రణరంగము చాల వికారమైనది. దానితో బోత్తినయెడల నైర్లడు ఫుట్ బాలు ఫీలువలెనుండును. అంగ్లేయులు గ్రీకులకు డచ్చిచ్చి అసియ్యుమైండ్ స్పిర్మాలందు మహమ్మదీయులను అణింపినయెడల మిమ్ములను భారతదేశ సరిహద్దులందు వేటాడెదరు. కెయిరో అల్లెగొడియాలయందు బాంబుల వేసెదరు. మహమ్మదీయులకు గాని మరయొక్కరికి గాని ఇహింస మనకార్యములను మార్చుకొనవలసినదని నేను గొరుటతేడు. కాని ఆయుధములనుండి నవ్యుక్తముగల 25 కోట్ల ప్రజలకు కనిపిస్తున్నటువలె చాల సదుపాయములు గలవని మాత్రము బ్రిటిషు రాజ్యాంగ విధానము హచ్చరించుచున్నాను.

పాలస్తీనును నిలకింపుడు. పాలస్తీనునందునునను సంగ్రామము ప్రారంభింపవలసినస్థితియుం దుంటిమని ఖితు దెలియువా? పాలస్తీను నందు 700000 మహమ్మదీయులు గలరు. వీరిలో చాలమంది అల్బీయులు క్రైస్తవులును యూదులును గూడ గలరు కాని వారికంటె తక్కువ. ఇదివరకు బాంబులను పేసాముతోడనేయుండిరి. క్రైస్తవులను మహమ్మదీయులు చంపించిరి. కొన్ని దశాబ్దములకు పూర్వము నేనచ్చటకు వెల్లినప్పుడు అచ్చటి మహమ్మదీయులకు క్రైస్తవులకు యూదులకును ఎట్టిస్వర్గమును నామగాన్నింపలేదు. సంగ్రామ సమయమున పాలస్తీను మహమ్మదీయులు మనకు సహాయ మొనర్చిరి. నేను గతమాస మచ్చటికి జనితప్పుడు నా కార్యము మొదలెను. ఒక సాయుధకటమును, కొంతమందిసాయుధభటులును, నైన విమానమును నా వెంటనుండెను. అయిదొండులో నుంటినా భారతదేశ సరిహద్దులలోనుండినాయని నాకు విస్తయము జనించెను. పాలస్తీను యూదులబాలియనివాసస్థానమని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిన భారతబాలివిధానమే ఈ దైనికప్రయత్నముల కన్నిటికిని కారణము. “ఇది మానివాసము. కల్యాణముల కాలముయందీ మే మిచ్చట నుంటిమి. బోల్లి విక్ర యూదులుగాని మరి ఇతరులుగాని మాకక్కరలేదు” అని పాలస్తీనుమహమ్మదీయు లందురు. పాలస్తీను నందు త్వలగానే గొప్పఅగ్ని పర్వత ముద్భవించును. దూరమందు యెడని ప్రభుత్వమువాట లండను మహమ్మదీయులకు గాని చైనావారికిగాని బాలియనివాస మని ప్రకటించియెడల లండనునకు దెట్టియుద్దేకములు ప్రజలునో అట్టిచే పాలస్తీనునందుగూడ ముద్భవించును. వలసవచ్చువారు వచ్చినతరువాత పోలీసు దళ మధిక మొనర్చకలసియుండు నని నమ్మెదను.

మహమ్మదీయులలో చాలాభాతులవారు గలరు. కాని మొత్తమునూ బాచినయెడల వారు మనకంటె సంగ్రాహితులగును. దచ్చితూర్పు ఇండియావీపులందలి బావాతో ప్రారంభించి అట్లాంటికునంతలి మెరాకోవరకు గలమహమ్మదీయులందరును నందు దమవారి కొనర్చుటకు అన్యాయముజూచి మరే పుత్రిక మొదలగువాని విషయములకు గతప్రచారములసంఖ్య చాలఅధికమన గ్రహించు. మతప్రచారకులలో దాదాపు 90 శాతము వారి పుణ్యతీర్థ మగు మక్కా గూతురు. వీరందరును మతభక్తిచే నచ్చట జేరుదురు

దేహస్థితి మారుకాలము

(బర్మాడు హాల్లందరు యం. పి)

(ఈవినింగు స్టాండర్డుపత్రికయందు బర్మాడు హాల్లందరు గారు దేహస్థితి మారుకాలము” అనుపేరికతో ఒక వ్యాసము ప్రకటించిరి. ఈ వ్యాసము తరువాతేయబడి ఈక్రింద ప్రచురింప జడినది.)
12 సంవత్సరములక్రింద ‘మానవుని జీవితమునందు మార్పు’ అనువిషయమై నేనొక వ్యాసము ప్రాసించియుంటిని. దానిని ప్రచురింపవలయునని తలచుచుండగ, ఇదోభావములతో ఈ విషయముగురించియే శిర్మోలీ నొకవైద్యపత్రికయందు ఒక వ్యాసము ప్రకటించబడెను. ఈ రెండు వ్యాసములందును సూతనభావములు తేలికము, ఈవిషయము లన్నియు 2000 సంవత్సరములక్రిందనే గ్రీకుదేశమునందలి వైద్యులకు తెలిసియుండెనని అమెరికాలో ఒకవైద్యపత్రికా సంపాదకుడు అభిప్రాయ మొసంగెను.

డాక్టరు ఎడ్విన్ అహ్లా రీవేషయము గురించి వ్రాయుచు, నడివయసు వచ్చుచున్నపుడు భయపడుట యొక్కతూ కాదనియు సాధారణముగ మౌనపులు ఆదేశయందు తమ జీవిత ఫలమును అనుభవింపుడు ఉన్నతస్థితియందు దుండవలయునని వారు అభిప్రాయపడ్డెరి. మానవుని నడివయసు దశ 40 సంవత్సరముల నుండి 60 సంవత్సరములకు వ్యాపించు ననియు, 40 సంవత్సరములకు పోటీనెమ్మట ఆకారము నందును, దేహము రంగుయందు గూ, నడక యందును మార్పు కలుగునని కూడ వీరు వ్రాసిరి. వాతావరణమును బట్టి 50 సంవత్సరములు దాటిన పిమ్మట ఇట్టిమార్పు కలుగునని నేను తలచుచున్నాను. ఈదశయందు ప్రతిమనూబాదు తనభావములందును, ప్రవర్తనము నందును, దేహస్థితియందును మార్పు కలుగుచున్నదని తెలిసికొనును.

కొందరిలో ఈమార్పు క్రమక్రమముగ కలుగుతుండును వారు మారినవిషయమును వారు గమనింప జాలరు. మరికొందరు దేహతత్వము, మారినపుడు దే అని భజపడి చింతా కొంతులగుచుండుట. వీరికి జీవితమునందలి సుఖ వ్యాపారములు ముందుతెనుభవములుగ తోచవు. భావోద్వేగము కొంతవరకు చల్లవును. ఉద్వేగముక్షీణించును. ముందువెనుక అలోచన అధికమగును. సంసారవిషయములందు క్రద్ధ అశ్రుమగును. శిమితగంభీర్యభావము లధికమగును.

దేహమునందలి మాంసకండలయొక్కయు, రక్తనాళములయొక్కయు, జలరాన్నియొక్కయు పటుత్వము క్షీణించును అలసట అధికముగ నుండును. యవ్వనమునందలి దుర్వ్యాపారముల ఫలితము కనబడును. అశోగ్యము చెడిన తిగుబలముకలుగుట కష్టమగుచుండును. గాఢమగు నిద్రయుండును. వ్యాధికితాళగలకై తగ్గిపోవును. తనమరణవారణమును వ్యాధిఅంతరమును పొడనూపును. 50 సంవత్సరములవరకు మానవు లొడ తలంగక ప్రవర్తించుచుండెదరు. పిమ్మట తనదుమ్మివర్తనముల ఫలము ననుభవించుచుండును. పురుషులకును స్త్రీలకును ఈదశయందు దేహతత్వము సంపూర్ణమున మారును.

ఈసమయమునందు సంసారచింతలు అధికమైనను శరీరకష్టము అధికముగ చేయుచున్నను, దేహపటుత్వ మరితేశీప్రముగ క్షీణించును. దేహమునందు ఉత్సాహము కత్తి తగ్గుటచే వికాంతి పుచ్చుకొనుట అవసర మగుచుండును.

ఈదశయందు ఉత్సాహము తగ్గునగాని దేహము కొంచముబలియును. భావోద్వేగముండదుగాని అనుభవపూరిత మగు యుక్తాయు క్షవచక్షుజ్ఞాన మధికము. యావన భజయందు వలె

కాని ఆఫ్రికా అసియా మొదలగు నన్ని భాగముల నుండియు నొకచో జేరిన వీరందరును ఎక్కువగ విహిక విషయముల గురించి సంప్రతిం చు కొనెదరు. ఇండియా, ఈజిప్టు, పాలస్తీను, గాఢిమొదలగు బ్రిటిషువారికి సంబంధించిన విషయములనే వీరెక్కుడుగ మాటలాడుకొనెదరు. మనకంటె వీరికావిషయము తెక్కుడుగ దెలియును. తలపాగాధరించినంత మాత్రమున వెలివాడనియు ఒకటిగాలియజాలనియు భయింపజనదు. వీరుమనవంటివారుగాని మనముకొనునంతటి పీనస్థితియందులేరు. వారు వేరువిధముగా గన్పించెదరు. కాని వాటెన్ని గు క్రెకటుమొదలగు అంగ వ్యాధియములందు ప్రవేశించినప్పుడు మనకంతమాత్రమును దీనిపోవువారుగారు. విరిషువా రెంతరాజనీతిచతురులో వీరుగూడ నంతచతురులే. మహమ్మదీయప్రపంచముతో వ్యవహారములు జరుపునపుడు మనము చాల బాగురూకతో నుండవలెనని హచ్చరింపుటకు గాను ఈవిషయములను తెలిపితిని:—ది సుండి పిక్చరలు మార్చి 5 తేది.

(ప్రవర్తించి సుఖించుట వీరందరి పోలింపనను యాదేశయందు కూడ సంతృప్తులైయుండవచ్చును. యావనము అంత ముందినదని ఈగముట నిన్నయోజనము.

వ్యాయామము అవసరము

ఈదశయందు సాధారణముగ అందరు రుచ్యమగు పకారములను అధికముగ తినుచుండురు. ఇతరవిధము లగునుఖములనునుభవించుటకు వీరందెనందున, వీరు సమృద్ధిగ భోజనము చేయుచుండురు. కావున యాదేశయందు దేహశోగ్యమునకు లోభ్యయము చేయుచుండుట అవసరము. భోజనవిషయములందు కూడ కొంతక్రద్ధ వహించవలెను. పూర్వాయుభవము ననుసరించి తనదేహతత్వమునకు ఇంపగుపదార్థములనే భుజింపవలెను. 45 లేక 50 సంవత్సరములకు ఇతరాన్ని ఇంచుక మందగించును. ఆ సమయమునందుఆహారమును కొంచముగ తగ్గించుకొనవలెను. ఈదశయందు దేహము క్రొవ్వియుండుట ఒక రోగముకాదు. వికారముగ లావుగయుండుట అసాధారణము అనారోగ్య సూచకము గాని, కొంచము లావుగానుండుట సహజము లాభకరము. కావున అందరు నన్ని లావుచెందవలెను.

వీరికి ముత్యువలె నిరురపట్టు. సులభముగ మెలకుతచ్చును. ఉదయమున చీకటితోనే మేల్కొలుపుట, నిద్రాభంగమొప్పుట మిగులకష్టమగును. ఒకరాత్రియందు కొంతకాలము నిరురపట్టునను మునుపటిదినము దేహము కొంచము అనారోగ్యముగ నుండును. సాధారణముగ రాత్రి 11 గంటలు మొదలు ఉదయము 6 గంటలవరకు నిద్రించిన కాలమనినాఅభిప్రాయము.

అసంతృప్తులై యుండకును

దేహమునందు కొన్ని ముఖ్యమగు నాళములున్నవి ఆనాళముల ద్వారా దేహశోగ్యమున కవసరమగు సారము దేహమునందు వ్యాపించును. ఈనాళముల పటుత్వము తగ్గుట కల్ల ముసలితనము కలుగునని కొందరు కాన్త్రజ్ఞులు సిద్ధాంత మొనర్చిరి అయినను యాసంబద్ధమున మానవుని తత్వమును గమనించుట యొక్కను. దేహశోగ్యమును క్షీణింప జేయు భావములు, వ్యాపారములుగలవారు శీఘ్రకాలములో ముసలివా రయ్యెదరు. సత్త్వ వర్తనముల చాలకాలము యావనదశయందే యుండుట. భీతిలు స్వభావము గలవారు ఎల్లపుడు ఎడతెగని వేతన అనుభవించుచుండురు. ఉత్సాహవంతులు సంతృప్తిచెందు స్వభావము గలవాడను సుఖము అనుభవించుచుండురు. కొందరు ఎల్లపుడు ననపెట్టుచు గొలుగుచుండురు. ఇట్టి అసంతృప్తి దేహశోగ్యమునకు విశాళకరము. విషమువంటి యావాడు మొదలంట నశింపజేయుట యొక్కను.

బుద్ధివ్యాపారములందు మార్పుండుట యొక్కను వివిధవిషయముల గురించి ప్రస్తావించుచుండుట పరిశీలించుచుండుట లాభకరము. ఏదో ఒక విషయము నందేనిమగ్నుడై యుండుటకల్ల కొన్నివృత్తములు కలుగును.

సంపూర్ణ ఆరోగ్యదశ అనుభవించుటకు నితీతమగుమాత్రమేదియులేదు. ఒక్కొక్కరిదేహతత్వము, బాడుకలు పరిస్థితుల ననుసరించి వారికి అనుకూలమగునిధానమును అవలంబించవలెను.

కలకత్తా చెరసాల అల్లరుల విచారణ.

కలకత్తా, మే 12:—నేటివిచారణయందు ఇంకముగ్గురు మైదీల సాక్ష్యములు గైకొనబడెను. ఒకమహమ్మదీయ మైదీ ప్రార్థన పటపుమండగా వాగ్దాక డతనిని కొట్టెనని వాదముగ్గురు నుడిచిరి. రాజకీయ సేరనులు చెరసాల చేరినతరువాత వాటితోపాటు తమకు నుంచిభోజనమును పెట్టుటలేదని సామాన్యకయిదీలు అల్లరులకు పూర్వము రెండుసార్లు హరితాళము చేసిట్లు ఒకఖయిదీ వెప్పెను.

మాంటూగు వెలుస్తరు గారల సంస్కరణములు

పంజాబు సివిలు సర్వీసువారి ఆసమ్మతి.

లాహోరు, మే 12:—“ట్రీబ్యూన్” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.

మాతనసంస్కరణముల ప్రభుత్వము క్రింద పని చేయు జాలనివాకింపునుల విషయమై మైదీకాధికారులతో సహా 84 మంది పంజాబు సివిలియనులు పంజాబు గవర్నరు సర్ ఎడ్వర్డు మాక్లాగ్ గారికిని, రాజీనామానిచ్చుటకు పూర్వము మాంటాగు గారికిని ఒక మహాజరను పంపిరి. లండన్ ‘మార్నింగ్ పోస్టు’ పత్రిక మొన్న మాకు చేరవరకు మా కీవిషయము తెలియలేదు.

బొంబాయి ప్రభుత్వపు రాజకీయశాఖా కార్యదర్శి ఎ. మాంటోమరీ గారు మే 12 వ తేది నుండి 9 మాసముల సెలవుపొడ అంగదేశమునకు బయలుదేరి పోవుచున్నారు.

దుంధుభినామ సంగ్రహం ప్రకాశం బ|| ౨, శనివారము

తాడేపల్లి పానకాలరాయుడు

ఈతని పేరం బెక్కు శతకములును వైద్యగ్రంథ మొకటియు గలఁబడుచున్నవి. (1) మానసబోధశతకము (2) చిత్రబోధశతకము (3) పార్థసారథీశతకము (4) రామశతకము (5) లక్ష్మీదేవిశతకము (6) నృసింహస్వామి శతకము (7) రుక్మిణీపతి శతకము (8) నేత్రదర్పణమును వైద్యగ్రంథమును వ్రాసి నట్లు కనఁబడుచున్నది. తేవకీందమును శతకాదులు రాజును హేందవరపు వరకులు పానకాలరాయకృతము లని ప్రకటించినది ప్రమాదము. ఈతని గ్రంథములవలన తెలియుచున్న వివరములఁ బరీక్షించుకొందము- ఒకప్పు డీతనిఁగూర్చి యిట్లు వ్రాసి యుంటిని:-

“ఇతఁడు మానసబోధశతక మనుభక్తిరసప్రధాన మగు శతకమును రచియించెను. “మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపుమా!” యను మకుటము గల యీశతకము పండితపావరజన రంజకమై యాంధ్రదేశమునఁ బ్రఖ్యాతిగల్గి మంచిపచారము నొందియున్నది. ఇతఁడు నేత్రదర్పణము (చిత్రబోధశతకము) దేవకీందవశతకము మొదలగు గ్రంథము వ్రాసినట్లు తెలియుచున్నది.

ఇతఁడు శ్రీవత్సగోత్రమువాఁడు- తాడేపల్లి రంగామాత్యవంశజుఁడు. “పటాశ్రుసంఖ్యావనీ దేవకులగ్రంథ్యుఁడ”గుట నాకుఁజేలినయోగి నని కవియభిప్రాయ మైయుండును. రంగామాత్యునికొడుకు కాశిపూజ్యుఁ డగు నుబ్బరాయఁడు. అతనికొడుకు వెంకన్న. వెంకన్న భార్య మహాలక్ష్మ్యంబు. ఈదంపతులకు (1) వేంకట్రాయ (2) సీతాపతిరాయ (3) పానకాలరాయలను ముగ్గురుకొడుకు లుదయించిరి. ఇందుఁ గడపటివాఁడు మనకవి. “అఖిలరాజాశిరాజ సభాంతరాగ్రపూజకుఁడట!” వారెవరో? ఆరాజులఁ బేర్కొనియుండిన సీతని కాలనిర్ణయము నకు పీలుండెడిది. ఈయన హరిభక్తుఁ డని యీ క్రిందిపద్యము వలనఁ దెలియుచున్నది.

సీ. శ్రీవత్సగోత్రుఁ డెంచికటరాశ్రమం
ఖ్యావనీ దేవకులగ్రంథ్యుఁ
డగుతాడేపల్లి రంగామాత్యపుత్రుండు
రాజపూజ్యుఁడు నుబ్బరాయఁ డతని
తనయుఁ డావేంకన్నకును మహాలక్ష్మ్యంబు
కును తనూజుఁము ముగ్గురము నందు
చెలగి వేంకటరాయ శ్రీసీతపతిరాయ
లకు సహాధరుఁ డ నేఁ బ్రకటముగను

గీ. పానకాలరాయఁ డనువాడ భక్త్యయకుండ
నఖిలరాజాశిరాజ సభాంతరాగ్ర
పూజకుండ సర్వవిద్యావిరాజితకుండను
నుజననేవుండ హరిభక్తిసుమహితుండను.

ఇతనిగద్యమువలననుతఁడు వేణుగోపాలభక్తు డనియు రంగయామాత్యపుత్రుఁ డనియు తెలియుచున్నది. ఇది తేఖళ్లపమాద మైయుండును. రంగామాత్యునకుఁ బ్రపౌతుఁడు కాని పుత్రుఁడు కాఁడు. ఒకవేళ వెంకన్న రంగామాత్యుని మనుమఁడు కావునఁ బానకాలరాయనికంటె యగు వెంకన్నకు రంగన్నయను మారు పేరుండనేమో తెలియదు.

ఇతఁడు కొండవీటి నీ విధము నర్పించియున్నాఁడు.
సీ. రాజాధిరాజవి + రాజిత సత్పరి
పాటి యైనది కొండ + వీటిసీమ
సకల వర్ణాశ్రమా + చార సత్కర్మబా
హుటమైనది కొండ + వీటిసీమ
సంగీతసాహిత్య + సరసవిద్యల నిరా
ఘాటమైనది కొండ + వీటిసీమ
అతులితాస్థ్యవ + బ్రాహ్మణవితతిచేఁ
బాటిల్లినది కొండ + వీటిసీమ

గీ. ప్రకటితైశ్వర్యసాఖ్య సం + పదలంబాదల
నఖిలజనముల కానంద + మతిశయిల్లు
జగతి నేఁబడియాటు జే + శములతోన
నీటుగా నెన్నదగు కొండ + వీటిసీమ
(నేత్రదర్పణము)

అహ! కొండవీటి యద్వైతము శ్రీనాథాదిమహాకవులచేఁ బొగడ్డ బొందినదే కాక “మనసాహరి పాదము లాశ్రయింపుమా!” అను శతకరాజమును వ్రాసిన భక్తునిచేఁ గూడఁ బొగడ్డగన్నది. పొగడ్డ గనుటయేకాదు. ఆకవిచే కన్నది. కొండవీటి యద్వైతము చూడుఁడు! గ్రంథకర్తవ్రాత

“న. అట్టిసీమాపదేశమున నుదగ్ధాగ్రంబున నింద్రకిలాచలంబునకు మధ్యపదేశంబు మంగళాచలముం గల కృష్ణానదీ తీరంబున”

బెజవాడనుండి రైలుమీద గుంటూరు వెళ్లినవారికి కృష్ణవంతెన దాటినతోడనే తాడేపల్లి - పిమ్మట మంగళగిరి - స్టేషను అన్న సంగతి విశదమే. ఈ తాడేపల్లి మనకవి జన్మ స్థానము. కృష్ణకూడ గోదావరితో సమముగఁ గాకపోయినను మహాకవులఁ గొందఱు తన పావనశీలజలంబులఁ బెంచినది! తన జన్మ స్థానము ను గని యెట్లు వర్ణించుకొనుచున్నాడో చూడుఁడు. “నేనొకసారి యిటుకు రైలుమీద సామానులు రాకపోగా వెడలితిని. కాని పానకాలరాయని జన్మస్థాన మని యెఱుంగలేదు. మానసబోధశతకము పుట్టిపగ్రామ మని యెఱుంగలేదు. ఇప్పుడా తాడేపల్లి కవికంటె నాకు మనోహరముగ దృగ్గోచర మగుచున్నది. ఆతనివాక్యములనే వినుఁడు.

క. పదిరెండు పర్యతంబులు
విడితంబుగ నదులు రెండు విభుఁడునృసింహం
డదనైన దుర్గమొక్కటి
పదపది ముదమలరు తాడిపల్లి ధరితినీ.

జన్మస్థాన మని యతిశయము వ్రాయలేదు. సత్యమునే వర్ణించినాఁడు. నా కిదివఱకుఁగూడ నాప్రదేశముపై మనమున నొకవిధమైన యభిమాన ముండెడిది. దానికిఁ గారణ మెఱుంగ నైతి.

ఈతని నామముకూడ మంగళగిరి పానకాలరాయనిదే యని నులభముగ మన మూహింపఁగలము. ఈతఁడు జన్మదేశము పైగలయభిమానముచే వ్రాసి మన కాహ్లాద మొదవించు నీపద్యమును దిలకింపుఁడు.

చ. తిరుమలలోఁ బ్రభాకవిధిఁ + దీటిచి నీలగిరి భుజించి కే
సరగిరి జందనం బలఁ + చల్లినదాహము మఱగిల్గిలో
గురురుచిఁ ద్రావి రంగపురిఁగోమతితోఁ జనఁగింతునట్టియా
సరసునిఁ జేర నీవు మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపుమా.

తిరుపతిలోఁ గాలవ్రీ కృత్యములు తీర్చుకొని జగన్నాథమున భుజించి- సింహాచలములో గంధమలందుకొని- (భోజనమునకుఁ బిమ్మటఁ జందనమును బూయించుచున్నాఁడు. సింహాచలములో నరసింహమూర్తి ముడిలికాక లడుగు నెప్పుడు గందమపూయుట (పసిధము) మంగళగిరిలో (తన జన్మస్థానముచెంత) తీయనిపావనములఁ త్రావించి ప్రయాణబడలికలు తీర్చుచున్నాఁడు. ఈవెట్టిభగవంతుని నిత్యప్రయాణమునకుఁ గవి తన జన్మస్థానముచెంత భగవంతునికొఱకు చలివేంద్రపెట్టుచున్నాఁడు. అహ! కవి భక్తి వర్ణనాతీతము. శ్రీరంగమున నాముక్తమాల్యదలో “నప్పిన్నది” తెండ్లిమైఁదికావున నామెను జేరి నుభంప శయనింపఁ బోవు శ్రీహరిని మనసా ఆశ్రయింపుమా! పద్యమునందలి భావములు మధురము లని చెప్పట నూహ్యని కాగడాతోఁ జూపుట కావున నింతతో విరమించెదను.

చ. నీలయు గాలగఁ జడుండు నీటికినై యిల ద్రవ్యనట్లు నీ
విల నకసానవేళ పరమేశ్వరుఁ గొల్చి తరింతునంచు నా
నలఁ బడ నేల! నేఁడె హరి సర్వశరణ్య రమేశ కావనే
జలజదభాతు యంచు మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపుమా.

పానకాలరాయఁడు పానకమువంటి తీయని పద్యముల వ్రాసి భక్తిరసమున ముంచివేసినది సత్యము (7-7-1918)

పానకాలరాయఁడు వ్రాసిన చిత్రబోధశతకములు మిక్కిలి రవ్యముగనున్నవి. నేత్రదర్పణమును నేఁజూచితిని. మానసబోధ శతకమై లిఖిం బోలికలేకయున్నది. ఆంధ్రనాయకశతకకర్త తనశతకము కడపటిపద్యములలో దానిక మానసబోధశతకము వ్రాసితినిని చెప్పకొనినాడు. మకుటము “మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపుమా” అని వ్రాసితి ననివాఁడు. అందువలన నీశతక కర్త లిద్వయిలో నొకరు దొంగ కావలసియుండెనని నేను వ్రాసి యుంటిని. ఇది సందేహమేకాని దానిని సిద్ధాంతీకరించుటకుఁ దగినంత బలమైన సాక్ష్యము లేదు. ఈసందేహమును భావిపరిశోధకులు గమనించెదరుగాక! శతకముల కవియే వైద్యగ్రంథకర్త యనుటకు రుక్మిణీపతి శతకమునందలి 10వ పద్యము సాక్ష్య మిచ్చుచున్నది.

(1) మానసబోధశతకము.
ఈ గోవు లనేకవర్ణములఁ గ్రుమ్మఁజూలొకమైన భంగి నా
నావిధభూషణంబుల ఘనస్థితిఁగాంచు కదానిమాడ్చి
కావలిలోనఁ దానును దదాకృతి లోకములయ్యు నంతరా
త్యావహుఁ డచ్యుతుండు మనసా హరిపాదము లాశ్రయింపు
మా.

(2) చిత్రబోధశతకము
ఆంధ్రనాయక శతకమునందలి పద్యకళకలసి.
చ. విరిసరుతీయఁ గైకొనుచు వింత నెఱువో సరులందు గాంతి భూ
వరుఁ డెఱుగవో డదర్శకుని వాక్యము నిక్కముగా శిశోజమాన
విరివిగఁజూపి యాబెడద విడఁగఁ తేసెను మున్ను కాకుళాం
తరమున నట్టి శ్రీహరిపదములు కోరి భజించు చిత్తమా
ఈకథ కనపరముగ రాజోలుతాలూకా పలివెలలో “కా
ప్పలింగేశ్వరునిపేర” నున్నది. కూచిమంచివా! శతకములఁ
జూడుఁడు.

3. శ్రీరుక్మిణీపతి శతకము
తనువను నావయందు విశదంబుగ హృద్వ్యజమాని నీగుతే
వనపు దృఢాంబరంబు తెరవట్టి భవనృను నివ్వయన్ ప్రభ
జనగతి జ్ఞానమార్గమున సంసరణాంబుధిపాటి ముక్తి గై
కొని నుభయించ నిన్నెదమగోరి నవించితి రుక్మిణీపతి. 98

4. మంగళగిరి నృసింహశతకము
పరువడి రథసారథివై
యరిగణములఁ దునుమఁ జేసి యాహవభూమికై
నరునకు విజయ మొంగివ
హా నీశతయెవర! మంగళాద్రి నృసింహ. 99

5. పార్థసారథీశతకము
కడువడి బాణబాలములఁ గాసిలఁజేసెడి వానిమాడిదే
బెడిదపు చక్రధారలను భీష్ముని జంపును నిన్ను గాతుక
న్విడువెను మరునాయకుడు వింతగ గతు లొకప్పుడట్టి నీ
యడుగులు జూపవే దయ దయామృతసీరళి పార్థసారథి 100
ఇందలి పోతన్న పదముల యనుకరణము చూచితిగదా!
“తిరువలిక్కేణి పట్టణపతి గుణనిధిపా ” 107 పద్యమువలన
నీశతకము ప్రసిద్ధుడై చెన్నపురిపార్థసారథివై వ్రాసెనని తెలి
యుచున్నది. ఈతని శతకము లింకనుగలవు. వైదికఁ వైపద్య
ములు చాలానని యింతతో విరమించుచున్నాను. కవికాలము
మాత్రము తెలియలేదు. తెలిసినవారు ప్రకటించెదరు గాక!
వంగూరి సుబ్బారావు.

జంఘాలశాస్త్రీ యిట్లు పలికెను:-

నేనొక దినమున మదరాసులోని డివిజియనుపురికి జూదంబోయితిని. అప్పుడు నొకపిచ్చివాడు నేం బోవుననికే యేదో చెప్పుచుండెను. నేను వెళ్ళితినివాత నిట్లు చెప్పసాగెను.

“అందుకి యెక్కడ? సౌందర్యమెక్కడ? ఏ యాడు తానినైన సౌందర్య మున్నదా? సౌందర్యహీనమైన నాతియే శ్రీరామ. మగజాతియే సౌందర్యముకల్పమేనది. మగజాతి సౌందర్యమును బాడుజాతిసౌందర్య మధమును- అత్యల్పము. నేనొక వెట్టిముందరిండునుగావున నిట్లు చెప్పుచున్నా నని మీరనుకోవలెను. నేనే వెట్టివాడనైనయెడల మీరు మాత్రమేల వెట్టివారుకాదు? కొట్టులా నుండుటచే నేను వెట్టివాడనని మీ రెంచుచున్నాను కాబోలు. మీరున్న కొట్టు నెన్నుకొట్టుకంటె బెద్దదగుటచే మీరు నాకంటె నెక్కువవెట్టివాడు. తెలిసినదా? పిచ్చిలేనివాడ డేనెందు? ఒకడు మాటలాడుచున్నప్పుడు తల నిట్టే యిట్టే యెగరనేయును. ఒకడు భుజము నెగర వేయును. మాటలాడు ప్రతిచునుజునికొంద నేదో యొక్క యూరతద ముండితీసినది. ఒకడు “ఏమి? ఏమి?” అని నడు మనడుమ బనిలేనిదే ప్రయోజనము లేనిదే యనును. ఇది పిచ్చి కాదా? ఒకడు “ఏమన్నా గాని-చుట్టి పిచ్చిలే-వేవుడు మీకు చాలా మేలుచేస్తే” అని యిట్లెవో యొక్కటి మాటల మాత్ర గాఁ బలుకును. ఇది పిచ్చి కాదా? పిచ్చివాడే కాకున్నయెడల దళిరగునకు ముగ్గులుభార్యలు మూడుగుండల యుంపుడుకత్తె లెండుకు? ఎనిమిది కుంబుల ప్రాక్కులు తొమ్మిది వేల వట్టలు పదకొండువేల కంఠబంధములు పదునాలుగు వేల కాలిజో క్లెండులకు? ఇంతవఱ కెందుకు? “నాకుఁ దిచ్చి లేదురా! మీ మొగములు మండ”నని తలఁగొట్టుకొన్నవైన నె వ్వడును వినుడే! ఒక్కముందోడుకొత్తకొయినఁజేయడే”...

అయ్యా! ఒకవిషయమునుండి మఱియొక విషయమునకు జారిపోవుచున్నాను. మొదట శ్రీ పురుష సౌందర్యభేదమును గూర్చి తెప్పరించి వేటికొక్క యంశమునుగూర్చి యిప్పుడు చెప్పుచున్నానని ప్రార్థించుచుము నే నంపించితిని.

“నేనంత చురుకువారునుగాను. అంత యెడలుతెలి యనివాడనుగాను. అంత యున్నత్రుడనుగాను. ఈనక్షత్రము లన్నియు నొకకాత్రి యూడికొండ బడిపోవల మాత్రతగా రెక్కడినక్షత్ర మక్కడ తెల్లవారుగరి కమర్చినారు. నక్షత్ర కాలలాని దూర్దృశీయత్రము మాడితివా గెల్లియో అను నాతడు చంద్రునిలో నగ్ని పర్వతములున్నట్లు కనిపట్టినాడు గాని తనతల్త్రములో నగ్నితమాపా కనిపెట్టక పోయినాడు. గజము విధ్య పటాయః మవిధ్య యనిదాటుకొనిపోయిన విని యోగములేదు. ఆ- (నుతిచేయును)

శ్లో. కేటిమ్ వాన ముపానతేహీ బహవ స్సాంత సారస్వతిం జానీతే ని రామసాగురు కులకస్తో మురారిః విః, ఆర్ధరంభిః వీరవానరభట్టైః కింత్వస్య గంభీరతా మాపాతాశశిరున్న పీఠసంధానాః కుంధాచలః.

అని కని పలికినాడు. వీని పిచ్చి కా లి పోను! కవి కున్న పిచ్చికంటే పిచ్చి మఱియొక్కరి లేదు. అబ్బ! వాకున్న తె గ నీ లు గు - త ల తి క్క - పా గ రు బోతుండనము- కొనకట్టి- కొంకనక్కతనము మఱియొకని కున్నదా? కవియం కటి పిచ్చివానిని మీరు కనఁజలచినయెడల బోడునాలు వులు తోడా వేయింతును. ఏడి? మావుడు అదే! యువరాజు గారు మదరాసు వచ్చినప్పుడు వారి సౌందర్యములనుండి సాంపురుతోడా లందుకొన్నవా రేమంత గొప్పపండితులు! ఏమంత గొప్పకవులు! ఏదో అభిమానమును బురస్కరింపు కొని ప్రపంచము దొరికిపోవుచున్నది. దేశభాషలు పోషించు చున్నామని సర్కారువారి కది యొక చమత్కారమైనకల్పన

అయ్యా! శ్రీ సౌందర్య వధురహు యొక వింతమాట చెప్పితిని. తానిని బుజువుపలకుకొనకుండ నేటువేటు మార్గ ముల బోవుచున్నావు. శ్రీ సౌందర్యవతు లని నేను వాదించును. నీవు నావాద మెట్లు ఖండితునో చెప్పుచుని యాయు న్నట్లుతోఁ బలికి యాతనిని గావుగాయుచున్న వాని చేతిలో రెండురూపాయ లుంచి మమ్ము రవంతసేపు స్వేచ్ఛగా మాట లాడ నీయవలసిన దని బలిపాలితిని.

“నాతో నీవు వాదించునా? ఏమీ! ఎంతవాడవు? నే నెంతనో యెలుగుదువా? నామరులు ఫిలాసఫీలో ఎం. ఏ ఎల్ఫూవనులో మ హా మ హా పా ధ్యా యు ఁ డను. నాతో నీకు వాద మెందులకు? ఆసమానవైరము. ఆసమాన వైరము. పో! అవలికి బో! శ్రీరామ సౌందర్యవంశమైనదని నాతో వాదించుటకే వచ్చితేమి? కానీ- పట్టు- ఏమాత్రము వాదించునో! చూడు- ధాతు ప్రపంచము, కాభాప్రపంచము, క్రిమి పక్షిపక్ష్యాది ప్రపంచము- సర్వప్రపంచము- వీనిలోనున్న సామ్యభేదములే మనము పరిశీలింతుము. వీనినెన్ను దేవతా ప్రపంచము మనకిప్పు డక్కఱలేదు. ఆత్యధమజాతినుండి తాని వైశాతి, దానినుండి యా వైశాతి, దానినుండి దాని వైశాతి యిట్టిలంఘ్య క్రమమునఁ బరిణామిప్రక్రియ జరుగుచున్నదని యెప్పుకొందువా? అన్ని ధాతువులలోఁగూడ శ్రీ పురుషభేద మున్నది. మగబంగారము యాఁడుబంగారమని భేదమున్నది. ఈ ఁ డి తీ తి న ది. ఇంక మాట లాడకు- నోస మూసి కొని యెప్పుకో-చుగవణికిల యాడు మణికిలకంటె నెక్కువ నుండరముగా నుండును. ఇంచుల కాంగ్లేయశాస్త్ర మెప్పు యోనా యని ప్రశ్నింపకుము. ఆంగ్లేయశాస్త్రము మన కేమి చూగమ వాక్యమో? గజేంద్రపులు నిగ్గేంద్రపులు నని (అగ్నినికు, ఇంద్రానికు) వారు చేసిన భేదమైనవి! తల క్రిందెడి. ధృష్టమైనది ప్రపంచమున సప్రాణములేకానినిస్సాని నాలు లేవని మన వేదములు సింధునదీ ప్రాతమునఁ జెప్పిన మాటయే సిద్ధాంతమైనదికదా! జీవమున్నచోట శ్రీ పురుష భేదము లేకుండుట కెట్లు సాధ్యము! శ్రీ పురుష తత్త్వము లొక్క వస్తువుతోనే యుండియుండనీ. వేటువేటు వస్తువు లలో విస్తృతముగ నుండనీ- అది నాకు గడియముకాదు. శ్రీ పురుష భేదము దేశకాలపాత్రనియమములు లేకుండ నుండి తీసినది. అంతులో శ్రీతత్త్వము సౌందర్యమున గళమము పురుషతత్త్వము సౌందర్యమున గళికుని నావాదము. ఇది కాదన్న వానిని గోఱఁజ త్రిప్పి బంగాళాఖాతమునఁ బాటవేయు దును. ఆమాత్రపునాదబలము లేకపోలేదు. తొమ్మిదిగంటల రాత్రి వేళ, వార్ధితిరమునకు పి కాదు పోవలసిన యెంత నిశ్చం ఢించినను విని భార్యను భర్తయైన వజీలుగా రేమి చేసినారు! గడునువాడు నాకలె వాదబలమున్నవాడు కావున నాకపి కాదు వంక పెట్టుకొని భార్యను జిన్నపడవలోని కెక్కించు కొని యామె కోగము నీటి వైద్యమునఁగాని కుదురదని బుకు క్కున గమద్రములోనికిఁ ద్రోచివైచినాడు.....

అదిగో! తిరుగ మఱియొక మార్గమునఁ బోవుచున్నావు. సరే - ధాతుప్రపంచమున మాటవకునకు శ్రీ పురుషభేద మున్నదని యెప్పుకొందును. ఆడు జేగురుకంటె మగ జేగురే యెక్కువ నుండర నని నీ జుర్రవస్త్రీచే నొప్పుకొంటిని. సరే- దానివై నున్న కాభాప్రపంచపు సంకతి చెప్పుము. మఱియొక దానిని బోడు. మనస్సును గట్టిఁ బట్టుకొని మాటలాడుమని నే నాతనిని బ్రోవించితిని.

“నాకు జంఘాలశాస్త్రీ బాగున నట్టే మాటలాడుట యసహ్యము. ఇదిగో - కాభాప్రపంచమునుగూర్చి చెప్పెదను. తాటిచెట్లగాఁ బోకచెట్లగాఁ గొప్పెరచెట్లగా - మామడి చెట్లగా - పొన్న చెట్లగా - బొన్నజెముకులా - పరిమి చెట్లగా - గాడిదగడపలా - కూతురు బుడమలా - శ్రీ పురుష భేద మున్నది. ఆడుచెట్లకంటె మగ చెట్లత్యంత సౌందర్యవంశము- ఒప్పుకో - తిరుగుమాట తేకుండ నొప్పుకో - నీ వా సౌందర్య వ్యత్యాసత నేల గ్రహింపలేకపోయితివో నేను జెప్పనా? నీ కండులకుఁ దగిన కనులులేక - మా ముత్రాతగారి కుత్తరవయ న్నులా నేత్రావళభత సిద్ధించినది. ఆయనను బరామర్శించుట కొకడునచ్చి “తాతగారు! మీకుఁ గన్నులు బొత్తిగాఁ గనఁ బడవు కాబోలు నేమి” యని యడిగెను. ఆ ముసలియాయన యేమనినో యెలుగుదువా? “నాయనా! నీకు వెనుకమాపు లేదు. నాకు వెనుకమాపు ముందుమాపుగూడ లేదు. భేద మింత మాత్రమే సుమా” యని యాయన పలికెను. ప్రపంచమున నూటికి దొంబడుగుఱకుఁ గనులు లేవు. అందులో సౌందర్యరస గ్రహణమున నూటి కిద్దరుకం గంటె గనులులేనివి నానమృతము. ఇంక నీ గ్రుడ్డి పెద్దమ్మలా సౌందర్య వత్సాసతను గనిపట్టు వారు? ధృతిరాష్ట్రుల కంధర్వ మెందుకు వచ్చినవో యెలుగు దువా? ఆనవడలు తినుచుచేత. ఇప్పుడు మనవారు కాఫీ త్రాగుట చేత గౌతమరాజేంద్రునికంటె భుజు లనిమించుకొనుచున్నారు.”

అయ్యా! అంతటితో నాఁగవయ్యా - సరే - కాభా ప్రపంచమున నేదియో జెప్పివుట్టి సాకముగాఁ జెప్పితిని. ఒప్పు కొనకపోయినయెడలఁ బట్టుదునని యెప్పు కొంటిని. కాభా ప్రపంచమునైనఁ గ్రిమిపక్షిపక్ష్యాది ప్రపంచ మున్నది. తానిని

గూర్చి నీ యభిప్రాయ మేమో చెప్పుము. చూడు - మనకు కప్పువాట్లు వేయబోవుమండ రవంత మజల్పుకొని మఱి మాట లాడుమని నే నాతనితోఁ బలికితిని.

“పశుపక్ష్యదులగూర్చి యింకఁ జూడు. నా వాగ్ధాటి తుపానుపట్టిన ట్లుపక్ష్యసింతునో లేదో. బందరుగాలివానసంఘ త్సరము రక్తాక్షియున్నదే - అదే నాజననసంఘత్సరము. మన మా లాగున నవనివై నవతిరించుట యేమి? అనేకసహస్ర జీవరాసుల నంతకపురి కనుపుటయేమి? అదే! దుష్టగిత్తిఁ జివ్వరక్షణ భార ములు పోించిన యంతర మన్నమాట. అయిననేమి - మన కిప్పుడే నేటికని - డొచియూచి నేలను గొట్టుచున్నది. ముప్పదియేండ్లకైనఁ బెండ్లిచేసికొని కన్యకల నందఱును గవర్న మెంటువారు బేవారసా స్త్రీకింద నెంచి దాఖలు చేసికొనుట విశ్మయములో నియభిప్రాయమేమి? “The Hindu Tri genarian Escheat Bill” మనకు “స్వపరిపాలనము (స్వభ్య గవర్న మెంటు వచ్చిన యెడల నా మదరాసు గవర్నరీ పదవిలో సాఁగడిసి పాను చేయుపకపోడునా.....

ఒక నీవెట్టి కాలిపోను. భారతదేశస్వరాజ్యములో మన రాజధానికే బ్రథమప్రభుడవు నీవా? అయ్యా! నీతో మాటలా డుటచేత నామతిగూడ వెనుకాడుచున్నది. పక్షిపక్ష్యదులలో శ్రీ పురుష సౌందర్యభేదమునుగూర్చి చెప్పెదవా? పొన్నుం టువా? యని నేను ప్రాణము వినుకుటచేఁ బలికితిని.

“వెనెవో నీకుఁ దెలిసికొనకతెనని జుతూనాలమున్నదో లేదో (లేదు) చేయుటకుఁగాను నే నిట్లు ‘డిత’ చేయుచు నున్నాను. వెనెవో. మొదటఁ బక్షులను దీసికో. పిచ్చుకనుండి మన మారంభింతుము. మగపిచ్చుకకు నాడుపిచ్చుకకు సౌందర్య మునం దెంతవ్యత్యాస మున్నవో నూర్యకాంతిలఁ గనఁబడుట లేదా? మగపిట్ట కున్న వెల్లడుకల సొగసు, రంగులకీవి, రూపవర్తు లత్యయ కంతమాటాసౌభాగ్యము నాడుపిట్ట కున్నవా? ఆడు పిట్ట మగపిట్టమును దిగడుకుపురకైనఁ బనికవచ్చు ట్లున్నవా? చూడు. కన్నులు లెఱచిచూడు! శ్రీపక్షి పురుషపక్షియను కాగమునకై యెట్లు జేవులాడుచున్నదో! ఆకారవైభవముచే మగపిట్ట యాడుపిట్ట నెంతవిశృంఖలముగ వాకర్చించుచున్నవో! ఎత్తు. ఇంకఁ జలుకయెట్ల కెత్తు. ఓహో! కీరకీరసౌందర్య సారము కీరసారియందుఁ గనఁబడుచున్నదా? మగపిట్ట ముక్కున కున్న యరుణికు యాడుపిట్ట ముక్కునఁ గనఁబడుచున్నదా? ఆ గపిట్ట క్రేగంటి కటాక్షమున కెన్ని యాడుపిట్టలు శృంగార రసపులకితాంగములై వేచియున్నదో చూడు! నీకుఁ బక్షి శృంగారవైభవము తెలియునా? తెలిసినయెడల నదిగో! ఆయాఁ డుపిట్ట యిప్పుడు ముక్కుతో తెచ్చుకొన్న నేల గోకికొ నెనో చెప్పుము. నేను జెప్పగలను. అహో! మగపిట్టకున్న కంటి సౌందర్యమును గంతమాటా సౌందర్యము నా యాడుపిట్టలు ముక్కులు లెఱచి తోకలెత్తి కన్నులలోడనే యెంతపిపాస చేఁ గ్రోలుచున్నవో చూడు. ఇక్కడకుఁ దెలిసిన దాకుక నుకీ సౌందర్యవ్యత్యాసత. ఎత్తు.కోడిపుంజుకల కెత్తు. ఎక్కి తివా? వెనెవో. ఇంద్ర ధనుస్సుగాని యిది పుంబలోయి! దీని సౌందర్యము నీకేమి తెలియును? నార్తక సర్పాదులలో నున్న జమిత్ దారులకుఁ దెలియ వలసి నది (“నామగలు ఫిలాసఫరు”) వైత నాకుఁ తెలియవలసినది అంతేకాని ధూ! ధూ! నీకా తెలియుట? చూడు. గ్రుడ్డు పెట్టుకొని చూడు. పుంజు తోకమీద నున్న యొక్క వెండ్రుక కున్న సౌందర్యముగో సమాప్రాంతమైనఁ గోడిపెట్ట కున్నదేమో చూడు. దివిటీముందు తివ్వెలవలె నాడుపిట్ట లెట్లు వెలవెల పోవుచున్నావో చూడు ఓ ఆకంతసౌందర్య మేమి! ఆకత్తసౌందర్య మేమి! ఆస్కంధ సౌందర్య మేమి! ఆవాల సౌందర్య మేమి! అన్నిటిని మించిన యాశిరస్సాంధ్య మేమి! ఓ! ఏమహారాజులనెత్తివై నిట్టిమాణి కవ్యముఁజీటు మున్నదోయి! విస్తృతముగ నిచ్చుట శ్రీ పురుష సౌందర్యభేదము కనఁబడుచున్నదా? ఎత్తు! మయూరము వఱకెత్తు. ఎక్కితివా? వెనెవో. ఓ! ఓ! కన్నులవైకుంఠము! ఆమగపిట్ట మెవ కున్న సౌందర్యము సమాప్రత్యేకచాపములకైనఁ గలవా? మెడకఱ కెందులకోయి దాని పింఛమున నున్నయొక్క కంటిసౌభాగ్య మింతింకని చెప్పదరమా? మయూరకంఠకాం తిని స్పృశించినయెడల దన కిరణములు శోభావంతము లగు నని భాస్కరుడు దానివైఁ బ్రకాశించునో! పింఛసౌందర్యమును జూడవలయునని మేఘుం డంతరిక్షమున ప్రేలాడుచుండునో! ఆ హాహ! దాని నెత్తిమీఁది దదియేమి! ఏవలాలతురా సర్వేషు కూడ తాని కీడురాదే! చూచితివా? దానిముం దాడునెమి రులు దిట్టి బొమ్మ ల వ లె - ది గ దు డు పు ల క లె నెట్లున్నవో! ఎత్తు. మాంసవఱక కెత్తు. ఎక్కి తి వా?

వెనుక. శ్రీపురుషహంసల సౌందర్యభేదమును దిలకించితివా? పక్షిలోకమంతట నుండిపడతి. శ్రీబాతి నాకర్ణిం చుటకే పురుషబాతికి సౌందర్యము. తెలిసినదా? హేహేహే! (నవ్వును) సత్పురుషులపై దేవులనుట్టున్న యాడుదాని మొగము నీ వెప్పుడైనఁ జూచితివా? అది యెట్లుటయే సిద్ధించి నప్పుడు సహస్ర వహస్ర! (మె గడు హేవెన్న).

“ అదిగో! అదిగో! తిరుగఁ బడదారి పట్టుచున్నావు. తమవాడి బతువులను గూర్చి చెప్పుము. క్రిందటిసారివలెనే తల చుత్రి ట్రుసాటాండకండఁ జెప్పవలయును ” అని నేనంటిని.

“ వెరవే! వివవా! దున్నప్పుడు చెప్పట కేమిలోపము. అదిగో! తిరుగము. సహస్ర! ఏమిచక్కని యాకృతయోయ! నెబాన్! నేత్రపర్యముగనున్నదోయి! చూడుచూడు. తురంగిని యెటులున్నదో! కొమ్ములకే తుతికొండకట్టు కొలుగు బాటినట్లు చిక్కలతో దానిముందెంత సౌందర్యవిహీనమయి యున్నదోచూడు. ఎక్కు పెద్దపులికాకెక్కు. ఎక్కిరికటోయి వెరగుడ. ఓ. ఓ. బాగ్రతగాఁ జరికితింపుము. ఏమి మొగము నీటు. ఏమి పంజానేటు. ఏమి పిల్లిగడ్డపుగోటు. ఏమి చారల కోటు. ఏమి కన్నుల పోటు. ఏమి నాలపుదీటు. నెబాన్! భయముతోఁ బ్రభయమున్న కే! కతితలోఁ గ ప్రతయన్న కే! చూడు అదిగో కార్దూలిని అచ్చటకే యున్నదే-కార్దూలముముందె దిక్కువలెనున్నట్లుగ పడుటలేదా? చిన్నతలతో, వంగిముడుచుకొన్న జేహముతో, బోడిమొగముతోఁ బొట్టితోఁగతో దానిముందెంతయెంతలాభ్యహీనమయియున్నదో! ఇదిఁ జూచునా? సరే! ఏమగుమిది కెక్కవోయి. మూతిపండ్లు విజుంగునో మూర్ధాభిషిక్తుడవగుడువో! కానీ! ఎక్కు! ఏ? గునెక్కనప్పుడే కాదా వెనకటి (వైశురాయి) గారు మంచమెక్కుట సిద్ధించినది.

“ అదిగో! అగు. తిరుగఁదప్పదారి ద్రోక్కుచున్నావు బాగ్రత! ముందుచెప్పవలసిన దానిని జెప్పుచుని నేనంటిని పిచ్చివాని యభిప్రాయము తెలుసుకునో తెలిసికొనవలయు నని యభిలాషచుచే నే నిత దేవులూడుచుంటిని.

“ గడయగడియకు జ్జుప్తిచేసెద వెంతులతో! ఏనుగవలకుఁ గదా వచ్చితిమి. వెరగుడ. అదిగో! అదిగో! కరిగి. ఏదిసౌందర్యాభివ్యవస్థనో వీరుగనబడుటలేదా? నేనుజేత చెప్పవలయునా? మగయేనుగు ముందగు. యేనుగుకళాహీనమయి కనబడుటలేదా? ఆదంతములకలన మగియింతవోభావంతమై యున్నదో! అదిలేక బోసిదై యాడు తెట్లు చిన్నబోయి యున్నదో! ఎక్కు సింహమునట కెక్కు. ఎక్కిరివా? వెరగుడ! ఓహోహో! మొగమునం దేమి విశాలత! కంటియందేమి తేజము! మెడయందెంతజాలు! వక్షముం దెంతపుట! తోకయందెంత సాగుడు! అలగ్నమందెంతసాత్తుత! ఆకారమందెంత యాన్నత్యము! నడకయందెంత రాచరిక! సకల సౌందర్యలక్ష్మీవిరాజమాన మగు పుష్కరాము ముందదిగో యాడుసింహము వాలు మొగముతో, జొక్కిరిమ్ముతో, బోడిమెడతో, ప్రాస్థవాలముతో, సంకుచితాకారముతోఁ జిన్నతలతో నున్నది హచితివా? ఆసౌందర్యమున కీ సౌందర్యమునకెంతత్యక్త్యాసమున్నదో! స్పష్టముగఁగనబడుచు నేయున్నది కాదా? నిజముగ మగజాతిదే సౌందర్యము. శ్రీబాతి కత్యంతో త్యాహము నను రాగము నభిలాషము నందు వలన నన్యయ కృద్ధి కలుగుట కే మగ జాతి లో నింత సౌందర్యము ప్రకృతిలోఁ గలుగవలసివచ్చినది. తెలిసినదా? ఇకఁ బై కెక్కు. నరులకట కెక్కు. ఎక్కిరివా? వెరగుడ. నరులకగా నాకు రోత-నన్ను విచ్చివాడనినవారెవరు? నరులే-నన్ను గారాగ్రహమందుంచినవారు నరులే నా కిక్కడఁ గడుపునిండనన్ను పెట్టుండ నున్నవారు నరులే. నాకు విచ్చిలేదని మొత్తకొనినను విచ్చియని స్థిరపఱచినవారు నరులే. నిజమై విచ్చినాదో యానరులదా! దేవతలు మావాదములూ మాభ్యర్థనలు నేమవలసియున్నది. క్రింది జాతులలోవలె నర జాతిలోఁ గూడఁ బురుషజాతియే సౌందర్యవంతమని నా వాదము; కాదు. కాదు. శ్రీబాతిదే సౌందర్యమని నా శత్రువులవాదము. నావాదమున కార్ధరమేది? నాకు భాతు ప్రపంచ మాధారము. కాళా ప్రపంచమాధారము. పశుపక్ష్యాదిప్రపంచ మాధారము. పరిణామప్రకృతి మాధారము. భాతుప్రపంచము లో కాళాప్రపంచములోఁ బశ్యాది ప్రపంచములోఁ బురుష జాతిసౌందర్యమే సిద్ధాంతమై పశుప్రపంచమునకు సరిగఁ బై పెట్టుయిన నరప్రపంచమున శ్రీబాతి సౌందర్యమే సిద్ధాంత మగునా? ధూ! ధూ! పరిణామప్రకృతి మిచ్చట భగ్నుమగుట కేమి కారణము? తొమ్మిదొకట్లు తొమ్మిది సత్యమా? తొమ్మిది రెండు పదునెనిమిది సత్యమా? తొమ్మిదిమూల్లిరువది

యేడు సత్యమా? తొమ్మిది నాలుగులు ముప్పదియాయ గాక యలుగనిమాడు సత్యమా? అట్లున్నవాని నూచిపుచ్చు కొని సాగదీసి దోడవై గొట్టవలసిదేనా? కాలిక జేతికిఁ గలము బందమువైచి పిచ్చియానుపత్రలో నుంపవలసిదేనా? అడుదీయట. సౌందర్యవతియట. అబ్బ! అబ్బనాడు లేదు. తాతనాడులేదు. ముత్తాతనాడు లేదు. కొఁతినాడులేదు. గొంగళిపురుషనాడులేదు. మొక్కనాడులేదు. తీగనాడు లేదు. తాయినాడులేదు. అప్పనాడులేదు. పూర్ణసౌందర్య తుక్కుడైన పురుషుని ముందు బోడిమొగము వేసికొని పేడ బొమ్మలాగున నుండవలసిన యాడుది ఓ! నే! దేమింది? చిగురు బోడియట! రిదాఖా! అ! తామరనదకే నేరె యట! తమామా! బింబాధరయట. భేష్భేష్! కాంతి యెంతదైనది ఆ హహా! కాలగతి! కాలగతి. సమస్తసౌందర్యసంపన్నుడైన మగవాడు మట్టిమద్యుగుటా? మగవాని యెటుట మట్టి ముద్దగ నుండవలసిన మగవ మాణ్ణియులతోవ యగుటా? ప్రపంచము తలక్రిందైపోయినదే! మగవారి కందఱకుఁ గూడ మతులు పోయినవే! పోనీ! మన యార్యవర్తనమందే యాయతకతవక యేమానునొన్న నట్లు కాదే. అభిలప్రపంచమందుఁగూడ నీ యాన్యార్థమునకు గురుదే కాదకమందున్నాడే! పాశ్చాత్యులలో శ్రీబాతి(ది-ఫెయరు-సెక్సు) అట, తాము (ఆన్-ఫెయరు-సెక్సు)అనియే తమయభిప్రాయముకాబోయి! అదిగాక నిజోక తమామా పాశ్చాత్యజాతులలోఁ (బాతికముప్పది సంవత్సరము లొక్క పట్టున నదే పనిగ “కోర్పింగు” అయ్యయ్యో! మగవాడేమి? అడుదానిని ‘కోర్పింగ్’గేమి. అనుచితము కాదా? అవకతవక కాదా? అస్వభావముకాదా- ధూ! ధూ! నన్ను జూడవోయి నన్ను స్పృశింపవోయి యని మగవానిని ద్రాగించుచు మగవానిమట్టు నాడుది తిరుగవలసియుండఁగా మగ వానికట్టి పవరు ఊండఁగానతడు భ్రష్టుడై పనికిమాలినవాడై భామాదాసుడై యాడుదానిమట్టు గిరగిరతిరుగుచున్నాడేమి కర్మమయ్యో! మనలోఁ గంటె పాశ్చాత్యులలోనే యీ వెట్టి ప్రబలతరముగానున్నట్లున్నదే! వీరి ప్రకృతికాత్తజ్ఞానము వీరి ప్రపంచజ్ఞానము వీరిభాషాజ్ఞానము. వీరి నాగరకతావిశేషము తుదకీలాగునఁ దుకచదువులాగునన వెనుకకుఁబోవుచున్నదేమి? ఇంతకు నొక్కటేమాట. అందఱకు మందుపెట్టినవారు కవులు- అందఱ మతులు పోగొట్టినవారు కవులు- అందఱ పుట్టి ముంచినవారు కవులు. ఈ కవులను గట్టగట్టి యేమిచేసినను బాపము లేదు. స్వరాజ్యమురానీ! అప్పుడు నాతమానాకవులకుఁ బ్రత్యేకము పిచ్చి యానుపత్రులు కట్టించి, యాడుదాని నెప్పుడలరుఁ బోడి యనవుకద, పనిత నెప్పుడు వనజాక్షి యనవుకదయని బాగజ్జులను గట్టించి తూర్పుపడమరలక్రిందఁ బోవతోపగాఁ గొట్టింపనియెడల నన్ను వెట్టిముందకొడుకా యని పిలువుము.

పోనీ! శ్రీసౌందర్యము సంబంధముగా సతేసాం ద్రముగా నంత జరిగిగిగా నంతటకుదలగా వర్ణించిన కవులలో నొక్కడైనఁ బురుషసౌందర్యమును నిర్ణించినాడా? అడు దాని నూఁగారుమీదఁ జలువపడవలయు చెప్పినవాడు. మగ వాని మీసముమీద నొక్కపద్మము చెప్పఁగూడదా? ఊహు. అది పనికిరాదు. ఎంతసేపుచెప్పినను నాఁకుదానిచక్కడఁగమును గూర్చియే చెప్పవలెను. కాంతియేట చెఱుగుమీదఁ బడయు చెప్పినకవిగాడు నాగావంచమీద నెందులకుఁ జెప్పఁగూడదు? నాకుఁ బట్టుకొన్న నెద్దపిచ్చి యిది? మన మగజాతిలోనివాడే మనలఁ బరాభించినవ్య డింకఁ జెప్పవలసిన దేమున్నది? నే నొక్కతమానాచేయఁదలఁచియున్నాను. అది కొంతరహస్యము. నీవు మఱియొక్కరితోడను జెప్పవలదు. ఇప్పుడు నేఁ జేయుకల్పన యేదనఁగ నితి. శ్రీవర్ణములతోఁ గెక్కు-కెక్కుచునున్న మన కావ్యములు ప్రపంచములు పురాణములు మొదలగు నన్నిగ్రంథములన్నవే యివియన్నియు మొదటఁ బురుషవర్ణములతోడ నే నిండియుండునట్లే చేయఁబడి యుండె ననియుఁ దగునాత్ర శ్రీలుకొండలు చదువునేర్చి యనూహాద్వైతై పురుషవర్ణన లన్నియుఁ జుత్తార్థముగా శ్రీవర్ణనలక్రింద మార్చివేసిరినియు నొక చిత్రమైనసిద్ధాంతము చేసి మగవారిమార్గద నిలవఁజెట్టఁ దలఁచియున్నాను. ఈమాన్యులలో జాతిభేదముచే వర్ణనాశము లందుఁ గొన్నితేదాలు తికమకలు తెటుకులు తకరారులవచ్చునని నే నెఱుంగకపోలేదు. అవియన్నియు ఇంటర్వేషన్న క్రింద నీడ్చివేయఁ దలఁచుకొన్నాను. తప్పుకనటకన్న మార్గ మిది యొక్కటే కాదా? సాంస్కృతికవిమర్శన మని (లిటరెరీ సెన్సి) యొక లై వీక్లీ ఆంధ్రదేశముభ్యుండు స్థాపింపఁబఱచియున్నాను. ఏదీ? నే నీ యానుపత్రులందె యావలికిఁ బోవుమార్గమే కనబడకండనున్నదే? వైవాకింక అంత విచ్చియింపవచ్చును నేనొక్కడను భాషాభివృద్ధి నెలు

చేయఁలను? పశ్యాదిప్రపంచమునకంటె నరసముగా మనకు రీజను శాస్త్రత్వ మొకటి యున్నది. ఈ రీజను చేతనే మనకు నుతులు పోయినవి. అది లేకపోయినయెడల నిత పుట్టి మునుక లేదు. ఈ రీజను చేతనే మన కింత శ్రీలోలక కలిగినది. ఇన్నివ్యసనసామ్రములు వచ్చినవి. పడఁతి బంగారుబొమ్మ యెందులకైనది? మనవ్యసనముచేత నైనది. ముగురు మనురాధర యెందులకైనది? మనవ్యసనముచేత నైనది. ఈ రీజనుకుఁ బ్రమాపు పోయి క్రిందిమా నెప్పుడు వచ్చిందో యన్ని వ్యసనము లప్పుడే యుండురించినవి. ఎదురెక్కు మాని దిగజాలుట యారంభించిన పిచ్చుట నధోలోకమునకు బోయి నను సంకకంటె నధోలోకము నేటికొకటి కల్పన యగుచు నేయున్నది. మనకున్న సంతతకాంతా చిత్ర పశువులలో నున్నదా? ఏదో ఋతుకాలమని కాలెయని కొంత వానిలో నిశును ముచ్చది. అది మనకుఁ బూర్ణానుస్థాపన. పశులో పావులాడబ్బులకంటె నెక్కువగ నెప్పుడుండునో యప్పుడే మనకు ఋతువు. ఎందుచేత? అక్కడ ఇన్స్టింక్టు మూతమే యున్నది. ఇక్కడ ఇన్స్టింక్టు రీజను తోడైనది. చూచితివా? మఱియొక తమామా. మనకున్న యనవరత కాంతాభిలాషము మనకుఁ జాలక దానితో సుతుష్టిపడక నల్ల మందని నన్నవామికా అని నాపిండకూడని నల్లగుడుగుని మఱింత దోహద మొనర్చుచున్నాము. ధూ! ధూ! దిక్కుమాలిన ఈ రీజనుచేతనే కదా మన కీకల్పన కలిగినది. మనలను విశాచము వలెఁ బట్టుకొని పీడించుకొని తినుచున్న ఈబుద్ధిని వదల్చుకొనుటయే మనకుఁ బురుషార్థమువలెఁ గనబడుచున్నది. ఎప్పుడు తిరుగఁ బశువగునో వాడు బుద్ధిశాలి. నేఁజెప్పినమాట నీకర్థమైనదా? తొట్టెవైద్య మంద తాంభంబించియెడలఁ బ్రకృతిలో నున్న యీ తున్యభావోద్రేకమంతయు నడఁగి చల్లగ సుఖముగ సాపుగ పశుత్వములోనికి జాటిపోవుము. ఎవల్యాచను

సత్య మైనప్పుడు ఇన్స్ట్యూషనుమాత్ర మేల సత్యము కాదు? రాట్నము తిరుగుచున్నప్పుడు క్రిందియందు మీడికి వచ్చును మీడియందు క్రిందికివచ్చును. అట్లుపెట్టుట నీతరమా నాతరమా? వృద్ధునకుఁ దిరుగ బాల్యలక్షణము లన్నియు వచ్చిన వందువా లేదందువా? ఏమిదియో ధున్న శ్రీకిఁ దిరుగఁ గన్యాత్వము వచ్చినదందువా లేదందువా?

అయ్యో! అయ్యో! మీరు పోవలయును. నూపరింటెం డెంటుగారు రచ్చుచున్నారని యచ్చటిఫంటుడు నాతో ననెను. నేను విచ్చివాని యెద్ద సెలవుతిసికొని పోఁబోవుచుండ “అయ్యో! తేపు తిరుగరావలయును జూమా? ఈ సారి ఎవల్యాచను వై నెటువంటి యుపన్యాస మిచ్చెన నమకొన్నావు? వ్యాసునిజడలప డావ్యు గడ్డయినను ముడివెట్టి యాలంకెను పాష్పర్థు సెప్పరు భుజముమీద వైచి ఓహో ఓహో భాయి! ఓహో ఓహోభాయి యని సవాసమాల్లులు మూర్చించి నానికొకపరేమను తానామరపాలతో గాంధీ టాప్తోఁ బ్రపంచమంతయు నూరేగింపని యెడల మూఁతిమీడి మీసము గరిగింపుమని యాతఁడు శపథముచేసి లోనికిఁబోయెను. నాయన లారా! నే నింటికే బోయితిని.

ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి.

ఇండియను రెడ్ క్రాసుసంఘము:—నెల్లింగుడ్డ సుప్రభు సతీమణి మద్రాసు బ్రాంచియిండియను రెడ్ క్రాసుసంఘముయొక్క ఏప్రిలుమాస నివేదికను ప్రకటింపుమని కోరెను:—

నెల్లింగుడ్డసుప్రభు సతీమణియు, జి. జి. గిప్పర్డు సతీమణియు, యస్. కెయినుసతీమణియు, పుస్తకములు, ఆటకస్తువులు, నేటిపిన్నులు మున్నగువాని సంకీర్తి.

దుమ్మగూడెం రెడ్ క్రాసుబ్రాంచి, చుద్రాసులోని ఆమల్లూను భార్యాపుత్రులు, కాశలీ రెడ్ క్రాసుబ్రాంచి, కూనూరు రెడ్ క్రాసు బ్రాంచి పనిచేసెను

మద్రాసు, బ్రిటిషుస్టేషను హాస్పిటలుకును, చెట్టుటు వేదీ వెల్గుమునకును, మద్రాసులోని ఆరోదీదేవీ వెల్గుమునకును కాలికట్టులోని బ్రిటిషుస్టేషను హాస్పిటలుకును, వెల్లింగుటలలోని బ్రిటిషుస్టేషను హాస్పిటలుకును, మద్రాసు సోల్టర్న్ విక్టరీ టీ రూములకును సెంటుభామనుమాంటు ఇండియనుస్టేషను హాస్పిటలుకును, బ్రిటిషు స్టేషను హాస్పిటలుకును మలప్పురం సైనికులకును, దుమ్మగూడెం వైద్యకాలకును వలయు సామానులను సెంట్రలు డిపోవారు సప్లీ చేసిరి. వైదేశములోని కాపుల నుండి తృప్తికరములగు నిజే వచ్చినవి. (ప్రచురణసంఘము).

ఏలూరు

ప్రత్యేక విశేషం
పోలీసు కేసు

మే 11:-చేర్చుకొని విమర్శించుచు, ఈ దేశ ప్రజలకు నష్టమును మొనరించుచున్న శ్రీమంతుల కందుల సత్య నాథుని గారితో చేరిన కేసులో ముద్రాపత్రము పత్రము సాక్ష్యమును దిద్దొట్టి మేజిస్ట్రేటుగారు యీనెల 9, 10, తేదీలను విచారించిరి. ప్రాసిక్యూటరు పక్షమున సాక్షిగ నవను చేయబడిన చేర్చుకొని వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారికి పోలీసువారు విచారణకు వెంట్రుండవదిలేసినందున, ముద్రాపత్రము నవను చేర్చుకొని నవను చేయించి విచారణకు తెచ్చెను. ఏరు సాక్ష్యమునుచూచుచు, యేలూరునందలి రేటుపేయర్ల సంఘము వారు గ్రామమున, నవకనక యాంత్రికమును చేయుచున్నారనియు, నిర్లక్ష్య పురుషుల నేనులు యందు సంబంధము కలిగియున్నారనియు నల జడిచి కలిగించుచున్నారనియు, దానంతటి ముగ్ధునిపట్ల వ్యాపారములు సాగుట కంతరాయములు కలుగుచున్నందున, అట్టి యలజడిని కలిగించువారి ప్రయత్నముల నరిక కట్టి ఆర్థికావశ్యకముని తాను జల్లా మేజిస్ట్రేటుగారితోడను, పోలీసునూపరింపజేయుటగారితోడను చెప్పకొనియుంటినియు, ముద్రాపత్రము 13 వ తేదీని బహిరంగ నభిమానపరచిన నాటినుండియు, ముగ్ధునిపట్ల పనిపై కట్టణములో తిరుగుటకు భయపడవలసి వచ్చెననియు మొదలు గాగల విషయములం చెల్లెడిరి. ఏ మార్చి 21 నుండు కాలము క్రానుపరీక్ష చేయబడినది. ముగ్ధునిపట్ల ఆపేనునకుగాని కోర్టు నకుగాని, మీరు భయపడితిమనిన కాలములో వెల్లియే యుండలేదా యని ప్రశ్నింపబడినపుడు, నవను పట్టణములకు వెళ్లుచునే యుంటిమనియు, పోలీసువారి కక్షణము కోరియుంటిరానియు అడిగినపుడు, తనను కాపాడుకొనుటకు తగిన శిష్టిని తనవద్ద నుండుటచే పోలీసువారి రక్షణము అవసరము లేకపోయిన దనియు సమాధానము చెప్పిరి. మా నేపట్ల నూర్చుము గారు, నేరల్ల నేకటస్వామిగారు, కొండాకి కృపారావుగారు మఱి కొందరు ముద్రాపత్రమును విచారించుచుండిరి. జడ్జిమెంటునకై 11-5-22 తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

తేది 11 వ తేదీని యీ కేసు శిలువబడినది. ముద్రాపత్రము వద్దనుండి 6 మాసములు కరకు మాత్రమే రు 250 లకు పరకనా సెక్యూరిటీ నిచ్చిన నాలుగవ దిద్దొట్టి మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వమున రు 500 లకు మాడు సెక్యూరిటీలు సంకల్పమునకు ఏల పుచ్చుకొనగూడదని ముద్రాపత్రముకి నోటీసు యివ్వబడినను విచారణచేసి తైవిధమున తీర్మానించిరి. శ్రీ శ్రేష్ఠిగారు హైకోర్టునకు ఆపీలుచేయుదురని తెలియవచ్చుచున్నది.

వెదకల్లేపల్లి

బందరు హైస్కూలులో ఉపాధ్యాయులు, దైవ భక్తులు నగు బ్రాహ్మీ కొరంగి వెంకట్రామశర్మగారు యీ గ్రామము నడుచేసిన "హిందూమతము-చరిత్రలు, పూర్వచారములకు యిప్పటి ఆచారములకు గల భేదము, దైవభక్తి" అను విషయములను గురించి యెల్లనకు బోధపడుటగా మూడు ఉపన్యాసముల నిచ్చి గ్రామముల కృతజ్ఞతకు బాహురైరి. (గ్రామవాసి).

అసలు పోటో పతకములు!
మహాత్ముడు, ఆలీ సోదరులు, మున్నగు నాయకులవి!
శ్రీ కృష్ణ, లక్ష్మీ, హస్తతి మొదలగు దేవతలవి! వివేకానందాది స్వాములవి!
అసలు పోటో పతకములు స్వచ్ఛముగను, పవిత్రముగను సిద్ధముగానున్నవి. దైవభక్తులు, దేశభక్తులు మున్నగువారి కెల్లరును ముఖ్యముగా భరింపకగలవి. దేవము వెల రూ. 8. పోస్టేజు ఇవ్వము. వ్యాపారులకును, కాంక్షికు, కిలాపకు కార్యాలయముల వారికిని భారత ప్రైవేట్ కమిషను ఇవ్వబడును. ఆర్.దొరై. పోటోగ్రాఫరు, తిరువల్లి కేసేరియన్ మదరాసు

ఆరసూన్ చాంపియన్ షిప్ బాడ్ మిన్ టన్ బంతులు

కె. ఎం. టి. ఆరసు, 77, సింగనకెట్టి వీధి, చింతాడ్రపేట, మధ్యరాసు.
సెలెక్షన్ ఆఫ్ బంతులు

హిందూమతము-అస్పృశ్యత

హిందూమతమునకు యుద్ధము సంభవింపనున్నది మనదేశమున గల 32 కోట్ల ప్రజలలోను 7 కోట్లు ముసల్యాదులు 6 కోట్లు అదిమవాసులు. మిగతవారును హిందువులు. అదిమవాసులలో ను మారు 1 1/2 కోటి ప్రజలు అగ్రజాతి నిరంకుశ పీడనమున కోర్వతేకై ప్రతిబంధించిరి. నేడు ప్రతి నెలకు 10 వేలమంది ముఖ్యముగ అదిమవాసులు దేశము మొత్తముమీద కైస్తవమతములో చేరుతున్నారు. రమారమి 4 1/2 కోట్లు హిందూమతమున నమ్మియున్న అది హిందువులు. వీరైనను అగ్రజాతుల నిరంకుశత్వమున కోర్పియిక పరవశైచ్యము ననుభవించుచు హిందూమతమును ఆశ్రయించుకొని యుండుదని నమ్ముటకు వీలులేదు. ఈ 4 1/2 కోట్లమంది మతాంతరత్వ యెడల హిందూమతమునకు యుద్ధము సంభవింపకతప్పదు. అనగా 18 కోట్ల ముసల్యాకై కైస్తవమతములవారును 19 కోట్లు హిందువులు యుండురు. పూర్వచరిత్రకారులచే ప్రచురించిన భావములచే క్రాంతిపంపన బహిష్కారాధ్యాయమును నేడు మన పండితులు బలపరచుచు అస్పృశ్యతను నివారింపట యనిన ప్రపంచకము తలక్రిందులుగుట్టు బావింపుచున్నారు. అస్పృశ్య సమస్య నేడు తీవ్రమైన సమయము వచ్చినది. నూత్న దృష్టితో నాలొచింపుడు. పూర్వము యుక్తవృద్ధములయిన మన్యాధిరాజునీతులు నేడు గణింపబడుచున్నారా? కాలచక్రము మారుచుండును. అప్పుడు క్రొత్తమార్పులు గలుగవలయును. ప్రతిచోటను మహాసభలు గావించి యీ సమస్య పరిష్కరింపవలయును. పత్రికా ముఖమున యీ విషయము సవిస్తరముగా చర్చింపవలయును. యవనులు కైస్తవులు ఎరుక జోయలంబాడి మున్నగు వలములవారి కెట్టి స్వాతంత్ర్యము కలదో అట్టి స్వేచ్ఛయే వీరికి గూడ ప్రసాదించవలెను. రాష్ట్రాలి

సు. శ్రీరామస్వామింహం
10 వ తేది మధ్యాహ్నము ఉదకమండలములో విల్లి గుడక ప్రభుదంపతులు గుజ్జపు పండులలో గలిగిన వారికి ఒకరినైన బహుమానము నొసంగుటకు వెల్లిరి. 11 వ తేది రాత్రి ప్రభుత్వమంత్రిమహోదయ వొక నాట్యము 480 మందికి వైగా అతిథులు విచ్చేసిరి.

సెప్టెంబరు 5 వ తేది మంగళవారము నాడు శివాలి స్టేషన్ కాన్స్టేబుల సభ, భారతకానస సభ రెండును సమావేశమగును.

రాజమండ్రిలోని శ్రీవిద్యాభిమాని సమాజముయొక్క ముప్పవీరముడన సాంతర్పరికౌత్సవము 14-5-22 తేది ఆదివారమునాడు సాయంత్రం 5 గంటలకు జరుపబడును.

పురాణోపాసనార సంగ్రహము

ఇహపరముల విషయములు 340 ప్రధానాంశముల గురించి 18 పురాణములు, ఇతిహాసములు, భగవద్గీత మొదలగు గ్రంథములనుండి ఒపికచేసి ఎత్తి వ్రాయబడినది:-
వెల పోస్టభిక్షులు గాక రు 1-8-0
ఒక్క-పట్టణం తిరుమల వెంకటాచార్యులు ఈ రంగాచార్యులు.
కాంతాను పేట, మచిలీబందరు. (ప్రెస్ డిస్ట్రిబ్యుట్)

పురుషుడా, స్త్రీయా?

ఒక స్త్రీ తన జీవితములో చాలభాగము, 71 వ యేట చచ్చేవరకును ఇతరుల కనుమానము గలుగనియ్యకుండ, తమ రూపమున యుద్ధముల చేయుట సాధ్యమని తలచెదవా యని యొక బ్రిటిషు శత్రుకారిక ప్రతిక యడుగుచున్నది.

డాక్టరు జేమ్స్ బారీ సాధారణపు మనుష్యునివలె నుండెడిది. ఆయన క్రిమియాలో బ్రిటిషు సైన్యముతో నుండెను. తాను జేయుచున్న తీవ్రతరగ వైద్యకీ బోధులు, ఒక్కొక్కసారి రెండు రెండుర్యాంకులు దాటి పోవుచుండెడిది. ఆయన చచ్చునప్పటికి సైన్యములోని ఆనుభవముల యనశ్చెక్కురు జెనరలుగ నుండెను. ఈ విరుదము కెన్నలు గ్రీను సీమెంటిలోని ఆయనసమాధి తలవైపు రాతిపై గాననగును.

ఆయన చచ్చిన సంతకీరమునకును డాక్టరు పురుషుడు గాదని యెవ్వరును అనుమానపడలేదు. అంతట ఒకవార్తా పత్రికలో నొక పెద్దవ్యాసము ప్రచురింపబడెను. అందు డాక్టరు బారీగారు చనిపోయినకంటేనే విచారణ జరిగిననియు, చచ్చిపోయిన హాస్పిటల్ యనశ్చెక్కురు జెనరలు స్త్రీ యనియు యుద్ధకార్యాలయమునకు తెలుపబడెను.

యుద్ధకార్యాలయము వారు డాక్టరు బారీ స్త్రీయో పురుషుడో తెలుపకున్నను, స్త్రీకాదనటకు వీలులేదు. స్త్రీగా నుండి యేలదామకొనవలసివచ్చెనో, 50 సంవత్సరములకు వైగా మారురూపమున కెట్లాండెనో యీసమస్యలకు ప్రత్యుత్తరము లాసమాఖిలోనే పూడ్చివేయబడినది.

నోటీసు.

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 1922 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్ నెలల్లో రాబడిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యీదిగవ కనుపర్చిన వాటిని 1922 మేనెల తేది 22 ది సోమవారం పగలు 12 ఘంటల మొదలుకొని తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానా ఆఫీసువద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తిఅయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదే వేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలములో సవాలు చేయుగోరువారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో యేలమునకు ముందుగా నఫరు 1-కి రు 100/ నూరురూపాయలు దరావత్తుకట్టి ఏలముతో సవాలు చేయుటకు అర్హుతను పొందవలసినది. యేలం ఖాయపర్చిన విషయమునుగురించి శ్రీవిచారణకర్తల వారు మంజూర్ పుత్తర్వు సాదరైన తేది లాగాయతు 30 దినములలోపల ఏలపు మొత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకొనవలయును. అట్లు వాయిదా కాలములో వైకొ చెల్లించి లాట్లు తీసుకొని పోని యెడల వాయిదా మీరిన తేది లాగాయతు మరల ఒకనెలవరకు లాట్లు అనామత్తులో వుంచబడును. అట్టికోజులకు దినం 1-కి లాటు 1 కి రు 2-0-0 రెండు రూపాయలు వంతున జరిమాన చెల్లించి లాట్లు తీసుకొనవలయును.

యిందుకున్ను తప్పినయెడల సదరులాట్లు మరు యేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును పార్శీ నష్టముండి క్రమప్రకారం నసూలు చేయబడును.

నూరు మొత్తం	తులారు.
1 బంగారు దపా 1-కి తులారు 80 వంతున	2220.0.0
2 బంగారు నాణ్యములు	19
3 వెండి దపా 1-కి రు 1000 వంతున	11480.0.0
4 హాల్దికా రూపాయలు	9360.0.0
5 తేగడరూపాయలు	2770.0.0
6 తామ్రం ఒకలాటుగా కేర్లు	820
7 తేగడవైసాలు ఒకలాటు	420
8 రాగి కన్నెరా పాత్రలు	70
తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానం ఆఫీసు తరువతి 11-5-22	సి. దొరసామయ్య, డివాన్ ఫిస్కల్.

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము

రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము

అసంతృప్తికరముగ నుండుట.

జెనోవా, మే 11:—చిదిరనుగారు మిత్రమండలికి రష్యనుల ప్రతినిధుల ప్రత్యుత్తరము నందజేసిరి. చిదిరను గారును సాంజు గారును ఈ ప్రత్యుత్తరమును గురించి 45 నిమిషములు సంప్రదించిరి. మాస్కోనుండి వచ్చిన యుత్తరపుట ననుసరించి ప్రత్యుత్తరము తయారు జేయబడి నని చిదిరను గారు తెలిపిరి. రష్యనుల కాంతిస్థాపకకొర కత్యాతురతతో నిరీక్షించుచుండి రనియు జెనోవా సమావేశానంతరము మిగిలిన రష్యనువ్యవహారములను చర్చించుట కొంత సంభుమును ఏర్పాటు గావించవలె ననియు చిదిరను గారు తెలిపిరి.

రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము

జెనోవా, మే 11:—మిత్రమండలివారు రష్యనులకంపిన మెమోరాండమునందు రష్యనుల కోరుచున్న ఋణము సంగతి వకలివేరుమనెననియు, రష్యనుల సంక్రామముబాధ్యతల మాత్ర మంగీకరింపవలె నని వివరముగ తెలియజేయబడినందున రష్యనులు తమ ప్రత్యుత్తరము దాడేపించిరి. తమ వహింపబాలని భావమును వహింపగలవని తెలుపబాలమనియు జెనోవాసమావేశమునందీతరరాష్ట్రములవారు ఋణ బాధ్యతలను అంగీకరింపక పోయినను ప్రత్యేకసామ్రాజ్యముల సామ్రాజ్యకేసినను మిత్రమండలివారు యావత్కొనిరనియు రష్యనులను మాత్రము జలవంత పెట్టుచుండిరనియు రష్యను ప్రత్యుత్తరము నందు గలదు. సోవియట్టు సిద్ధాంతములను భగ్నము చేయుటకు గాను మిత్రమండలి ఇట్టి చర్యకు గడంగెను. ఎల్లకాలమువరకును రష్యను బహిష్కరింపబాలరు. ప్రభుత్వమువారికి వ్యాపార సదుపాయము లొనర్చుట ప్రస్తుత మన్నిటికంటెను ముఖ్యమైన విషయము. బోల్షివిక్కు లితరజేతములందు ప్రచారములను మానవలయునని మిత్రమండలివారు కోరిరి. అట్టిప్రచారము చట్టవిరుద్ధమైనదేదప్ప రష్యను లావరతున కంగీకరింపబాలరు. రష్యను మేనియను సంబంధములను తగు తరుణ మాననమైపుట చర్చించుకొన వచ్చును. రష్యనువారు మిత్రమండలితో నోడింపబడలేదు. అందుచే మిత్రమండలివారు తమ మెమోరాండమునందవలంబించిన అధికారకంఠస్వరమును రష్యనులు సహింపబాలరు. సమాధానము ముగిసి తీరునని రష్యనులు నమ్ముచున్నారు. రష్యనువారు సమాధానపడుట కంతో ప్రయత్నించు చుండిరి. అని నోటునందు రష్యనులు దెలిపిరి.

రష్యనులు తమ ప్రత్యుత్తరమునందు చాలభాగమువరకు, సంక్రామముబాధల బాధ్యత నంగీకరించ వుండుటయందును, ప్రజాసామ్రాజ్యము లిరిగి ప్రజల కిచ్చివేయుటకు నిరాకరించుటయందును తమచర్యను సమర్థించుకొనుటతోడనే నిలిపిరి. తామితరుల కొనర్చు సదుపాయములను ఇతరులు తమకుగూడ నొకప్పుడవలెనని రష్యనులు పట్టుబట్టుచున్నారు. మిత్రమండలి తమచర్యలవలన రష్యనులకు లుగజేసిన నష్టములకు బాధ్యతవహించిన యెడల రష్యనులు సంక్రామముబాధల బాధ్యతవహించెదరని రష్యను ప్రతినిధులు దెలిపిరి. రష్యనుప్రభుత్వమువారు విశేషయోగముండి యాగుకొనిన ఆస్తులకుగాను కొంతవరకుమాత్రము ప్రత్యేకమాక్కులుగా కొంత అస్తిని నిచ్చెదరని రష్యనుప్రతినిధులుదెలిపిరి. రష్యను ఆర్థికవ్యవహారముల పరిక్షించుటకు నియమింపబడు నని మిత్రమండలిచే నూదించిన సంభుములన న్యాయము గలగ నేరక నియమింపబడు యుత్తరము సానమున కాస్త్రుజ్ఞుల సంభుమును సానునింపవలెననియు అందు రష్యనులకు ప్రతినిధులు ప్రతినిధులు ముందడతె గనియు రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము నందు గలదు. జెనోవా సమావేశము నుండి తరువాత ఘర్షణలను బహిష్కరించిన తరువాత గూడ మిత్రమండలివారు ఆసియామైనను విషయమును రష్యను మెమోరాండమునందు చేర్చుట రష్యనుప్రతినిధుల కాశ్చర్యము గలిగించె రష్యనుప్రతినిధులు దెలిపిరి.

అసంతృప్తికరముగ నుండుట.

జెనోవా, మే 11:—రష్యనుల ప్రత్యుత్తరము మొత్తము మీద సంతృప్తికరముగ నుండెను. బ్రిటిష్ ఇటాలియనులు మాత్రము “దీనితో నెట్లో నదిపుచ్చుకొనవచ్చునని” యెంచుచున్నారు.

అయిర్లండు పరిస్థితులు

సమాధానప్రయత్నములు

తిరిగి ప్రారంభింపబడుట

లండను, మే 11:—దెయిలు ఈరాను సంద్ధి సంభుము వారు తిరిగి ప్రజాసామ్రాజ్యవాదులతో సమాధానము కు గాను రానుబారములను జరిపెదమని తెలుపుటచే దెయిలువారు 17 వ తేదీవరకు తమ సమావేశమును నిలుపుజేసిరి. అంతవరకును తాత్కాలికసంద్ధి అమలులోనుండును.

తాత్కాలికప్రభుత్వము కొలదికాలములోనే తనయధికారమును చాల గట్టిగ పాదుకొంటున్నది నని బర్క్లెను హెడ్డు ప్రభుత్వ ప్రభులసభయందీక్షనమున దెలిపెను. ఎన్నికలసందర్భమున తాత్కాలిక ప్రభుత్వ పక్షము వాడత్యధిక సంఖ్యాకులు విజయమందుదు రని తనకు నమ్మకమైన వారినండి తెలియచెప్పిని వీరు నుడిపిరి.

అయిర్లండు ప్రజలలో సద్ధిక సంఖ్యాకులు సంద్ధియొడంబడిక నంగీకరించుచున్నారను విషయమునకు ప్రజాసామ్రాజ్యవాదులు అంగీకరింపకపోవుటచే ఇదివరకు సమాధానప్రయత్నములు విఫలముకాదును. పోటీతేటండ యెన్నికలు జరుపుట కిరపక్షములవారును అంగీకరించిరి. కాని ప్రజాసామ్రాజ్యవాదులు దెయిలువారు తిరిగి యెన్నుకొనబడవలెననియు ఆప్యదు సంద్ధి యొడంబడికపై వారి యభిప్రాయముల దెలిసికొని దానిననుసరించి ప్రవర్తించవలెననియు అంతవరకు బడంబడిక అంగీకరింపబడిన ట్లెంచరాదనియు కోరుచున్నారు. ఎన్నికలైన తరువాత ఇరుపక్షములనుండియు వాడుకులను యేరి మర్మిత్వము నేర్పాటు జేయవలెనని తాత్కాలిక ప్రభుత్వపక్షమువారు చెబుచున్నారు.

పర్షియాస్థితి

లండను, మే 11:—సెంట్రలు ఆసియను సంభుమువారి యెదుట నుపన్యసించుచు సర్ పెర్షియెక్కుగారు పర్షియాస్థితి గురించి ఇట్లు దెలిపిరి:—సంక్రామకాలమున బ్రిటిష్ స్నేహమువలన పర్షియా చాలభాగముల నందెను. ప్రస్తుతపర్షియాస్థితి కొంత వరకు మందముగ నున్నది. పర్షియా అభివృద్ధి మార్గమును వీడి ప్రాచీన మార్గము నవలంబించి ప్రాచీనస్థితికి జనుచుండెను. మాకువందల సంవత్సరములనుండి పర్షియా బ్రిటనుతో స్నేహముగ నుండెను. 1662 సం॥నందు బ్రిటిష్ మైత్రిచే పర్షియా వార్యులు కొటను పొందగలిగెను. బ్రిటిష్ స్నేహమువలన నిజవరకు పాండి లాభములను జ్ఞప్తియందుకుకొని ఇకమీదగూడ నట్టిస్నేహముతోడనే యుండునని నమ్మెదను. పర్షియా కష్టములకు సానుభూతిని గనబరుచుచుంటిని. పర్షియా తిరిగి అభివృద్ధిమార్గమును ఆవలంబించి ప్రయాణమునర్చునపు డామెకు శుభము గలుగుగాక యని ప్రార్థించెదను.

కేన్సువరతులను వదలివేయుట

పారిసు, మే 11:—కేన్సువరతులను రష్యనులు తమ ప్రత్యుత్తరమున వదలివేసినవియు నందుచే నది యసంతృప్తికరముగ నుండెననియు నిచ్చట రాజకీయతంత్రస్థాయిదలచుచున్నారు. రష్యను వ్యవహారముల చర్చించుటయందు పరానువారు పాల్గొనుటవలన లాభములేదు. అయినను ఇందువలన పరానువారు సమావేశమును విడచి వెళ్లి సోయియనియంధరాదు.

బాల్కానీ రష్యనుల ప్రత్యుత్తరమును పరిశీలించిన తరువాత లాండుబార్డ్ గారితో సంప్రదింప నేగరని జెనోవా నుండి తెలియచున్నది.

బెల్జియనులయసంతృప్తి

జెనోవా, మే 11:—రష్యనుల ప్రత్యుత్తర మసంతృప్తికరముగ నుండెనని బెల్జియము రాయబారవ్యవహారు దలచుచున్నారు. ప్రత్యేకవ్యవస్థల ఆస్తులనుగురించి సాంజుగారు గావించిన నూతనవలన చాలవరకు అభిప్రాయభేదము లంతరించెననియు సమావేశమునందు విభేదము సంభవించినయెడల నందులకు రష్యనులే బాధ్యులని ఈరాయబారవ్యవహారు ప్రకటించిరి.

రష్యాలోని కాథలిక్కుల పక్షము

పారిసు, మే 11:—పోపుగారు రష్యనులతో నొక యొడంబడికను గావించుకొనిరి. దీని ననుసరించి రష్యానందలి మత సామ్రాజ్యత్వమునకును కాథలిక్కు మతముల రక్షించుటకును సోవియట్టు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. చక్రి ఆస్తిని గురించిన వరతునకు చిదిరనుగారు రంగీకరింపక పోవుటచే పోపు గారి వాత్సల్యము వదలుకొనిరి.

బ్రిటిష్ వాణిజ్యము

అభివృద్ధినిరూపనలు

లండను, మే 11:—స్టాన్లీబార్డ్వినుగారు వాణిజ్యసంభుము వారి అంచనాలను కామన్సుసభయందు ప్రవేశపెట్టుచు నిట్లు నుడిపిరి:—బ్రిటిష్ అధినివేశములు, సంయుక్త రాష్ట్రములు, దక్షిణాఫ్రికా, హాల్లాండు, స్పాన్డాన్లెనియా, స్పెయినుదేశములవారి రిజిస్ట్రేకులచే ఇప్పుడుగూడ వస్తువులను కొనెదరు. కొన్ని నాకావ్యాపార కేతములందు బ్రిటిష్ వాణిజ్యమునకు నష్టము గలిగించుచున్నదనియు కొన్ని జరుగుచున్న వితరుణములు మించిపోకపూర్వమే బ్రిటిష్ వాణిజ్యమువారును ఈవిషయమై సంప్రదింతురని తెలుపెదను. యూరప్తునర్తకనిర్యాణమునకు ఆలస్యము జరుగునెడల ప్రాచ్యదేశములందును దక్షిణ ఆఫ్రికా యందును మనవ్యాపారమును విజృంభింపజేయవలెను. వ్యాపారాభివృద్ధికి పన్నులు తగ్గించు లవసరము.

బాగ్నవ్యాపారము మామూలు స్థితికి కొలుకొనెను. వ్యాపారము చురుకుగా జరిగిన గాని ఇదిగూడ సభివృద్ధి నొందవలయు. డెక్కు ఇనుముల వ్యాపారము మాత్రము చాల చిక్కుస్థితిలోనున్నది. నూలు, పూలువ్యాపారము చురుకుగానే యున్నను కోస్తాపన్నులు అధికముజేయుటచే నంత యధికముగ లేదు.

మన మిదివరకు కంటే అధికముగ వస్తువుల దయారు జేయుచున్నాము. లండను ప్రపంచవాణిజ్యమునకు కేంద్రస్థానమయెను. సంక్రామమువలన మనము తినిన దెబ్బనుండి ఇప్పుడు మెల్లమెల్లగా గోలుకొనుచున్నాము. రాబోవు వత్సరము నందు వాణిజ్యము మెల్లగా సభివృద్ధి జెందును.

లాంక ప్రెర-ఇండియా.

భారతదేశపు దిగుమతి పన్ను లెక్కువజేయబడునని లంక ప్రెర భయపడుచున్నది. భారత ఆర్థికసంభుమువారు బ్రిటిష్ వర్తకులకు కొంతసంతృప్తిని గలుగజేసెదరని నమ్మెదను.

అధినివేశముల వ్యాపారము త్వరగా సభివృద్ధికొందు నూచనము లేవు. మాపాయిధర తగ్గుటవలనను, కోస్తాపన్నులధిక మగుటవలనను భారతదేశ వ్యాపారమునకు కొన్నికష్టములు గలుగును. జపానునది ఆర్థికచిక్కులను పై నాయందు కాజీయ చిక్కులును గాన్పించుచున్నది. కాని దక్షిణ ఆఫ్రికామాత్ర మనుకూలముగ నున్నది. లంక ప్రెరగారు తమ సరకులను చవుకచేయుటకు చాల యత్నించుచున్నారు. వీరు స్వయముగ కార్మిక సమస్యను పరిష్కరించుకొనుట ప్రశంసనీయును.

సార్వభౌమదంపతుల పర్యటనము

బ్రుసెల్సు, మే 10:—ఈదినమున బెల్జియము రాజదంపతులు బ్రిటిష్ సార్వభౌమదంపతులకు విందోర్చిరి.

తరువాత భారతదేశమునందు బహుమాన్యము మాన్యు సార్వభౌమదంపతుల సభివృద్ధియందు సభివృద్ధిపత్రమును సమర్పించెను. పురస్కారములందు ప్రజలు సార్వభౌమమునకు అభ్యుత్తమగుస్వాగత మొనరిరి.

సార్వభౌముడు తేపు రణరంగమునకు జని శరిరించును

మిత్రమండలి సంక్రామములు

లండను, మే 9:—కామన్సు సభయందు సర్. ఆర్. హోరీసుగారిట్లు తెలిపిరి:—మార్చి 31 తేదీవరకు ఆమెరికా లీడు వలసిన ఋణముమీద కడ్డీ 59కి మిలియనుల డాలర్లు దిగువపడి యున్నది. బ్రిటను మిత్రమండలివారికి 128 మిలియనుల సవరను లీడువలెను. మిత్రమండలి బ్రిటనునకు 1742 మిలియనుల నీడు వలెను. పరానువారు 584 రష్యా 455 ఇటలీ 50కి మిలియనుల సవరను లీడువలెను.

ఇంగ్లీషు సర్వసాధనము

వ్యాపార యొడంబడికలు

లండను, మే 11:—కామన్సు సభయందు కలబల్ జాను వ్యాపారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు వింటర్వసు ప్రభు విట్లు నుడిపెను:—జాను 3 వ తేదీన ఇటలీ అప్యస్థాన ప్రభుత్వములు ఇందు వ్యాపార యొడంబడికలను గావించుకొనెను. ఈయొడంబడికలు ప్రభుత్వమువారికి జూలై 14 వ తేదీన దెలుపబడెను. అందు చర్య దీనికొనవలసిన విషయములు లేవు. ఈ యొడంబడికలు గావించుకొనిననుచుయున్న నే బ్రిటిష్ వారు అప్య ప్రభుత్వముతో రాయబారముల జరుపుచుండిరి.

ఒడంబడిక గావించుకొనిన మానుమవకు బ్రిటిష్ వారికి తెలుపజేయు విషయమును ప్రశ్నింపగా వారితో స్నేహముగ నున్న దేశములను గురించి అట్టి నేయుట యాచితముగాదని వింటర్వసు ప్రభువు నుడిపె.

పాలస్తీను మాండేలు

జేనోవా, మే 11:— నానా రాష్ట్ర సంఘమువారు ఈ దినమున 18 వ వర్షాయము సమావేశమైరి. పాలస్తీను వై (బ్రిటిషు పాలనాధికార మరలకు లను బాల్కు రు ప్రభుత్వ చర్యకు వచ్చెను. ఈ విషయమున ఆంగ్ల అమెరికా ప్రభుత్వములకు సమాధానము కుడి రే నని వీరకు నడిచిరి. పాలస్తీనును బ్రిటిషువారికి మృత్యుశ్శుగరించి గుంయుక్త వాప్త్యములకా రభ్యంతరములు దెలుపలేదు. బ్రిటిషు వారి యధికారమును కఠినాకౌన శాంతియడల దానిని తిరిగి అనుబంధి కిచ్చివేయవలెనని మాత్రము అమెరికావారు నూచించిరి. ఈవిషయము శనివారమునాడు చర్చింపబడును.

వైవాస్థి

జేనోవా, మే 11:— జెనరలు చాంగ్ లోస్ లినిగారును, చోనాటి (హానకు గవర్నరు) గారును తమపదవులనుండి తొల గింపబడిరి. మంగోలియాపై కమిషనరు పదవి రద్దుచేయబడినది. ప్రాచ్య పరిగ జాతీయ మూ టియందు ఇనస్పెక్టరు జెనరలు పదవులు రద్దుచేయబడినవి. మంగోలియానుండి సుప్రకర్మము వారే పూనుకొనెదరు.

వజ్రసాసము

లండను, మే 11:— వజ్రసాసమునందు పరిశీలకు లను కూలముగ మారుతన్నవనియు వర్తత ప్రాంతవాసులకు పనులు కల్పింప బడుచుండుటకే వారు సంకల్పిల్తులై కాంతముగ నుండి రనియు పార్లమెంటు సభయందు దెలుపబడినది.

జర్మను నవ్వుపరిహారములు

లండను, మే 11:— నవ్వుపరిహారసంఘమువారు కోరి కఁబలు ప్రభుత్వమువారు మే 31 తేది లోపల 63 మిలియనుడు డాలర్ల అధికపన్నును విధించుట సాధ్యము గాదనియు, కొంత వర్ధిల్లిగావలెననియు, నవ్వుపరిహారములను వితేళములందు బుణు ములను గొని తీర్చవలసియు జర్మనుప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి.

ఈజిప్టు-వార్తాపత్రిక నణగద్రొక్కుట

కెయిరో మే 11:— ఇటీవల ప్రభుత్వమువారి యంత్ర ర్వులచే నాడమానులనుండియు నాపివేయబడిన ఎల్ హెలల్ అను వార్తాపత్రిక తిరిగి మే 6 వ తేదీన బయలు వెడలెను. ఇది వెంటనే ప్రభుత్వమువారిచే నాపివేయబడినది.

కెన్యాలో నివసించుట

కెన్యాలోను భూమిని సంపాదించుట మొదలగు విష యములనుగురించి ఉత్తమగు భారతీయులకు సమాచారములు దెలుపుటకు వైకోవియం దొకసంఘ మేర్పాటు చేయబడినది. ఈయంద్యమనునకు ప్రభుత్వసహాయము గలదు. కెన్యాలోను పనివారు గావలసియండినయు ఉద్యోగములకు తావులేద నియు వీరికిపల ఇండియాలోని భారతీయప్రముఖులకు వ్రాసిన లేఖలను జెలియించుచున్నది. ఈయంద్యమ మధికాక్షలచే ప్రారం భింపబడినది.

బ్రిటిషు వర్తకము

ఏప్రిలు మాసమున ఆంగ్ల దేశములలోని కి కోట్ల పానుల వరకును దిగుమతి చేయబడినది. 5.5 కోట్ల ఎగుమతిచేయబడినది. మార్చి నెలలో దిగుమతులు 8.7 కోట్లు, ఎగుమతులు 6.4 కోట్లు.

రాజప్రతినిధి యొక్క తురుష్క శరణాగతుల నివారణ నిధికి మే 12 వ తేదీనకు చేరిన రు 22917-5-0 కాకాప్రాంటి నోపిలునందలి హోరింగుటక్ నేనానికి పంపివేయబడినది.

భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి యొక్క సలహా సంఘ సభ్యులలో నొకడైన భూపేంద్ర నాథ్ బాను గారు 20 వ తేదీని విరోపాకు ప్రయాణముచేయ నేర్పాటు చేసియండిరి గాని వారి కనిష్ఠపుత్రునికి ఇబ్బుగా నుండుటచే ప్రయాణమును మానుకొనిరి.

కర్పూరలాసంస్థానాధీశుడు తిక్కాసాహేబు బహదూ గరబుధవారము సాయంత్రము తమపట్టణములో బొం బాయిక్రమిక మారకపుష్పాంకు ప్రాంత ప్రాంతాధ్యక్ష

రాష్ట్రముల కాసనసభ జూరైకపటివారము

నే నెందుకు రాజీనామా నియ్య నిరాకరించితిని?

జి. శివశంకరంగారు ఎం. యల్. సి. ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

నేను సెప్టెంబరు 11 తేదీని వార్తాపత్రికకు ప్రకటన నిమి త్రం రెండుబాబులు పంపితిని. ఒకటి ఎల్లానూరు ఫార్మెట్టుపంపా యితిని శురించి, రెండవది శు. త్రితానాకాలో హాలుసాలు శిస్తు మనూలు అపుటను గురించి. వాటిలో ప్రభుత్వమువారి సన్నిధి తోనుండు నాబోటి సట్టనిర్మాణసభ సభ్యుడు, జిల్లా ప్రజలకు సంబంధించిన విషయములలో ప్రభుత్వవ్యవస్థాపక ప్రవాళి ప్రాయమును నచ్చుకెప్పుటలో కలిగిన ఆకర్షణను వెల్లడిపరచి యుంటిని. ఈ ఆకర్షణనుండి లైలుపమ మార్గము తెయ్యవి అని స్పేహీతుల సలహాలనుగూడ నపేక్షించి యుంటిని. రహస్యము గను వార్తాపత్రికలయందును చాల ప్రతేక ములనుండి మందలింపు జవాబులు వచ్చినవి. ప్రవాళిప్రాయమునకు భిన్నముగానాసనిర్మాణసభసభ్యత్వము వాంఛించుట తప్పనియు, సభ్యత్వపదవికి రాజీనామా నియ్య వలెననియు నందు నూచింపబడినది. నే నెందుకు తాలకాలము క్రిందటనే బడులు వ్రాయవలసియంటెను గాని ఈమాదికిసమన్వ లనుగురించి చురుకగా జవాబుసంకమండు ప్రచురణసంఘులు వారు నాకు వర్తాసిత్రులని భావించితిని గాని అట్టిది నాకు లభించ లేదు. నెలరోజులు మించిపోయినను, నా జవాబు దా రీని కట్టించుకొనకూడదనియు ఇంకను ఆలస్యము గావించి, అను మానమున కవకాశ మొసంగరాదనియు తలంచి ప్రత్యుత్తర మియ్యగఁదగితిని. నా కోసంగిన సలహాను గౌరవపూర్వకముగా నిరాకరింపవలసి యున్నది. నేను నాసభ్యత్వమును వదులకొన వలెనను సంజేతముతో రెండుసంగతులు ఇచ్చియున్నవి. పౌర సత్వ జీవితమునుండి పూర్తి గా వైదొలగవలెను. లేదా నిరాకరణవాదినైన గావలెను. నేను శివసయ్యత్ర ప్రారం భించినదాది నాకే కిక్కిరిగినట్లు, కాళ్లు యిడ్చుకొని నడచునట్లు వివోవిధమున జేకనేనడయుట కలవాటుపడినవాడ నగుటచే చేతులు ముడుచుకొనియుండుట పొసగదు. సహాయనిరాకరణ వాది నగు విషయములో ప్రభుత్వమును సంభింపజేయు విషయ మునందురప్పు తక్కినవిషయములయందు అసహాయాద్యమము ఎప్పుటికప్పుడు మారుచుండువిధానము గలిగియున్నది. ఇదియు డ్డికలలోనున్నది. సాధారణముగా మిగిలినదేమైనా యుంటే అతివాదమిదవాడుల కేమియు భేదము గన్పించుటలేదు. నాకు సమర్థమైనవని యోదో యిచట జెలుపవలసియున్నది. నేను 30 సంవత్సరములనుంచి పల్లెటూరి పత్తిసేకుల కలవాటు పడి యున్నాను. పల్లెటూరి వానిబాధ గురైరిగినవాడ నగుటచే, పల్లెటూరివాడు తనకృపామనకు తన్నగామమునకు సంబంధించిన వ్యవహారములను స్వయముగా నుభింపించుకొను కేక్తి గలంకేయ నంతవరకు ఏమాదిరి ప్రభుత్వమును వాని కుపయోగకరముగాదు. ఇట్లు జరిగిన నే నెజమైన స్వయంనిర్ణయ నడచెను. కేంద్ర కృతమైన ప్రభుత్వపద్ధతియందు లాభములు నష్టములు కూడ గలవు. క్రిందికింద పూర్వపు గ్రామపాలనాపద్ధతి కంటెవిశిష్ట. ప్రతివానికి ప్రభుత్వమునకునే చూడుటకు విలివికది. ప్రతి స్వల్ప ఉపాధిగిని ప్రభుత్వగాను, అతడు చేయు కష్టాప్యలు ప్రభుత్వమువారు చేయునవిగాను భావించ సవకాశ మిచ్చెను ఒత్తిడియొక్క అలవాటునుజట్టి ప్రభుత్వోద్యోగులు తప్ప చేయరని ఆతను భావించును. ఈ ఆచకాశముగా ప్రభుత్వోద్యో గులు తామే యజమానులని భావించుకొంటు. కొంచెముజ్ఞు అధికారులు తమ నిత్యకృత్యములయందు నిమగ్నులై, ప్రతీష్ఠ యం దొకకన్నునుంచి క్రిందిలోపములను సరిగా గమనింప కుండుటచే, కాంతికి ప్రత్యామ్నాయము భయమునబట్టి నెమ్మదిగా దౌర్జన్యము ప్రబలుచున్నది. స్థానకపాలీనువాదివలనగాని రెడ్డితలనగాని తప్పడుసాక్ష్య మియ్యవలెనని గ్రామస్థులు కోర బడినపుడు జతను అట్లుచేయ నిరాకరించుటకు పూర్వము చాల సార్లు యోచించు కొనును. రెడ్డి తన భూమి మున్ను కొనుటకు బండిని ఎడ్లను ఇమ్మకగా అతను ఎదిరించి జవాబు చెప్పబాలడు. రెడ్డికి యిచ్చుడబ్బుకు రేణియ అడుగ జాలదు. తనకండ్లయెడట ప్రభుత్వముచేట జరుగు ఆక్రమముల నెన్నియో చూచియు, విషయ ప్రక్కవానిచెలిలో ఉడుట కై నను వెరచును. జట్టి ఉదాహరణలను కందలకొలదిని చెప్ప వచ్చును. పల్లెటూర్లో ప్రబలిన ఈ పరిస్థితులు సంపూర్ణస్వరా జ్యము వచ్చినను అవిజుంకుట అవియే తొలగునా? నిజమైన మార్పు ప్రవాహవ్యధమునండి బయలుజేవలెను. ప్రజలకు

గలుగు ఆక్రమములను నిరోధించుటకు గల ఆచకాశముల ననుస రించియే ప్రభుత్వపద్ధతి ఎట్టిదో గ్రహింపవచ్చును. ఆక్రమము లను నిరోధించు నీవమర్థత నెక్కుదిగ వృద్ధిగాంచవలెను గాని సహాయ నిరాకరణ వాదులు తలంచునట్లు ఉద్రేక ముమున గాంచ నేరదు. అభ్యుత్పన్నత్రు గ్రామములలో జ్ఞానో దయము కలుగుచున్నది. ఇంకను కైకవములోనే యున్నది. దీనినుండియే రాజకీయపరిజ్ఞానము నేరుకు తగినట్లు అభివృద్ధి గాంచవలెను. ఈ మొలక సర్వవిధములకు విషవాద్యులనుం డియు సంరక్షించవలసినతరుణ మిదియ. అసహాయవాదసిద్ధాంత ముల ననుసరించి ప్రస్తుతపక్షపాలనను స్తబింపజేయవలె నను ఉద్దేశముతో ఈ మొలకను త్రుంచివేయవలెనా? లేక ప్రేక్షాపాతు కొనువరకు వీలైనవిధముల సంరక్షించి పెంపొందించవలెనా యను ప్రశ్న విచారించవలసియున్నది.

ఈ ఆక్రమములను నిరోధించు సమర్థత వృద్ధిగాంచుటకు కొంతకృషి జరుపవలసియున్నది. ఈపనికి రాజకీయసేవకులు కావ లసియున్నారు. వీరు ప్రతినిత్యా వెంబడివిషయములలో ప్రజల కేమ, స్వల్పాద్యోగములకును గలుగు పరస్పర వివాదములను గమనించి క్రిందనే స్వబాటుచేయవలసి యుండును. ఈ విధ మాన క్రిందినుండి వైకి స్వబాటుచేయవలెనాగా ఒకశిధమయిన ప్రభుత్వవిధానము తనంతటనే బయలుపడెదలను. దానినే నిజ మైన స్వయంనిర్ణయమనిగాని బాధ్యతాయంతప్రభుత్వమని గాని పిలువవచ్చును. ఇట్లు చేయుట నావిజులని తలంచెద. త్వరితవరే పాలనావిధానము కంటకసహితమైన దయ్య రాజకీయజ్ఞానో దయమను మొలకకు కంచెయని చెప్పవచ్చును. ఈ మొలకకును కంచెకును మధ్యనుండి కంచెయందలన మొలకకు నష్టము తా కుండ చూచుటయే నాపని. ఈరెంటికినిమధ్య సట్టనిర్మాణసభ గలదు. అందే నాస్థానము గలదు. అందువలననే శేనాస్థాన మును విస్మరింప నిరాకరించితిని.

సరిహద్దు సంఘము

పెషావరు, మే 12:— డెన్సిని శ్రీ గాడి అధ్యక్షతక్రింద సరిహద్దుసంఘము నేడు విచారణను ప్రారంభించి, ఇద్దరిసాక్ష్య ములను గైకొనెను. వారి సాక్ష్యములు పరస్పరవిరుద్ధముగ నుండెను.

సాక్షులలో నొకరు సర్ అబ్దుల్ ఖాయంగారి సాక్ష్యము సరిహద్దుల కి వలె లి మండలములలోను, సరిహద్దులలోను వ్యవసాయపు భూములు గలవు. ఈ ఆయియ మండలములను పంజాబు ప్రభుత్వముతో చేర్చివేయుటయు న్యాయపక్షిపాలనా కాఖను పంజాబు ప్రాంతాధ్యక్షతో జేర్చుటయు ఎన్నటికి చేయరాదని వీరు భించి తమకు గ బలికిరి. ఇట్లుచేయుట వలన కోర్టులకు వెళ్లు పార్టీలకు విపరీతమగు కష్టముచుగును. సామాన్య ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠకు కొంతకడు న్యాయ స్థానములలో న్యాయము జరుగకపోవుట నిజమే. దీనిని బాగుపజువిన ఎడల కాంత్యైక్యత్వము లభివృద్ధిసోయను. రాష్ట్రీయ స్యాల్వేజ్మెన్టును సుప్రార్తిచేయుటకు కొన్ని గొప్ప సంస్కరణము లత్యవసరగీ యము. ఎన్నుకొన బడు సభ్యుల ధిక సంఖ్యాబలముగా నుండు రాష్ట్రీయ కాసనసభను స్థాపించవలెను. ఇట్టిసంస్కరణ ములకు చుట్టుపట్టుండు పంజాబునుండఅవాసులకంటె ఇచ్చటి వారి కెక్కువ అన్యతగలదు. భారత రాజ్యమునకు ద్వారపాలకుని పనిచేయుడున్న ఈరాష్ట్రమునకు భారతప్రభుత్వము ఆర్థిక సహాయమును చేయవలెను. ద్రవ్యమువోరకనియెడల ప్రజలంతమ కిచ్చుమలేకుండ పంజాబు రాష్ట్రముతో శేరుకంకరించవలసి యుండును. అని వీరు నడిచిరి.

కంట్రాక్టరు రాయజహదూరు కరంందుగా సాక్ష్యము సరిహద్దుపరగజాలను పంజాబుతో చేర్చుటబాగుండును. పంజాబు నుండి ఈమండలములను వేరుపడి, పత్తేకరాష్ట్రమును నిర్మిం చుటవలన అనేక కష్టములు సంప్రాప్తించినది. న్యాయకాఖను తక్షణమే పంజాబుకు మార్చవలెను. న్యాయము బొందుటకు పార్టీలకు కొంత ఆలస్యము కలుగవచ్చును గాని ఆన్యాయపు తీర్పుబంజువను అభయ ముండగలదు. ఈరాష్ట్రముకు ప్రత్యేక కాసనసభను నిర్మించరాదు. ద్రవ్యము లేనప్పు డిట్టి ప్రయత్నము చేయరాదు అని రెవెన్యే సాక్షి జగ్గాభధిని భుండించెను.

కలకత్తాలో నిటివల ఒక పాడే కాన్వేజిలు కాలి మీద తుపాకీతో గాల్చిన సేకుపొంగు అను హామ్యుదీయుని మీద హత్యచేయుటకు యత్నించుట, అధికారులకు చిక్క తుండ తప్పించుకొనట, లైసెన్సు లేకుండ తుపాకులను వాసుట అను క్రియామనేములు మోపబడినవి. అతనితోగూడ సరస్సు చేయబడిన పంజానక, భూలియాఅను వారరువురు సహచాయి లుకు పంపబడిరి.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారిచే రచింపబడినది

గంధములు - నాటకములు

నర్మదాపురుషోన్మయము	0-12-0
రాధాకృష్ణ నాటకము	0- 8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధసుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహము ప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యనల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)

సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవ వాల్యూము. [3513]

పూర్ణిమముద్రిక - నాటకములు

వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు, పితాపురం. అని వ్రాయవలెను.

అహమ్మదాబాదు సభలు

ఇందు అహమ్మదాబాదు పురపాలకసభలు, దేశీయసభా మండలి రహస్యసభలు, తాత్కాలికాధ్యక్షులు లగు హాకిం ఆజ్ఝల్ ఖానుగారి గంభీరోపన్యాసంబును, ఖిలాఫతు సమస్యయు, సహాయనిరాకరణతత్వంబును, గాంధీ మహాత్ముని సంప్రదేశ్ సాగింబును, చిత్రరంజనదాసు, వాకి సతీ మణి యొక్క యుత్తేజంబు లగు సందేశములను, వేల్పు యువరాజుగారి రాకయు, మాపిలొ కన్యములును, దేశీయసహసభాదేశమును చక్కగ ముద్రంపబడినవి. వెల ప్రతి 1-కి రూ. 0-4-0 50 ప్రతులు రూ. 9-0-0. 100 ప్రతులు ,, 18-0-0

5 అణాలు చీట్లు పంపినవారికి పుస్తకము బుక్కు పోస్టు చ్వారా పంపబడును. (3541)

ములుగు-వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

త్వరలో వెలువడునునది] [వెల రూ. 2-0-0.

శతకరత్నావళి

గ్లెజా కాశితములు-కాలికోబైండు-600 పేజీలు.

కీర్తిశేషులైన రెంటాల వెంకట సుబ్బారావుపంతులు గారిచే సంపాదితము. ఇందు భక్తిముక్తి కై రాగ్యములను బోధించునట్టియు, లోకోత్పలతోడను నీతిబోధములగు దృష్టాంతములతోడను నిండియుండునట్టియు శృంగారరసము చిందునట్టియు శతకములు పద్యరత్నములు మున్నగునవి ముద్రింపబడి యున్నవి. ఈ నూతన కూర్పునందు శ్రీ శతకములుకూడ చేర్చబడినవి. వేమన, మమతి, భాస్కర, సత్యనాథ, సురాభాండే శర్మ, కలువాయి, కాంతాలామ, లావణ్య, తాడిమర్ల, మల్లికార్జున, చెంగల్యారాయ, చంద్రవదన, నాయక నాయకీ, భర్తృహతి, వేణుగోపాల, కాళహస్తిలింగ, రామలింగేశ, కవి చాడ పుష్క, గణికాగుణ, పాపతిన్నోపాఖ్యాన, చక్కటిపండ; కామేశ్వరీ, భుజంగ స్వపాల, భక్తచింతామణి, సర్వమంగళా, భాక్త్యుక్త, భాగవతి, శ్రీకాళహస్తిశర్మ, శ్రీరామతారక, తుమ్మచేశ్వర, దాశకథి, నరసింహ, మానసభాభ, భజగోవింద, వగైరా శతకములు, మానుషత్వంచుంకతి, మానుషద్వందకము కలవు. విక్టోరియాడిపో, మెలాపూరు - మద్రాసు.

హిందీ పాకెటు డిక్షనరీ

విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది.

వెల పోస్టేజి గాక ఒకరూపాయ.

సాధారణముగ వాడుకలో నున్న పదములు మూడువేలకు పైగా గలవు. విషయముల వారీగా చివట సెల్లి మెంటు కూడ చేర్చబడినది. విద్యార్థులకు, వర్తకులకు ప్రచారకులకు, అనుదినము తోడనడియై గురువై - యభిమతార్థ ప్రదాతయై ఖది యుండగలదు. కొలదిప్రతులే అచ్చయినవి. వలసినవారు వెంటనే మాకు వ్రాయవలయును.

పం. ఆదినారాయణ శాస్త్రి,

నెం 10 ఆరుముగం నందు, వేంకటరంగం స్టోర్స్; ట్రి ప్రి కేన్ - మదరాసు.

(90)

వ్యవసాయము-ఫలవృక్షములు

ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రచురింపబడుచుండు వ్యవసాయమును గురించిన వ్యాసములను పఠించువారు కొందరు ఫలవృక్షములను గురించి వ్రాయుచుని కోరుచున్నారు. ఈవిషయమందు వాకంటె నెక్కువ యనుభవము గలవారున్నారు. వారిలో అడయూరు లో పండ్లచెట్లతోటలకు మేనేజరుగా నుండు శ్రీయుత జస్సీ వాలాగారు ఒకరు. కర్నూలుజిల్లా పాణ్యుగ్రామములో పండ్ల చెట్లతోటలు గల శ్రీయుత హనుమంతరావుగారు మరియొకరు. శ్రీయుత జస్సీవాలాగారు ఇంగ్లీషులో కొన్ని వ్యాసములను ప్రచురించి యుండిరి. వాటిని తయారుచేసి, నాయిష్టము వచ్చినచోట మార్పుచేసి ప్రచురింపవచ్చు నని వారు నమ్ము తించిరి. శ్రీయుత హనుమంతరావు గారు ఇంగ్లీషులో కొంత వరకు వ్రాసియున్నారు. వాటిని తయారు చేయుటకును నమ్ము తించగలరు. ప్రకృతిము జస్సీవాలాగారి వ్యాసములను కొన్ని టిని ఇచ్చట వ్రాసెదను. ప్రభుమును ఫలవృక్షములను వ్రైచేయ వలసిన మూలనూత్రములను వ్రాసి అటుతరువాత మామిడి, నారింజ, జామ, దానిమ్మ, వెలగ, టెంకాయ, అరటి, సఫో టా, ఆనాస, సీమరేగు, పనస మొదలయిన వృక్షములను గురించి ప్రత్యేకముగా వ్రాసెదను. సంకయములను గల వారు నాకు గాని, హనుమంతరావుగారికి గాని, జస్సీవాలాగారికిగాని, అజాగిల్లను పంపును నుత్తము వ్రాయవచ్చును.

ఫలవృక్షముల వ్యవసాయకి ఉండవలసిన లక్షణములు

1. ఆవృత్తియందు యిష్టము
2. ఆకృత్యంత కార్య నిర్వాహకశక్తి
3. కొంతమైన ఆలోచనశక్తి
4. చూచిన వెంటనే గ్రహించు శక్తి
5. సక్యోజిత యందు లోపము ఏమాత్రము లేకుండుట
6. తనశక్తియందు నమ్మకము
7. ఉత్సాహము చెడని స్వభావము.
8. చూతనాభిప్రాయములను శీఘ్రముగ స్వీకరించుగుణము.

వై గుణము లన్నియు పండ్లచెట్ల తోటలను వేయ గోరవారికి యుండవలెను.

నిపుణతగలవారి సలహా యావశ్యకము

పండ్లతోట వేయుటకు నేలను కొనుటకు ముందును, లేదా తన నేలలో చెట్లను నాటుటకు ముందు, పరిపూర్ణము భవము గలవానికి చూపించి వారి సలహా పుచ్చుకొనుట మంచిది. ఈ లాగు చేయుట రెండు విధముల కాభవకము. భూమి మంచిది కాదని చెప్పిన యెడల, భూమిని కొనుటకు ఖర్చుచేసెడి ద్రవ్యము, అటుతరువాత ఎన్నోయెడల వరకు వ్యయము, ప్రయాణము, కాలము నష్టపడవు. అందుకు గాను ఆ నిజుని కిచ్చెడి నేతనము అతిస్వల్పము. నేల మంచి దని చెప్పినను, ఆ స్వల్పనేతనమువలన, తోటను ఏలాగు వేయ వలసినది ఏలాగు నిర్వహింపవలసినది, ఏవిధముగా చేసినయెడల స్వల్పముగా ఖర్చులగునది, ఎక్కువగా కాభము వచ్చున తెలుపును.

ఎట్టి పండ్లచెట్లను వేయవలసినది తీర్మానము చేసెడు ముఖ్య విషయములు.

1. ఆర్థముయొక్క తీర్మానస్థితిగతులు.
 2. నేల ఎత్తుగా నుండునది సమముగా నుండునది లేక పల్లముగా నుండునది
 3. నేల స్వభావము.
 4. సముద్రోపరితలము కంటె నెంత ఎత్తుగా నుండునది.
 5. సరాసరి వర్షపుమొత్తము.
- బలమైనట్టి ఆరోగ్యకరమైన ఉత్తమజాతి చెట్లను ఏల కొనవలసినది? ఎక్కడ ఎప్పుడు ఏవిధముగా వాటిని ఏర్పియెత్తవలసినది.

“వ్యయము చేయని ద్రవ్యము, లాభము పొందబడిన ద్రవ్యమే” కాబట్టి ప్రతివ్యాపారమందును మితవ్యయము చాల మంచివి; కాని “కానున వ్యయము చేయుటకు ఇష్టపడక తరువాత రూపాయ వ్యయము చేయువాడు మితవ్యయము చేసినవాడు కాదు. అటులను కొనబోవు నప్పుడు ఎచ్చట చౌకగా లభించునో జాస్తిగా నాలొచింతుకే గాని వాటి ఆరోగ్యమును గురించిగాని గుణమును గురించిగాని అంతగా తలంపరు. ఆ సమయమునకు సరసముగా నుండిన కడపటికి బహుమూల్యమైనదగును. ఒక్కొక్క అంటుకు నాలుగణాలో ఎనిమిది అణాలో మొదట మిగిలినందువలన, కట్టకడ పట పడి, పడునైదు రూపాయలు నష్టము కావచ్చును. ఏలయన నొక్కొక్క అంటుకు సంవత్సరమునకు రెండుమూడు రూపాయలు వ్యయమగును. అట్లు పెద్దవై ఫలించు నష్టానికి ఆయి దారు సంవత్సరము లగును. ఈ యైబేండ్లలోగా ఒకటి చచ్చి పోయినయెడల పది పదునైదు రూపాయలు నష్టమగును.

కాబట్టి అంటు స్వభావమును, స్థితిని తెలియక మనకు పరిచయములేని వారిదగ్గర అనేకము కొనుటకంటె, నష్టకరమైన వారిదగ్గర మంచి జాతిని బలమైనవిస్వల్పసంఖ్యనే కొనుట మంచిది. ఈరెండు విధములైన వాటికిని దోహదమును, ఖర్చును సమానమే. మంచి అంటు బాగుగ పెరిగి మంచిఫలితములభించును. మంచిని కానియెడల వాటిలో అనేకము చచ్చిపోవును. ద్రవ్యము, శరీరనష్టము నష్టమగును. చావగా ప్రతికినవి సహితము బాగుగ పెరుగక కాయకష్టమునకు ప్రతిఫలము లేక పోయినను వ్యయ మైనద్రవ్యమునకు వడ్డీమొనను లభించదు.

చెట్లు బలకరముగా నుండి బాగుగ పెరిగినను, జాతి యందు లోప ముండినయెడల, మంచి జాతిచెట్లవలన వచ్చినంత లాభము కాబాలదు. వ్యయము రెంటికి సమానమే.

అంటును కొనుటకు అందును ఆరంభసమయమే మంచిది. అప్పుడు అనేకముండును. అందువలన శ్రేష్ఠతయైనవాటిని ఏర్పరచుకొనవచ్చును.

ఏర్పరచుకొను నప్పుడు యీ విషయములను జ్ఞాపక మంచుకొనవలెను:-

1. అంటు క్రిందిభాగము వైభాగమంతి లావుగను అంత కంటె కొంచె మెక్కువ లావుగను నుండవలెను.
2. రెండు భాగములను బాగుగ కలిసి యుండవలెను.
3. వై భాగము పొడవుగా నుండకూడదు; పొట్టిగాను నలుప్రక్కలు కలిగి యుండవలెను.
4. అంటు కట్టినచెట్టు ఎంత ముదురుగా నుండిన అంత మంచిది, కాని గిడసబారి యుండకూడదు.

ఫలవృక్షములతోటను ఏలాగున ఏర్పరచవలెను?

విశదపజుటకును, ముఖ్యమైన వివిధవిషయములను ములభముగా తెలుపుటకును, ఒక ఎకరభూమిలో మామిడి చెట్లను నాటుట ఉదాహరణముగా తీసికొందము.

మామిడిచెట్లను చాల దగ్గర దగ్గరగా నాటుకూడదు. గాన సరాసరి ప్రతి రెండుచెట్లమధ్యను ముప్పదియడుగుల దూర ముండవలెను. కా బట్టి ఎకరము నకు 48 చెట్లుండ గలవు. చెట్ల మధ్యస్థలమును, చెట్లను తోటవానికిని లాభకారిగా యుండునట్లు వినియోగింపవలెను. కాబట్టి అరటి, బొప్పాయి ఆనాస, లేక కూరగాయలు మూడునాలుగు సంవత్సరముల కా లము వైరుచేయవచ్చును. అరటిచెట్లనుగాని బొప్పాయి చెట్లను గాని పదియడుగుల దూరమునకు నాటినయెడల 500 నాట వచ్చును. వాటికి తోడ్పాటు రి ఆడుగులదూరమున ఒక ఆనాస మొక్కను నాటవచ్చును. ఇక మిగిలిన మధ్యస్థలములో బచ్చలి, వంకాయ, ఉల్లి మొదలయిన కూరగాయలను వైరు చేయ వచ్చును. బచ్చలి మొదట ఆమ్మకమునకు వచ్చును. తరువాత మిగిలిన కూరగాయలు అటుతరువాత పండ్లు ఫలింపును.

కూరగాయలను మధ్యస్థలములందు వైరుచేయవచ్చునా యని ప్రశ్నింపవచ్చును. దానివలన తోటవారికి వచ్చెడి లాభ మును గురించియు చెట్లకు గలిగెడి లాభమును గురించియు ఈ వ్యాసములో అంతమందు చెప్పించెదము.

నేల సరి కాదనియు కూరగాయలను అమ్మకాల మని సంకయపడేవారు, ఈ మధ్యస్థలములో మిరిప పసుపు అల్లము మొదలయిన వాటిని వైరు చేయవచ్చును.

మాడు సంవత్సరములకాలములో ఒక ఎకరమునకు ఆగు ఖర్చును లాభమును ఇచ్చట పట్టివ్రాసెదను:-

మొదటిసంవత్సరము-స్థిరమైనవెట్టుబడి -	
48 మామిడిఅంటు	రూ 100
500 అరటిమొక్కలు	20
1750 ఆనాసమొక్కలు	80
500 గోతులను (1½ అడుగు + 1½ అడుగు + 1½ అడుగు) త్రవ్వినందుకు	16
48 గోతులను (3 అడుగులు + 3 అడుగులు + 3 అడుగులు) త్రవ్వినందుకు	12
1750 గోతులను (1 అడుగు x 1 అడుగు + 1 అడుగు) త్రవ్వినందుకు	47
నాటినందుకు	25
ఖర్చు	300

ప్రతిసంవత్సరపుఖర్చు

1 ఎకరా దున్నినందుకు ఖర్చు	రూ 5
10 బండ్లఎరువు	20
1 బండి బూడిద	1
8 నెలలు నీరుకట్టినందుకు	100
కలుపుతీసినందుకు	20
కూరగాయల విత్తులు	4
కూరగాయలను పండ్లనుకొని యమ్మినందుకు	30
సంవత్సరమునకు అయినవ్యయము మొత్తము	480

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

ఈ దినమున దుష్టతతో ఊడి కాకమునునే కర్మపథమును అనుసరించుటకు వెంటుకలు సాధారణము.

అరకు రాసీయకద్దు.

కామినీ సేదే వాడుట మొదలైనవి

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.

వెంటుకల కట్టి రోగ మున్నను, రోగి పి. యిది దివ్యవధము.

వెంటుకలు చిట్లుట గాని, గరుడుగ గాని యిందు

మీ వెంటుకలు మరల యెప్పుటి మే త్రవమున గల్గి

వలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయే తానునని నిన్ను సర్వోత్కృష్టమనిగ జేయును.

కల బుడ్డి 1-కి 2-క రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము

విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందు లమ్మనా రందరికీవద్దనున్న, అరకు లమ్మనా చారిణిదను గూడ దొరకును, లేకున్న,

సోలు రేణుకెట్టు:-

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ ఆంధ్ర

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 155 జమ్నామఠీడు, బొంబాయి

మీకు మనానగ ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిట్ బహార్" కు వ్రాయుము.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

1/2 బొట్టు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 బొట్టు " " " 0-12-0

1/2 బొట్టు " " " 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతి రుమాలుయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు పా పించును.

చదివి చూడుము!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయనార కన్వారియేట్రులచే గుణములు వాకును వావద్దకు వచ్చు రోగులకు అతిశయ పీకరముగ నున్నది.

కె. కె. విశ్వాన కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లబజారుపేధి రంగూరు, బర్హా.

లోకామయనార కన్వారియేట్రులు ఇవలకు గలగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా నాశనజేయును.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తిరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము.

మెదడు దుర్బలము, మోపు, తలవేడిమి, మలబద్ధము, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, నల్లము, మూలరోగము,

స్వప్నస్థలము, శిశువులను మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును.

ఇది మానవకోటికి గొప్ప వర్ణప్రసాదము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

మాఖ్యగమనింపు:- మా కాతాదారుల సోక ర్యాగమై వాగుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 381 తంబు కెట్టిపేదీలో మా బ్రాంచిని

తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొనగ గోరెదము. వి. పి. ఆర్డరు మద్రాసు బ్రాంచినుండి పంపబడవు.

301-594) శాశ్వత సంతోషముల పండితులు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల ప్రెసారు.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి అండు సన్న వారిచే ప్రకటించబడిన

ఆంధ్రభాగవత భారత యిత్యాది శ్రీమద్భగవద్గీత

(గంధములకూడా దొరకును.) క్యాటలాగు ఉచితము.

ప్రతిపదటికా భావ్యవిశేషార్థ సహితము.

ఈ గ్రంథము మొదటి కూర్పునందు శ్రీరామానుజభాష్యము ననుసరించి టీకాతాత్పర్యములు కొంత సంక్షిప్తముగ వ్రాయబడినవి. భాష్యమును అధ్యాయములముగా తెనుగుచేసినచో మిక్కిలి యుపయుక్తమని యనేకులు కోరినందున

భాష్యమునందు దొక్కిరివయమునైన విడువక అందలి ప్రమాణములకు ఆకరములతోను, కష్టములైన ప్రమాణములకు ఆర్థములతోను, భాష్యమునందు సంధిగము లైన విషయములకు తాత్పర్యవర్ణికనుండి విశేషముగా వివరణములతోను గూర్చి

తేట తెనుగున ఈ రెండవకూర్పును ముద్రించియున్నారము ఇంక. గీతార్థసంగ్రహమునకు టీకయు చరమశ్లోకమునకు భాష్యముల రచించిన రహస్యార్థమును గలవు. మొదటికూర్పుకంటె నీ రెండవ కూర్పునందు నుమారు 250 పుట లధికముగా

జేర్చబడియున్నది. కాలికోవైండు గిల్లు పేరుగలది. 3 0 0 భాస్కరరామాయణము, సారాంశములతోను ప్రాంత ప్రాంత ప్రబలం దగవడు రసవంతములైన అనేక నూతన పద్యములతోను దళసరి కాగితములు కాలికోవైండు. 3 0 0

శ్రీకృష్ణకర్ణామృతము మూడవభాగములు, ఆంధ్రభీకారాత్మకవ్య విశేషార్థములతోను ఆంధ్ర పద్యములతోను కాలికోవైండు 1 8 8

డిప్ట్ మేలుకాలికోవైండు గిల్లుపేరు 1 12 0

వి. కల్లకొనెట్టి అన్వేషకంపెనీ, పబ్లిషర్స్, నెం 286, అప్పాబిల్ డింగు, తైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

కుష్టు, బొల్లి, త్వయ, మధుమే హము, పురాణ నవాయి, నెగ, మూర్ఖ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొదలగు నవి పూచీపెని కుదర్చబడును.

గుణమిచ్చిన మీదటే నొప్పిచచ్చుట అపురాపములగు ఓషధుల వహత్యములు పర్యత వాను లగు కోడులు వగైరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడు చున్నారు. వాటిని వారిపద్ధ మిగుల శ్రవణదీ కొన్ని అసాయ ములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము మాదగ్గరనుండి ఔషధము నేనించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవైని సామ్యుష్యవచ్చును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదర వచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యమియు నియ్య శ్రవణములేదు. ఈ త్రర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయును. అట్టివారికి ఔషధములు వి. పి. గా పంపబడును. (3222) వి. ఎమ్. రాజా. పీఠాచార్యులనామము } దీర్ఘ వ్యాధులకుఘనమైన భిమునిభూషణము. } ఆయుర్వేదవైద్యులు.

తెల్లకుమలకు పుచ్చియెన ఔషధము చక్కములైన యందు తెల్లకుచ్చుల వైపుర కలన రి దినులలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయార చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతల వైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సహా రూ 5. ఈ త్రరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. (3430) The Aryin Nursery, P O Kamtau Darbhanga.

Advertisement for 'పరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.' featuring a sun logo and financial details. Includes text: '1874 సం స్థాపితము.', 'హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.', 'మూలకేంద్ర:- హెచ్. ఎడ్విన్ జోన్సు.', 'ఫస్టును రూ 5,45,00,000 పైగానే ఉన్నది.', '1920-వ సంవత్సరము నందు వరుంజడి 91,06,338-0-11', 'ఇచ్చుటకు యిచ్చు ఆహ్వా రెన్సుల మొత్తము 15,44,24,593-11-3', 'మూలకేంద్రంపై ఇచ్చుట సాలిసి చార్జుకు బాన్సిగా చెల్లించిన మొత్తము 6,50,00,000', 'ఈ కంపెనీ తరఫున కనిచేయుటకు ఏకంట్లా కావలయును. వారు అనుభవ శాలురగ నుండ వలయును. ధరాపత్రు చెల్లించవలయును.', 'ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస మునకు వ్రాయుడు. 672', 'Apply to:- F. E. Vaid Eaq, Branch Secretary Oriental Assurance Building, Post Box No. 8, Madras.'

బొట్ట మెన్

(2)

బలమును, ఆరోగ్యమును నిచ్చు ఒక ఆహారము. ఇది పాలు, బొట్టమెన్, మాల్టు అను ధాన్యములతోను, ఇంకను ఆనేక బలవర్ధక మగు పదార్థముల సారమును పిండి యాచెట్టి చేర్చి యొక దివ్యాహారము.

కొన్ని వత్సరములకు పూర్వము, పెద్దదగు వ్యాధులు శరీరములోని కొన్ని యంగములు లేకపోవుటచేతనే కలుగుచున్న వనియు, ఈ యంగములను భుజించిన వ్యాధులు నివర్తించు ననియు తెలియెను. ఇది యొక్కడ న్న నదియు తెలియదు. ఇప్పుడో జర్మనులొను, ఆమెరికాలొను, దీర్ఘకాలము విమర్శ చేసినదానితో ఆనేక చెట్టు కట్ట పాలు పీటిలో కలదనియు దాక్షిణ్య కనిపెట్టియున్నారు. ఈ చిన్న పరిమాణము గల సారమును పిండిపోషకము. మైనము దానికి తగు మాత్రమును కనుగొని యున్నారు. బొట్టమెన్ ఆహారము ఈ సారము గల పిండి రు 1-8-0. దీనిని ఆరోగ్యపదార్థములతోచేర్చి భుజించవచ్చును. ఎట్టిపని చేయవారైనను దీనినిభుజించవచ్చును.

మద్రాసు కెమికల్ ఇంజనీరింగు (లిమిటెడు) ప్రాప్టు బాక్సు నెం. 108, మద్రాసు.

ఓటో మోటార్ నిర్మాణము

మీరు బయటపోయి వచ్చినపుడెవరైనా చాలా బడలికయుండు ప్రవృత్తుల నాననను యిచ్చి మనసుకు ఒక యెదురుదాడుగా నైనను ఈ ఆట్రను యుక్తయోగించిన మంచి ఆహారమును నుభవించుట కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా

శరీరకాలములో ఉపయోగించుటకు శ్రేష్ఠములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును. చమురు నీ రెండును ప్రతికటించుటలోను ఆవశ్యకము. ఓటోమోటార్ ధర బుడ్డి 1-8-0, 2, 1, 0-12-0, 0-8-0. రోబినియా టైముథర్ బుడ్డి 1-8-0 రూ. 1-0-0

Shyam & Co, 6, Colander st, Madras. పి. యూ. కంపెనీ, రిబంధరు వీధి, మదరాసు.

శ్రీమత్ వైద్య రత్న డి. గోపాలాచార్యుగారిచే

జ్వేగు, కలకామున్నగు ఫేర వ్యాధులను ఆతిమూలము, మధుమేహము, నెగరోగము, మూలము మద మూర్ఛలు, ముట్టుకుట్టు, క్షయము, ఉబ్బసము, దగ్గు, శూలనోష్టి, మున్నగు వ్యాధులకును తగిన ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ శ్రీలకును, తదితర శ్రీలకును, పురుషులకును, ఆరోగ్య దాయకములగు లేహములు, సిరపులు, టైలములు వగైరా ఆయుర్వేద దివ్యవృక్షములు ఇందు గలవు. క్యాటలాగు ఉచితముగా నంపబడును.

స్థాపించబడిన

ఆయుర్వేదాశ్రమం,
నెం. 41, ఆచారపుర వీధి, మద్రాసు.

తెలిగ్రాఫ్ అక్షరము: }
"పండిట్" మద్రాసు. } (1045)

వనెలు కంపెనీవారి ప్రత్యేక పౌషదములు

ఈ క్రింద వెలుపబడిన పౌషదములు శరీరకాంత్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రజ్ఞులచే కాస్త్ర పరీక్షాసానుసారము యొప్పుపబడినవి.

మా పౌషదముల తయారుచేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన కస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అనట మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగూడ గూడ పరిశీలనయబడును. అచట బి. పి. స్టాండర్డ్ ప్రకారము రసాయనములు మూలికలది తయారుగును. కావున యీ పౌషదములు పారిశుధ్యతయున్న, నవ్యతయున్న యేమాత్రమును అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు యాన్సు సరపు

సరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపెండు క్వినైను యెట్ ఫ్లోక్వియా ఈ సరపు డాక్టరు యాన్సుపద్ధతి ననుసరించి విరూపాక్షేటులు, క్వినా, ఫ్లోక్వియా యిచ్చియునేసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ పౌషదము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలుగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మాంసిక దేశహవాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ వంతటను ప్రధికృత దివ్యవృక్షము.

మొత్తం బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం పైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమికల్స్ వుడ్డు

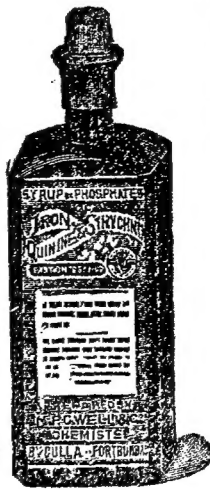
ఇది విరికొ, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసరపు శుభ్రమునుండును. అనుగున సత్ప్రయోమియు నుండును. ఫిలడల్ఫియా యెడ్వర్డ్ పారిశుగార చెప్పిన ఫాస్ఫేటరము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు ఆత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియౌషధము. రుచిచానుండును. మంచిరక్త వృద్ధిగావించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్దపైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్నపైజు 10 అణాలు.

వనెలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుము. (3421)

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

గాధర తిలకుగారి

శ్రీ శా సెక్యూరటి కేసు
స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు
ప్రతి 1-కి రూ. 0-14-0.

వండిత మదన మోహన మాళవ్య
గారి జీవితము, పంజాబు ఆల్లరి
ప్రతి 1-కి రూ. 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అందునన్లు,
392, ఎన్.బి.నెడు, చెన్నపురి.

తెలిపివ్రాసెను:- వావిళ్ల, మదరాసు. (1487-547)

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు కుశారము.

పథ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూల విధముల సెగరోగమును మూడు పూలలో మాన్పును. శ్రీలకును వ్యాధులకు గూడ ఇది రాశోన్మధము. (1251) డబ్బీ 1-కి రు. 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

ఆయుర్వేద పౌషదాలయము

స్థాపితము 1881 సం॥

ఆతంకనిగ్రహ పౌషదాలయము కోరి వ్రాయు వాండకు ఆయురారోగ్యాభివృద్ధి వృత్తి ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరికనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము.

నూయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలెయు ననిన లోకల్ ఏజెంట్లు ఇండియన్ ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్ చెబుబారు గోడ్డు

ఆతంగనిగ్రహ పౌషదాలయం
26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి.

త్రివృత్ లేహ్యము

త్రివృత్ లేహ్యము: చిన్న పిల్లలకు మనలివారికి నుభవించు విరేచనముచేయును.

త్రివృత్ లేహ్యము: మూలవ్యాధులను పోగొట్టును.

త్రివృత్ లేహ్యము: ప్రతివేళలలోను బుచ్చుకొనిన నుభవిరేచనము అగును.

త్రివృత్ లేహ్యము: విరేచనౌషధములలో కెల్ల మంచి దని చిరకాలాంతరములలో కల్పస్థానములో చెప్పియున్నాను. అశీర్వాదము, వేళ రప్పిన భోజనములకు బాగా శీర్షము గాక పేగులలో ఉండి, కడుపుబాగును, అన్నము ఇష్టములేకపోవుట, అశక్తి మొదలగు గుణములుగలిగి ఉన్నపుడు త్రివృత్ లేహ్యము బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విరేచనము అగు నట్లుచేసి తేలిక గలిగించును.

(8166)

10 తులముల వెల రూ 1-0-0
40 " వెల రూ 3-0-0

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి
బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
19, హాన్స్ రోడ్డు,
మాంట్రోర్డ్ - మదరాసు.